Budapest, 1901. Hatodik évfolyam. 342. szám. Csütörtök, december 12.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Jósef-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Jelek.

Budapest, december 11.

(K.) A véletlen szeszélyes dáma, de hála Istennek, hogy az. Mert a mathematika és a logika szerint a mai párbaj szomoru szenzációt igért. A véletlen azonban nem csinálta szenzációnak s ez igy van legjobban. A szenzációs párbajról, ha azzá teszi a véletlen, nehéz lett volna indulat nélkül irni, az indulat gőze pedig rendesen eltakarja az igazi tanulságokat. De most indulat nélkül, a szereplőkre való tekintet nélkül, nyugodtan és hidegen szedhetjük ki a mai párbaj előzményeiből, kisérő jelenségeiből és a párbaj kapcsán fölszinre került hiresztelésekből a használható tanulságokat. Ilyen tanulság pedig több is van. Kettő olyan, melyet jó lesz a jövőre megjegyezni.

Az első tanulság az, hogy a jelek szerint megváltoztak az erőviszonyok, melyek idáig minden támadással szemben érinthetetlen intézménynek őrizték meg a párbajt. A törvény türte, a társadalom megkövetelte a párbajt és hiába volt minden mozgalom, indult légyen bárhonnan: a párbaj maradt, ami volt. Az utolsó időkig szinte ugy volt, hogy a párbajellenes mozgalmakat is párbajjal intézték el. A mozgalom, mely ellene indult, az utolsó pillanatban rendesen a párbajhoz fordult, hogy a bajból és zavarból kievickéljen. Azok a fehér hollók, akik komolyan vették a maguk mozgalmát és megálltak az elvük mellett: kivételes helyzetükben éppenséggel nem irigylésre méltók. De nem erről van most szó. Nem egyes emberekről és nem kivételekről. Ami most aktuális, az az erőviszonyokban mutatkozó változás. Mert ha a törvény, mely megtüri a párbajt, maradt is a régi, de a társadalom, mely megköveteli a párbajt, kezd érezhetően rendekre szakadni. Eddig is ellenőrizhetetlen általánosság volt az, hogy a társadalom megköveteli a párbajt. Mert még az se bizonyos, hogy szabad-e nálunk társadalomról beszélni. Azt a társadalmat, mely állitólag megköveteli a párbajt, ha emlékezetünk nem csal, réges-régen követeljük: sajtó, törvényhozás s akinek csak szava van. Legendás dolog tehát magában az is, hogy a társadalom, melyet csak most követelünk, már régen követeljen valamit, mondjuk a párbajt. De ma, ha még egyelőre homályosan is, kezdenek jelek mutatkozni, hogy a tiz- vagy százezrekkel szemben, akik megkövetelik a párbajt, megmozdulnak a milliók, akik tiltakoznak ellene. A százezrek presszió-jával szemben kiformálódik a milliók presszió-ja. A párbajképes társadalom felfogása mintha kezdene magával szemközt találni valamit, ami eddig számbavehető tényezőül nem igen szerepelt: a párbajképtelen tömegek ellenkező felfogását. E két felfogás surlódásából majd kialakul talán az egészségesebb, a józanabb, a helyesebb társadalmi szellem, mely az egységes polgári becsületet egységes oltalomban részesiti s a párbajt, mint istenitéletet, csupán kivételes, tragikus jelentőségü kontroverziák elintézésére tartja fenn.

A második tanulság készen volt a mai párbaj előtt is, de nem volt illő kimondani, mig a párbajon tul nem estünk. Fontosabbnak, jelentősebbnek ezt a második tanulságot tartjuk. Abból a vitából vonjuk le, mely a munkanélküliek kérvénye körül folyt a törvényhozás termében. Mit bizonyitott ez a vita? Azt bizonyitotta, hogy mikor a magyar munkások élni akarnak a kérvényezési joggal, mely nekik éppen ugy rendelkezésükre áll, mint az állam bármely más polgárának: a törvényhozás nemcsak szóba áll a munkásokkal, ami elvégre kötelessége, hanem ügyükhöz illő komolysággal, a szegény emberek iránt tartozó szeretettel s a törvényhozáshoz méltó alapossággal veszi kezébe óhajtásaikat. A nép kér s a törvényhozás kilátásba helyez annyit, amennyit minden jogos tekintet mérlegelésével kilátásba helyezhet. Sőt többet. A kötelességet tetejezi szeretettel. Ad munkát a munkanélkülieknek s az állami rend korlátai közt ad jogokat is. Mert tapasztalhatták most a munkások, hogy a gyomrukon kivül a lelkük is táplálékhoz jut, mikor alkotmányos formák közt szólalnak meg. Munkát kapnak mindjárt és jogokat kapnak fokozatosan. Azonfelül, hogy a kormány és a törvényhozás legtöbb kivánságukat jogosaknak ismerte el, a kivivott eredmények számlájára jegyezhetik fel máris a szociális törvényalkotások folytatására, a szakegyesülésnek kellő formák közt való támogatására, a tanoncügy emberséges rendezésére s az iparfelügyelet szigoritására vonatkozó kormánykijelentéseket. Mindezt olyan szociálpolitika részleteiként, melynek szükségét maga a miniszterelnök hangsulyozta legerősebben, mert ezen a téren, igy mondta, el vagyunk maradva.

Ha még hozzáveszszük, hogy a kormány nem helyezkedhetett ugyan az általános választói jog álláspontjára, de a választói jog jelentékeny kiszélesitését maga is igérte: akkor igazság szerint a munkásoknak be kell látniok, hogy megtalálták a törvényhozással való érintkezés legjobb, legegyenesebb és legbiztosabb formáját. Be kell látniok, hogy nekik a törvényhozás nem ellenségük, nekik ebben a hazában egyáltalán nincs ellenségük s éppen azért beérhetik annyi védelemmel,

TÁRCA.

Példázat.

A műhelyben zuhogva hull a pőröly,
Csapása ércet, köveket megőröl.
Zúg a kohó, búg a forgó kerék,
Csattog a gép, munka lázában ég
A nehéz levegőjü terem,
De át zúgáson, zengő gépeken
Siró, csikorgó, fájó hang sikolt.
Talán bolyongó szellem hangja volt?
Népek könnye, családok bús keserve
Van e fájdalmas, vad hangba temetve.
Mi sír? Ki sír? a gép sivitva kérdi,
A vas! felel a szij sziszegve néki.
A vas, a vas! adják tovább hamar.
A vas, a vas! búg minden gép, csavar.

A szomszédban megszólal az arany:
— Éjh! kérdezem, hogy nincs-e igazam?
Ez a paraszt mért jajgat oly bután
Minden lehullt pőrölycsapás után?
Nékem kissé különb, úribb a rangom,
De ily keserves sohse volt a hangom,
Pedig a pőröly engem is ver, üt,
Meg is látszik csapása mindenütt!
De nem szólok . . . Holott künn a világban
Milyen lázas, vad hajsza van utánam.
Sápadt színem minden szivet megejt,
Aki megösmert, el sohsem felejt.
Megcsillanok az apró női kézen,
Gyöngyöt, gyémántot foglalnak belém,
A szolga nép ezer halált hal értem,
Ha ott fénylek királya szent fején.
Ha pénz vagyok, száz bűn tolul nyomomba,
A merre csak halvány fényem ragyog,
Erény, szüzesség mind elém omolva
Hörgi: — Vegyél meg! A tied vagyok!

S ím a csapást az ércek koronája
Sóhajtás nélkül némán tűri, várja,
Míg a paraszt vas . . . ejh! kacagni kell . . .
Minden csapásra uj jajjal felel.

Igaz! Igaz! . . . hangzik fel itt, meg ott,
De bús panaszszal szól a vas legott:
— Könnyű neked! Arany vagy, drága fém,
A pőröly vas . . . És jaj! mi vagyok én?
Rád idegen ellen csapása hull,
Míg engem — a testvérem ver vadul!

Csend lesz mindenhol . . . Hallgat a terem . . .
Gőzpára ül a búgó gépeken.

Pásztor Árpád.

Két verses könyv.

(*Endrődi* Sándor: *Isten felé.* — *Szabó* Endre: *Zápor.*)

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: ***Kabos Ede.***

Endrődi Sándor is, *Szabó* Endre is prózában irott előszóval küldi utnak legujabb verses könyvét. Mindakét előszóban elmélkedések esnek a poéta lázadásáról; az egyik az emberiség, a másik *bizonyos* emberek ellen lázad. Ez a találkozás kisértésbe hozhatna, hogy két kedves költőmet összehasonlitsam. De nem teszem. Először, mert költőkkel szemben minden összehasonlitás: igazságtalanság. Másodszor, mert a poéták, már az igaziak, amilyen szigoruan veszik az őszinteséget *versben*, olyan rugalmasan gondolkoznak *prózában*. Az igazi költő szentségtelenitésnek venné, ha verseibe egy tudatosan hamis érzés, egy hatásos affektáció lopóznék. De prózában? Nem mondom, hogy az igazi költő megveti a prózát, de hát kötetlen formában megenged magának egyetmást. Ime, hogy közelről vegyem a tanuimat, Endrődi Sándor azt mondja előszavában *Vadnai* Károlynak, akinek uj könyvét szeretettel ajánlja: „Ezt a könyvemet — *rimekben talán az utolsót* — neked ajánlom.“ Továbbad pedig igy szól: „Valamikor, egykor láttad tavaszom nyilását s örültél fiatalságom gazdagságának. A régen eltünt kikeletből már csak egy-egy sugár, egy-egy emlék reszket vissza — *pompának üdeségnek vége van.*“ Endrődi Sándor fiatal ember, igazi költő, amig él, rimekben fog élni és még sokáig fog élni, ami pedig a pompát és üdeséget illeti, lehet, hogy jelzői nem pompáznak, de érzésben üdébb és pompázóbb sohasem volt — prózában mégis könnyedén mond olyat, amit versben egy világért sem mondana. Nem hiszi, hogy rimekben ez volna utolsó könyve, nem hiheti, hogy pompának, üdeségnek vége volna: de aki versben sohsem teszi, sohsem tenné, a prózai előszóban egy kicsit kacérkodik az öregséggel. Vagy itt van mindjárt *Szabó* Endre is. Azt mondja előszavában, hogy ő szatirákat ir, a szatirának pedig éppen *nem választékos*, sőt gyakran *triviális* a nyelve, frazeologiája nem virág és napsugár, hanem kő és vas. Ezt a mentséget is *csak prózában* lehet Szabó Endrétől elfogadni. Oh be tiltakoznék a poéta és méltán, ha valaki az ő saját szavain elindulva, azt próbálná hirdetni, hogy Szabó Endre nyelve nem választékos, sőt gyakran triviális! Dehogy az. Az a komoly poéta, aki a *Zápor* lapjain egyszer gyöngéd érzések virágaival, máskor lelkének verőfényes sugaraival kedveskedik, akkor is választékos, mikor lelkének haragjában kö-

Lapunk mai száma tizennyolc oldal.

amennyi ügyük igazságában rejlik. S ezen a ponton ötlik szembe a második és fontosabb tanulság: az, hogy a becsületes érintkezés ilyen kedvező idejében nincs szükségük a munkásoknak közvetitőkre, akik nem közvetitők, mert ilyenekre ma nem szorultak, henem fogadatlan prókátorok, akik nekik csak ártanak. Nem azokat értjük, akik a munkások kérvényét e kérvény szellemében pártolták, mert ezek hazafias és emberséges kötelességet teljesitettek, hanem igenis azokat, akik valami idejemult pátoszszal és idejemult frazeologiával törvénytelenségre izgatták a munkásokat olyankor, mikor ők maguk szerencsésen megtalálták a törvényes érintkezés formáját. Ma meg szabad mondani, sőt meg kell mondani, hogy se Csávolszky Lajos, se más ne vegye kölcsön a szocialista népgyülések frazeologiáját, melyet már maguk a szocialisták is eldobtak. Más az, védeni, és más az, izgatni. Nincs és nem lehet a magyar törvényhozásnak olyan tagja, aki a munkások ügyét emberségesen nem védelmezné, de aki a mai viszonyok közt is ugy beszél, mint tegnap Csávolszky beszélt, az nem törvényhozó, hanem törvényrontó. Hid épül, mely a törvényhozás várából levezet a legkisebb kunyhóig és pincelakásig: rosszakarat vagy egyszerü könnyelmüség egyformán fölperzselheti az épülő hidat. A szeretet óvatosságával tessék oda közeledni, aki pedig szeretni nem tud, vagy nem akar, maradjon veszteg ...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, december 11.

A *Csávolszky-Ivánka*-párbaj és a munkátalanok tüntetése dominálta ma a Ház hangulatát. Az ülés első felén át minden arcon ott ült az aggodalom, amely csak délfelé szünt meg, mikor a párbajozó felek mindaketten jó egészségben megjöttek.

A vármegyék pénzkezeléséről szóló törvényjavaslatnak igy csak a kisebbik rész jutott ki az érdeklődésből, noha egymásután négy szüz-szónok szólott hozzá. Nemcsak sorrendre volt köztük első *Benedek* János, a Kossuth-párt fiatal tagja, hanem szónoki kvalitásra is. Megjelenése és orgánuma is megnyerő, előadása biztos és eleven, formaérzéke rávall a jópennáju ujságiróra és a rutinos szónokra, zamatos beszédje, egyenes eszejárása pedig a debreczeni magyarra. Es első fellépéséből itélve szellemi tárháza eléggé fel van szerelve, szerencsés külső előnyei mellé hozott magával elegendő tartalmat is. A szélsőbal ismeretes álláspontjáról birálta a javaslatot, védelmébe vette a választás rendszerét a szerinte mesterségesen csinált közvélemény ellen és végül pártja nevében határozati javaslatot terjesztett be, hogy a kormány vonja vissza a törvényjavaslatot és adjon be helyette olyat, amely megfelel az önkormányzat elvének.

A szélsőbal nagy tetszéssel hallgatta Benedek Jánost, végül nagyon hosszasan tapsolták és nagyon sokan siettek hozzá gratulálni.

A néppárt is uj embert állitott ki vezérszónoknak a javaslat ellen: gróf *Wilczek* Frigyest, aki jó, folyékony előadásu fiatal ember és hogy meglehetősen ért a közigazgatáshoz, az nyomban elárulja, hogy nemcsak gróf, hanem szolgabiró is volt. Csatlakozott pártja nevében a Kossuth-párt határozati javaslatához, valamint *Hellebronth* Géza, a szélsőbal névtelen árnyalatának a szüzszónoka is, akinek azonban még a szüzi mivolta sem tudott egy kis figyelmet biztositani. Többen hallgatták *Bizony* Ákost, a miskolcziak egyik uj képviselőjét, akiről előre tudták, hogy régi, kipróbált embere a közéletnek és odahaza kapacitás. Meglátszott ez a beszédjén is. Minden lámpaláz nélkül, nyugodt okossággal sorakoztatta argumentumait a javaslat ellen és pártjának sürü helyeslése igazolta, hogy nemcsak a közigazgatás dolgaiban van otthon, hanem a szónoki hatás eszközei sem idegenek előtte.

Öt perc szünet után *Visontai* Soma és *Széll* Kálmán miniszterelnök tértek vissza néhány percre a munkás-vitára, egyik is, másik is kimagyarázva egy-egy tegnapi megjegyzését, *Plósz* nyujtott be két apró javaslatot, azután egy sor interpelláció következett. *Bedőházy* János a szászrégen-csikszeredai vasut kiépitését sürgette, *Bizony* Ákos a sajóládi iskola számára kért uj épületet, *Schmidt* Károly pedig az angol hadsereg részére, az afrikai harctérre történt lószállitások dolgában interpellált, erősen boerbarát szellemben. *Széll* Kálmán nyomban megadta a választ, amelyet az interpelláló nem vett tudomásul, de a Ház igen.

A képviselőház ülése december 11-én.

— Kezdete délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Tallián Béla.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, *Hegedüs* Sándor, *Cseh* Ervin.

Böszörményi Sándor előadó bemutatja a számvizsgáló-bizottság jelentését.

(A vármegyék pénzkezelése.)

Benedek János: A beterjesztett javaslat indokolásából kitünik, hogy a pénztárkezelő tisztviselők megbizhatóságát kezdik kétségbevonni. Ezért egy kellemetlen nyügtől, a pénzkezeléstől akarják megszabaditani a vármegyét. Kellemetlen is az, ha az embernek saját pénzét kell kezelnie.

Ez a törvényjavaslat kezdete oly intézkedésnek, amelylyel önmagunk alól vágjuk ki a fát. Nemrégiben még az volt a nézet, hogy a vármegye két nap alatt megakadályozhat minden alkotmányellenes törekvést. Ez volt Andrássy Gyula nézete is. De ilyen törekvésekkel megkötjük a megye kezét. Ez volt a nézete Grünwald Bélának, Horánszky Nándornak, Beöthy Ákosnak és Beksics Gusztávnak.

A vármegyék előtt nagy népszerüséget fog szerezni a törvényjavaslat, mert ezentul nem kell félteni pénzét.

A kormány meg akarja fosztani a vármegyét minden önállóságtól. Mert ezekben buzgott némi ellenzéki erő s sok kellemetlenséget okoztak a kormányrendszernek. Ha a kormány reformálni akarja a vármegyét, akkor tegye azt az 1848-iki törvények értelmében. A kormány ne megölni, hanem ápolni igyekezzék a vármegyei közszellemet. Adjon helyet demokrata intézkedéseknek; terjeszsze ki a választási jogot s szerezze meg az ország önálló politikai jogait. De a vármegyét ne bántsa. A következő határozati javaslatot nyujtja be:

„Határozza el a képviselőház, hogy a vármegyék pénztárai és számvevőségi teendőinek ellátásáról szóló törvényjavaslatot a napirendről leveszi (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) és felhivja a kormányt, hogy a történelmi alapon épült törvényhatósági rendszer fenntartásával s a közszabadságok kiterjesztésével (Élénk helyeslés a szélsőbaloldalon.) az önkormányzat és közigazgatás rendezésére együttesen terjeszszen elő törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon. Szónokot számosan üdvözlik.)

Gróf **Wilczek** Frigyes nem fogadja el a törvényjavaslatot, mert szóló és pártja az önkormányzat hive. A vármegyei rendszer védbástyája volt az alkotmányosságnak, sőt az ez iránt megujult küzdelmek is innen indultak ki.

Az indokolással nem ért egyet abban, hogy e törvénynyel az állam hatalma nem gyarapodik. A kormány felügyeleti jogánál fogva a tekintélye is erősbödik s ez által ujabb hatalomra is tesz szert. Az állam 700 hivatalnokkal gazdagabb, a vármegye szegényebb lesz. A pénztári visszaélések bajait különben nem a vármegye önkormányzatában, hanem az általánosan hanyatló erkölcsökben kell keresni. Javitani kell azokat s akkor nem lesz szükség vaspáncélra, ellenőrző könyvekre s az állam felügyeleti jogára. A A függetlenségi párt határozati javaslatát fogadja el. (Zajos helyeslés a néppárton.)

Hellebronth Géza: Két szempontból birálja a törvényjavaslatot. A vármegye funkciójának egyszerüsitése és a rejtett cél, az államositás céljából. Az előbbit nem mozditja elő, az utóbbinak azonban az első lépcsője. A közönségnek mindegy, hogy hol fizesse az adót, a megye, vagy az állam pénztárába. E törvényjavaslattal csak szinekurákat alapitanak kétes ekszisztenciák számára, akiknek a választások alkalmával lesz csak dolguk.

De a tulajdonképpeni ok, ami miatt a törvény-

---

vet és vasat rejt szenvedélyes szavaiba. Nem az a választékos nyelv, mely szirupként körülfog mindent édesen: akár gyümölcs az, akár gyilok. Minden thémának megkeresni a maga hangját, minden szenvedélynek a maga nyelvét: az a választékosság. S ezt Szabó Endre jobban tudja nálam, mig verset ir, de nem veszi olyan szigoruan, ha a prózához ereszkedik le.

Hát ezért nem hasonlitom én össze Endrődi Sándort és Szabó Endrét. Mondom, az összehasonlitás mindig igazságtalanság s noha a két előszóban van valamelyes közös vonás, de én poétáknak csak akkor hiszek, ha verseket irnak. A prózájuk iránt már nem olyan rendithetetlen a bizalmam ...

*

Endrődi Sándor uj könyve jutott előbb kezembe. Egy kérést találtam előszavában s ezt, mert kérés, teljesitettem. Ugy olvastam végig a könyvet, hogy egy-egy verses darabjának hangjától nem hagytam magam befolyásolni, hanem összességében engedtem lelkemre zuhogni az egész drámai költeményt. Mert nem versek vannak az *Isten felé* gyüjtőcim alá csoportositva: egységes drámai költemény ez. Az antik tragédiák tiszta hangja, tiszta cselekménye és tiszta világnézete szólal meg e drámai költeményben, mely egy örvények közt vergődő léleknek lázadását, töredelmét, megtisztulását és az ima szárnyán Isten felé emelkedését erős drámai akcentusokkal varázsolja az olvasó, majd azt mondtam, a *néző* elé. A költő, ha őt veszem a hősnek, föllázad az emberiség ellen és megnyugszik az Istenségben. Ennyi az egész. De a kötet egyes ciklusai (mintha a drámai költemény *felvonásai* volnának) folytonos emelkedésben mutatják ezt az akciót s a költőnek hol izzóan szenvedélyes, hol lázitóan vulkánikus, hol fönségesen hömpölygő dikciója elhiteti velem, hogy mindig *történik* valami s a cselekvény egy pillanatra sem nyugszik. Örvénylésben, lázadóban, megtisztulásban és Isten felé emelkedésben olyan őszinte, olyan megragadóan igaz hangokat talál a hős, hogy a szavak mögött szinte látom az eseményeket, melyek megszólaltatták. Azért *drámai* a hatása e költeménysorozatnak. Az egyes versek csak szemek a drámai láncban, az egyes hatások feloldvadnak az egységes nagy drámai hatásban. S ennél a hatásnál talán csak a nyelv tisztább. Szebb dikciója ma egyetlen poétának sincsen, mint Endrődi Sándornak. Még egyszer ismételnem kell, hogy üdébb és pompázóbb még sohasem volt Endrődi Sándor, mint ebben a kötetében. Fönséges egyszerüségben, az érzéshez való simulásban még a *Kuruc nóták* nyelvét is fölülmulja e drámai költeményben. Oh emlékszem én a *Tücsökdalok* és a *Költemények* zengő nyelvére, a jelzőknek és képeknek délszaki bujaságára! Az is rabul ejtett. De a legszebb csipkefátyol is szebbet takar: a női testet. S a legszebb jelzőknél is szebb a szüzi gondolat, melyből valamit talán eltakarhatnak a szép jelzők. Ma Endrődi Sándor *azt* mondja, amit akar és *csak* azt. Ma nagyobb müvész. Ma a szépet csak annyi fátyollal boritja, amennyit a szüzgondolat szemérme megkövetel. Ma az érzéseit csodálom, nem a szép fátyolait. Legszebb, legtisztább, legfönségesebb müvének tartom az *Isten felé* cimü uj könyvét, melyet az *Athenaeum* méltó kiállitásban bocsájtott a karácsonyi könyvpiacra. S noha bánt, hogy ebből az egységes költeményből egyes részeket emeljek ki, külön is fölhivom az olvasók figyelmét a *Jön a halál..., Koporsók, A tépelődés, Dies irae, Több nyomort, Rohanás, A pápa prédikált, Páduai Szent Antal lázadása, A mélységből, Tengerparti emlék, Rorate coeli, Bánat, Novemberi estén, Jézus, Jótettek, Isten dolga, Alázatosság, Hozsánna, Bátoritás, Bujósdi, Béke, Pókhálószál* és *Hálaének* cimü gyöngyökre. Talán sokat soroltam fel? Nem. Keveset. ...

*

Tiz esztendő javatermését nyujtja *Zápor* cimü kötetében *Szabó* Endre. Ellensége ő az osztályozásnak és kigunyolja azokat, akik a szatirikus vers fölé odairják, hogy az szatira. Nem merem hát osztályozni az ő verseit. De meglepő az a változatosság tárgyban, érzésben, formában és hangban, mely Szabó Endre uj kötetéből felénk árad. Mert ha tulnyomó is a szatirikus elem a *Zápor* verseiben, de a költő érző, nagy szive mennyi melegséggel, mennyi érzelmességgel, mennyi vidám életbölcseséggel siet a szegény emberek felé, mikor a két effes hazaffyak és a lelketlen gazdagok ostorozásában kedve szerint kifárasztotta magát! Amilyennek a romantikus világban a szegénylegényeket idealizálta a nép, hogy nem a maguk kedvéért szegénylegények, hanem azért, hogy ahol az égi és földi birák kissé szeszélyesen lóditottak az emberek mérlegén, ott ők helyreállitsák az igazságos egyensulyt és amit a harácsoló gazdagoktól visszavesznek, azt a kizsákmányolt szegényeknek visszaadják: olyan ideális poéta a valóságban Szabó Endre. Szilaj

Maager Vilmos-féle valódi tisztitott 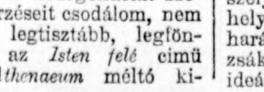

májolaj.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyü emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánltatik és rendeltetik mindamaz esetekénél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen a mell- és tüdő erősitését, a test sulyának gyarapodását, a nedvek javitását, általában a vér tisztitását el akarja érni.

Egy üveg ára sárga 2 korona, fehér 3 korona és kapható a gyári raktárban: MAAGER VILMOS-nál Bécs III/3., Heumarkt 3., és minden gyógyszertárban és drogeriában.

javaslatot nem fogadja el, az az államositás rejtett célja, amely a törvényjavaslatban le van fektetve. A vármegye nem korhadt, hanem szárnyaszegett, mert 34 év óta vonják meg tőle az életerőt. Ami a családi politika vádját illeti, az nem baj, ha egyes családoknak a közepesen emelkedő tagjai kerülnek a megyéhez s nem engedik oda a kommunista, kozmopolita és szociálista elemet. Benedek határozati javaslatát fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

Bizony Ákos: A vármegye ellenesei azt állitják, hogy a vármegye darabokra szaggatja az országot s akadálya az együttérzésnek. A vármegye ezeréves működése ellentmond e tévhitnek. A vármegye egész csomó hazafit nevelt a hazának s örökké megértették a kor intő szavát, ha törvényeket kellett volna is feláldozni. Ellenben az osztrák alkotmánytipró rendelkezések ellen mindig erélyesen sikraszállt.

A miniszterelnök azt mondotta költői föllendülésben, hogy a virágnak, hogy illatozzék, a madárnak, hogy daloljon, nap és levegő kell. De óvni kell a virágot a nap perzselő hevétől, a szellők viharától, a madarat a ragadozó körmöktől. A megyének is életerő kell (Helyeslés.) és önállóság, hogy megvédelmezhesse magát azoktól, akik függetlenségétől meg akarják fosztani.

A törvényjavaslatot nem fogadja el. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

(Szünet után.)

Visontai Soma felemliti, hogy a miniszterelnök megrótta őt azért, mert a munkanélküliek kérvényéről szólva, a munkások számát az egyes gyárakban tulmagasnak taksálta. A lapokból meritette az adatokat.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem kételkedik benne, hogy Visontai Soma bona fide járt el, amiben különben nem kételkedett tegnap sem, sőt ellenkezőleg, nem is bánt felszólalása e részében, azt az érvelést illetőleg, semmiféle élességgel. (Igaz! Ugy van! a jobb- és baloldalon.) Csak tulzásnak nevezte és kereste a forrást, hogy honnan kapta. Tévedni emberi dolog, főleg az ily számoknál. Azok, akik azon adatokat közölték, tévedésbe ejtették Visontait és igy igen természetes, hogy a közlemények téves volta folytán maga is tévedett.

(Törvényjavaslatok.)

Plósz Sándor igazságügyminiszter: Benyujt két törvényjavaslatot a Nagy-Britannia és Irhon egyesült királysággal 1873. évi december 2-ikán a közönséges büntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés XI. cikkének módositásáról 1901. évi junius 26-ikán kiállitott pótnyilatkozat, továbbá a román királysággal Bukarestben 1901. junius 14-ikén a büntettesek kölcsönös kiadatása iránt kötött államszerződés becikkelyezése tárgyában.

Elnök inditványozza, hogy a legközelebbi ülés holnap délelőtt 10 órakor tartassék s annak napirendjére a vármegyék pénztárainak és számvevőségeinek ellátásáról szóló törvényjavaslat tüzessék ki.

(Interpellációk.)

Bedőházy János: A székely vasutak nagy fontosságának fejtegetése után az erdélyi nemzetiségi politikát tárgyalja. A magyar nemzeti fejlődést csak ugy képzeli, hogy annak nemzeti szellemünek kell lennie. Rosszalja, hogy hazánk keleti részén eddig csak elhibázott lépések történtek a nemzetiségi aspirációk ellensulyozására. Miért nem arra fektet sulyt a kormány, hogy virágzó iparüző városokat teremtsen a Székelyföldön?

A következő interpellációt terjeszti be:

Interpelláció a t. kereskedelemügyi és a t. pénzügyminiszter urakhoz.

Az 1895. évi VII. törvénycikk megszabván a székelyföldi vasutak kiépitését államköltségen és csekély mennyiségü érdekeltségi hozzájárulással: a gyimes—csikszereda—szepsi-szent-györgyi szakasz kiépitése után megbizta a kereskedelemügyi kormányt, hogy kellő időben terjeszszen be javaslatot a többi vonalszakasz kiépitésére. Tekintettel az 1891. évi XL. törvénycikkben a romániai csatlakozásokkal kontemplált célokra, tekintettel a Székelyföld s különösen Csikmegye, Maros-Torda- és Udvarhelymegye nagyobb részének teljes ipari és kereskedelmi pangására, a gazdasági viszonyok a természet mostohasága következtében amugy is nehezek lévén, tekintettel a Székelyföldnek a kivándorlásban is nyilvánuló elszegényedésére, nem találja-e a t. kereskedelemügyi miniszter ur a t. pénzügyminiszter urral egyetemben eljöttnek azt a kellő időt, amelyet a fenn idézett törvénycikk megjelölt? S szándékozik-e a legközelebbi jövőben a nevezett törvénycikk értelmében a székelyföldi vasutak végleges kiépitésére javaslatot adni be?

Bizony Ákos a következő interpellációt terjeszti be:

1. Mi az oka annak, hogy a miniszter ur közvetlen kezelése alatt álló sajó-ládi vallás-alapitványi uradalom a kegyurasága alá tartozó római katholikus elemi iskola rozzant épületét sem megfelelően kijavittatni, sem helyette egy uj iskolát épittetni nem akar?

2. Mi akadálya van annak, hogy a sajó-ládi volt Pálos-klastrom épületében, ahol 7—8 szoba üresen áll, az elemi iskola ideiglenesen elhelyeztessék?

3. Szándékozik-e sürgősen intézkedni aziránt, hogy a sajó-ládi 170 tankötelés gyermek iskoláztatása valamely módon lehetségessé tétessék?

(A délafrikai lószállitás.)

Schmidt Károly utal arra, hogy mily igazságtalan háboru folyik a délafrikai harctéren a boerok ellen. Az egész müvelt emberiség szimpátiája (Zajos helyeslés.) kiséri a kis boer nemzet szabadságharcát. (Zajos helyeslés.) Elmondja a háboru történetét, majd oda konkludál, hogy embertelenebb háboru még nem fordul elő. Anglia nem respektálta a nemzetközi jog szabályait, a tulajdon szentségét, felégette a farmokat, s az ártatlan nőket és gyermekeket koncentrációs táborokba zsufolta össze, ahonnan borzasztó hirek érkeznek. A halandóság az ily táborokban 40 százalékra emelkedett. (Felkiáltások: Gyalázat!)

A következő interpellációt terjeszti be:

1. Van-e tudomása a t. miniszerelnök urnak, hogy a délafrikai háboru tartama alatt az angol kormány megbizottjai Magyarországon ismételve tömegesen lovakat vásároltak s hogy ezen lovak Fiuméből hajón közvetlen a harctérre lettek szállitva, és van-e tudomása, hogy hasonló lószállitások ujból terveztetnek? 2. Ha van tudomása, szándékozik-e kellő lépéseket tenni, hogy ezen, Magyarország semlegességét sértő lószállitások jövőre megakadályoztassanak? (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon).

Széll Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Ambár teljesen egyetértek azzal, amit a t. képviselő ur mondott, (Halljuk! Halljuk!) hogy minden, szabadságáért küzdő nemzetnek küzdelmei és bajai rokonszenvre és tiszteletre gerjesztenek és kötelesnek minden érző embert, még sem tudok arra a következtetésre jutni, amelyre a t. képviselő ur jutott ebben az interpellációjában.

A t. képviselő ur azt kérdi: van-e tudomásunk lószállitásunkról, amelyek az angolok számára történnek? — Miért nem akadályoztuk meg azokat, és meg akarjuk-e akadályozni az ezután történendő szállitásokat?

Mi nem akadályoztunk meg semmiféle lószállitást, mert lókiviteli tilalom Magyarországon nincs; nem akadályoztuk meg ezen lószállitásokat, mert az ország gazdasági érdekeinek szempontjából a lókiviteli tilalom nem volna motiválható.

Hová vittek, merre vittek, kik küldtek lovakat, nem kutattuk, nem kerestük, nem volt erre semmiféle okunk. Azt észrevettük, mint mindenki, hogy nagyobbmérvü lószállitások egyik része abból a célból történik, hogy a lovak kiszállittassanak a tengeren tul az angolok számára.

Az a kérdés, amelyet a képviselő ur felvetett, az internacionális jogban nincs eldöntve, habár egyes internacionális irók — én is tudom — abban a nézetben vannak, amelyet t. képviselő ur idézett. De mondom, az internacionális jogban nincsen eldöntve az a kérdés, vajjon a ló hadi eszköz-e, vagy sem és tárgya-e ama tilalomnak, amely a semleges államoknak megtiltja, hogy fegyvereket, fegyverárukat szállitsanak. Ez még nincs eldöntve. Ilyen ügy a készén kérdése is. Erről is sok diszkusszió folyt. Erre nézve is vitás, hogy dugáru-e, tilos áru-e és igy a lóra nézve sincs a kérdés eldöntve.

Igy állván a dolog az internacionális jogba nem ütközött a kormány és nem vélt e jog ellen véteni, a mikor a szállitásokat, amelyekről hivatalosan és autentice nem tudta mi célból történnek, az ország gazdasági érdekénél fogva nem tiltotta be és ez idő szerint nem is szándékozik ezeket a szállitásokat betiltani.

Nem akarok belemenni a t. képviselő urnak ama fejtegetéseibe, amelyeket az angolok által állitólag elkövetett atrocitásokról felhozott. Ha olyanok történtek, az sajnos és bizonyára az angol közvélemény nem helyesli azokat. De figyelmeztetem a t. képviselő urat, hogy egy velünk barátságban élő nemzetről igy megemlékezni, mint a t. képviselő ur tette, (Mozgás a szélsőbaloldalon.) amikor azt mondta, hogy kapzsiságból és középkori felfogásból kiindulva és a középkor eszközeit alkalmazva járnak el az angolok, a magyar parlamentben tanácsosnak és helyesnek nem tartom. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Nem tartom helyesnek egyszerüen azért, mert mi kis nemzet vagyunk, rászorulunk más nagy nemzetek barátságára és szimpatiájára, a minthogy Angliának rokonszenvét nehéz és sulyos időben érezte is Magyarország (Élénk helyeslés.) és birta és nehéz és sulyos időkben birhatja azt ismét és nem szeretném az angol közvéleményt bármely ellenszenves nyilatkozatokkal ezen rokonszenvben megtántoritani, mert az angol nemzet a mi becsülésünket, rokonszenvünket és az ő nagyságánál fogva bámulatunkat birja. (Tetszés jobbtelől.)

Ezeket akartam válaszul adni a képviselő urnak és kérem válaszom tudomásul vételét. (Élénk helyeslés és tetszés jobb- és balfelől.)

A Ház tudomásul veszi a választ.

Elnök az ülést bezárja.

---

kedvteléssel veti magát azokra, akik jogtalanul szereztek vagyont, nevet, tisztességet, de amit ezektől elvett, megható gyöngédséggel viszi szerettei közé, hogy szétoszsza a szenvedő jók, az elnyomott szegények között. Szilajabb üldözője nincs az életöröm *művészeinek*, mint Szabó Endre. De gyöngédebb vigasztalója sincs a becsületes szegényeknek, mint Szabó Endre. Azok számára van korbácsa, szárgu — ezek számára van balzsama, százizü. És a *Zápor* verseit olvasván, jóleső nevetésre, jóleső ellágyulásra egyaránt kerül alkalom. Elmés és érzelmes, vad és gyöngéd, lázitó és megható a mi poétánk és költeményei hasonlitanak a mesebeli bokrétához, melyből, ha jó ember vette kezébe, illat szállt föl, ha rossz ember akarta arcához emelni, egy raj méh röpült a képébe. Ezek a költemények is illatosak a jóknak, csak a rosszak érzik szurásait. De éppen azért ne féljen a poéta, hogy ki ne éreznék szivét e kötetből. Aki *A város végiről* cimü verset irta, aki a *Szegény asszony* megható történetét versbe fogta, aki az *Egyedül* mélységes gondolatát olyan klasszikus tömörséggel tudta papirra vetni s aki olyan meghatva dalol, mikor a feleségéről egyszer hangosan gondolkozik: arról még a saját bizonyitványa alapján se fogják elhinni, hogy kő és vas a fegyvere. Sugaras lelkü költő az és szeretni kell. Nagyon érdekes drámai kisérlet is van a kötetben: *A tiz parancsolat* cimü drámai költemény, mely a régi görög drámák mintájára gyönyörüen megirt kórusokkal tárgyalja Mózes történetét. A költő egészen uj Mózest mutat, akinek tragikuma éppen abból fejlődik, hogy játszania *kell* a prófétát, holott önmaga csak *szükséges* embernek érzi magát, mert az *ő prófétai játéka* tudja csak összetartani a züllő zsidóságot. Játszik és rajta veszt a játékon. A nép az ő utmutatása nyomán bejut az igéret földjére s ő nem mehet oda, sőt kóborló gonosztevők előtt még kilétét is el kell titkolnia, hogy életét megmenthesse. Uj felfogás, szinpadra talán nem is való: de érdekes drámai kisérlet, megirva pedig ugy van, ahogy csak igazi poéta irhatta.

BELFÖLD.

Magyarország és Anglia. Egy boerbarát interpellációja ötletéből figyelemreméltó nyilatkozatokat tett ma Széll Kálmán a parlamentben, amelyek ujra fényesen kimutatták a miniszterelnöknek abbeli müvészetét, hogyan kell és hogyan lehet nemzetközi jelentőségü s igen kényes természetü kérdéseket államférfiui tapintattal szerencsésen elintézni. Széll Kálmán nyilatkozatában a nemzeti közérzés tökéletes összhangzásba jutott a monárkia nemzetközi érdekeivel. A boer nép hősies szabadságharcától Széll Kálmán nem tagadta meg a rokonszenves megemlékezést. De másfelől okosan és igazságosan mért a másik félnek is. Angliának rokonszenve és támogatása mindig felénk fordult, valahányszor a magyar nemzetnek idegen népek barátságára volt szüksége. Az angol nép velünk érzett nehéz időkben is, amikor rossz csillagok jártak hazánk felett, s ezt a baráti érzését azóta sem vonta meg tőlünk soha. A boer hősiesség iránt való csodálat nem oldja fel nemzetünket az angol nép iránt való hálának kötelezettsége alól. S ezt a hálát annál inkább kell táplálnunk, mert az angol politika Európában egyazon vonalon halad a mi monárkiánk politikájával. Érdekellentét a két hatalom között egyetlen ponton sem mutatkozik s az európai egyensuly megóvásában a brit birodalom nemcsak egyik leghatalmasabb, hanem egyik leghüségesebb segitőnk is. Az érdekek e teljes harmóniájára is rámutatott Széll Kálmán miniszterelnök, s hiszszük, hogy bölcs és tapintatos kijelentései itthon is, a külföldön is a legjobb benyomást fogják kelteni.

A harmadik egyetem. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a képviselőház miniszteri szobájában ma délelőtt fogadta *Kassa* város küldöttségét, mely arra kérte a minisztert, hogy a harmadik egyetem felállításánál legyenek tekintettel Kassára mint Felső-Magyarország egyik központjára. A küldöttségben résztvettek: Bubics Zsigmond kassai püspök, Takáts Menyhért jászói prelátus, Péchy Andor főispán, Münszter Tivadar polgármester, Kozora Endre kanonok, Gerevich Emil főreáliskolai igazgató, Gerlóczy Géza gazdasági tanintézeti igazgató, Stekker Károly ügyvéd. A küldöttséghez csatlakoztak Beöthy Ákos és Horánszky Nándor országgyülési képviselők. A küldöttséget a miniszter igen szivesen fogadta. *Takáts* Menyhért terjesztette elő a kérelmet és a kassai egyetem felállitására nézve nagyobbszabásu emlékiratot nyujtott át. A miniszter kijelentette, hogy akkor, mikor a harmadik egyetem felállitása aktuális kérdés lesz, mindenesetre mérlegelni fogja a kassai küldöttség kivánságát. Az ügy azonban nincs napirenden. De biztosithatja a kassaiakat legjobb indulatáról.

A költségvetés a bizottságban. *A képviselőház pénzügyi bizottsága* ma Falk Miksa elnöklésével ülést tartott, melyen az elnök mindenekelőtt bemutatja a véderő-bizottság több rendbeli jelentését a honvédelmi miniszter oly előterjesztései tárgyában, melyeket a Ház határozata szerint a pénzügyi bizottságnak is tárgyalnia kell. A bizottság elnatározta, hogy ezeket az ügyeket a honvédelmi tárca költségvetésével együttesen fogja tárgyalás alá venni. Azután folytatta és befejezte a bizottság a kereskedelmi tárca költségvetésének általánosságban való tárgyalását. (Előadó

Csörghe Gyula.) *Barta* Ödön hibáztatta a kormánynak rezerváltságát. *Scitovszky* János teljes megnyugvást talál a miniszterelnök azon kijelentésében, hogy vagy sikerül oly kiegyezést létesitenünk, amely kielégiti az ország érdekeit, és *akkor előnyt ad a közös vámterületnek, vagy nem, és akkor áttérünk a külön vámterületre. Ez az agráriusok álláspontja is.*

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter röviden válaszolt a felvetett kérdésekre, mellőzve azokat, amelyek első sorban nem ő hozzá tartoznak. A kormány ugymond, eleget tett a törvény azon utasításának, mely a vámtarifa-tárgyalások meginditására vonatkozik. A tárgyalások folyamatban vannak s azok eredményéről jelentés fog annak idején tétetni a törvényhozásnak, de hogy mily esélyei vannak a tárgyalásoknak, arra nézve garanciát adni nem lehet. Áttérve a tárca-költségvetés részleteit érintő kérdésekre megjegyzi, hogy a Duna-Tisza s a Duna-Száva-csatorna általános tervei készen vannak s ha pénzügyileg abban a helyzetben leszünk, meg is valósithatjuk azokat. Ugyanezt mondhatja a budapesti kereskedelmi kikötő ügyéről is. A vásárügy mostani rendszere csakugyan bibás, a rendezés előtt is a legnagyobb szigorusággal jár el uj vásárok engedélyezésénél. A kartellekre nézve törvényjavaslat van kidolgozás alatt. A hidvámok ügyének megoldása is előkészitendő, tekintetbevételével azoknak a logi, pénzügyi és egyéb szempontoknak, melyek e kérdésnél figyelembe veendők.

Széll Kálmán miniszterelnök válaszolt végül Komjáthy és Barta néhány kérdésére, mire a bizottság általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta a kereskedelmi tárca költségvetését.

A részletes tárgyalást holnap délután öt órakor tartandó ülésére halasztotta a bizottság. Ezzel az ülés véget ért. Holnap tartja a bizottság a karácsonyi ünnepek előtt utolsó ülését.

A jogi oktatás reformja. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a lapokból értesült arról, hogy a mult hetekben tartott országos ügyvédgyülés a jogi oktatás reformjával is foglalkozott és e kérdésben határozatot is hozott. A miniszter ennélfogva felkérte *Győry* Elek országgyülési képviselőt, mint az országos ügyvédgyülés elnökét, hogy vele a tárgyalás idevágó részét közölje. A miniszter arról is biztositotta Győryt, hogy az egységes elméleti jogtudományi vizsgálatról szóló törvényjavaslatot a budapesti ügyvédi kamarának véleményezés végett meg fogja küldeni, minthogy e javaslat a gyakorlati jogtudományi vizsgával szoros kapcsolatban lesz és igy mindenesetre az emlitett ügyvédi testület nézete is beholyással lehet a végleges megállapodásra.

A halmii mandátum. Ma ismét volt peticiós tárgyalás a Kurián. Az első választási tanács a *halmii* választás ellen beadott peticiót tárgyalta. A halmii kerületben *Fogarassy* Zsigmondot választották meg 72 szótöbbséggel *Szentpály* Jenő ellen, aki már négyszer képviselte volt a kerületet. A választás ellen *Lipták* László és társai az 1899. XV. t. c. 3. §-ának 2., 6., 10., 11. és 27. pontja alapján peticiót adtak be s ebben arra kérik a Kuriát, hogy a halmii mandátumot Szentpálynak itélje oda, mert Fogarassy törvénytelen eszközzel szerezte meg az általános többséget.

A Kuria itélőtanácsában *Paiss* Andor elnökölt. A kérvényezőket dr. *Teller* Miksa képviselte, a választást dr. *Nagy* Dezső védte.

A szokásos bevezető formulák után dr. *Teller* Miksa nagyon érdekesen adta elő a halmii választás történetét, amely — persze csak ugy, ha bizonyitani tudják — egy *régimódi* választás képét mutatja. A kérvényezők szerint igy történt a dolog:

Két nappal a választás előtt Fogarassy megjelent *Turcz* községben, ahol Szentpálynak állitólag 260 választója volt. Fogarassy *Farkas* Dávidnak, tőkortesének korcsmájában szállt meg, oda hivatta a választókat, etette-itatta és végül megvesztegette őket. Este átment Kis- és Nagy-Gercz községekbe s ott hasonlóképpen operált. A leitatott és megvesztegetett választókat kocsira rakatta s a maga felügyelete alatt Csepébe, a Fogarassy-féle tanyára szállitotta őket. Ott a gazdatisztek, cselédek s külön erre a célra fogadott emberek vasvillával őrizték a részeg csapatot. Fogarassy a tőkortes lakásán vesztegette meg az embereket. Hogy föl ne ismerjék, paplan alá bujt s onnan osztogatta az embereknek a 10—20 korona dijat. Dr. *Teller* egész sereg tanut nevez meg, akik a lélekvásárt s az etetést-itatást bizonyitani tudják. Mindezek alapján arra kéri a Kuriát, hogy mondja ki érvénytelennek a választást s minthogy Fogarassy az inkriminált szavazatok leszámitásával nem kapta meg az általános többséget, kéri, hogy a Kuria *Szentpályt jelentse ki a halmii kerület képviselőjének*

Dr. *Nagy* Dezső ellenkérvényt ad be, melyben Szentpályra vonatkozólag sorol fel érvénytelenségi okokat. A peticióra előadja, hogy Fogarassy korteskedése nem lépte át a törvényszerüség határát, ellenben Szentpály bőven osztotta a pénzt. A kérvény a többek közt tizenkét embert nevez meg, akiket Fogarassy állitólag megvesztegetett. A védő kimutatja, hogy a tizenkét ember közül csak három szavazott Fogarassyra, a többi részint Szentpályra szavazott, részint egyáltalában nem szavazott, nem lévén szavazati joga. Kéri a petició visszautasitását.

Dr. *Teller* Miksa tagadja, hogy Szentpály részéről vesztegetés és terrorizálás történt. Azt is tagadja, hogy Szentpály Halmi község ellen pört folytatott, vagy visszavonását igérte volna arra az esetre, ha rászavaznak. Nem fantáziából készült a petició, mert tényeket, neveket emlit, amelyek bizonyithatók. *Százötvenegy választót* nevezett meg, akiket a Blanka-tanyán őriztek, személyes szabadságukban korlátoztak, etettekitattak és megvesztegettek. Az ezentölül leszavazott választók névjegyzékét ma pótolja, akiket szintén megvesztegettek Fogarassy emberei. Kéri a vizsgálat elrendelését.

Dr. *Nagy* Dezső ujból ellenezte a bizonyitás elrendelését, mert nem tartja célravezetőnek.

A Kuria az etetés-itatás és megvesztegetés dolgában *elrendelte a bizonyitást.* A személyes szabadság korlátozásáról szóló panaszokat mellőzték. A vizsgálatot a debreczeni királyi táblára bizza a Kuria.

A horvát felirati vita.

— Távirati tudósitás. —

Zágráb, december 11.

A tartománygyülés ma folytatta a felirati javaslat tárgyalását.

Dr. *Sumanovic* azt olvasta ki a koalició feliratából, hogy egészen a kiegyezés álláspontján áll, ugy, hogy az államjogi ellenzék a tiszta jogpártra szoritkozik. Elfogadja a bizottság feliratát. (Tetszés.)

Brestyenszky kritizálja a királyi leiratot és azt mondja, hogy az alkotmányosság köpenye alatt abszolutisztikusan kormányoznak. Minden regnikoláris küldöttség után rosszabbodott Horvátország helyzete, most is ugy lesz. Ami a Magyarországgal való szövetség felbonthatatlanságát illeti, a többség különbséget tesz a törvényen alapuló szövetség és a horvát nemzet szivébe beirt szövetség között. Az első csak a dinasztiára vonatkozik ugy a horvát, mint a magyar pragmatika szankció értelmében. Ha a dinasztia, amitől Isten óvjon, megszünnék, vége van az elválaszthatatlanságnak is. A horvát szellem, mely a kulturális világ táborában áll, ma a szláv testvérek oldalán van. (Popovics István gunyosan közbekiált: Ugy van!) Nem fogadja el a többség felirati javaslatát.

Sekulic konstatálja a kormány és a nemzeti párt közti összhangot, mely a reskriptumból és a felirati javaslatból kiderül.

Vinkovics Bozó támadja Széll Kálmán nyilatkozatait és azt mondja, hogy azok inkább egy magyar pandur szájába illenének, mint egy miniszterelnök szájába és a nemzeti párt nagy indolenciájának jele, ha ez ellen nem reagál. (*Az elnök a szónokot rendreutasitja.*) *Vinkovics* szemére veti a többségnek, hogy bünös uton hamisitott választási lajstromok alapján jött a tartománygyülésbe. (Nagy nyugtalanság jobbról. Felkiáltások: Vonja vissza!) *Elnök rendreutasitja a szónokot.*

Vinkovics folytatni akarja beszédét. *Tomasics* közbekiált: Vonja vissza! Nem engedjük magunkat sértegetni! Nyugtalanság a jobboldalon. *Harambasics*: Mi utasitjuk önöket rendre! Zaj. *Tuskan* és *Sekulics* közt szóváltás támad.

A zaj annyira növekedik, hogy az egyes felkiáltásokat nem lehet megérteni és az elnököt nem hallgatják meg. *Az elnök elhagyja helyét*, az izgatottság egyre tart. A jobboldal egyre azt kiáltja: Vissza! Vissza! *Harambasics:* Mindnyájan a szemükbe mondjuk ezt önöknek! A karzatok tapsolnak.

Gyurgyevics elnök ismét elfoglalja helyét és felhivja Vinkovicsot, hogy a „*bünös*“ és „*hamisitott választási lajstromok*“ szavakat vonja vissza.

Vinhovics: Nem tehetem.

Az *elnök* erre *megvonja Vinkovicstól a szót.* (Tetszés a jobboldalon. *Harambasics:* Eljen a szólásszabadság!)

Karlovics József: Magyarországgal barátságban kell élnünk és a Magyarország elleni átalány-gyanusitásoknak meg kell szünniök. A koalició Oroszországban keres segitséget és Rómával kacérkodik; ha azonban Magyarországon valami megmozdul, akkor kiabál, hogy meg akarnak fosztani bennünket nyelvünktől. Jobb lenne, ha mi is magyarul tanulnánk (dr. Vrbanics: Helyeseljenek!), akkor jobban ellenőrizhetnénk őket. Mint gyermekeket a „*svaba*“ szóval ijesztgetnek bennünket; az ellenzék a „*magyar*“ szóval ijesztget, de csak a gyermekeket. (Derültség.) A mi bánunk rendithetetlenül áll helyén és feláldozza magát a nép javáért. (Tetszés jobbról.) Könnyen elviselheti ez önök támadásait, a történelem könyvében Khuen-Héderváry neve arany betükkel lesz bevésve. (Viharos tetszés jobbról.) Elfogadja a többség feliratát. (Zsivio!)

Az általános vita ezzel véget ért és a délutáni ülésen a zárbeszédekre került a sor.

Dr. *Derencin* reflektált a bán szavaira. Beszédét ugy akarja befejezni, miként délelőtt Karlovics tette és mint minden zsoltár végződik, élteti a bánt, akinek az ellenzék 50 év mulva a sirkövére ezt iratja: *Eljen Metuzsálem bán!*

Gróf *Khuen Héderváry* bán: Mert az előtte szóló az ő személyével foglalkozott. kénytelen fejtegetéseire reflektálni. Megtörténhetik, hogy a koalició evolucióját meg a báni állásában megvárhatja. Mert meg akár maradni ebben a poziciójában, mert ezt más oldaról kivánják és addig fog maradni, amig felteheti, hogy működése Horvátország jólétére és áldására válik. (Viharos zsivió-kiáltások a többség részéről.)

A bizottság feliratát ezután a többség általánosságban és részleteiben elfogadta.

Dr. *Frank* az előadó megjegyzései kapcsán kijelenti, hogy nem fogja többé elfogadni a regnikoláris küldöttség tagjává való megválasztását. Dr. Frank más megjegyzései zajos jelenetre vezettek közte és *Derencin* és *Vrbanic* képviselők közt. *Derencin* felszólalása után *Tomasic* előadó kijelenti, hogy nem érti, hogy dr. Frank az ő beszédjének melyik passzusából következtette azt, hogy a szóló feleslegesnek tartja dr, Frank részvételét a regnikoláris küldöttségben; ellenkezőleg azt tartja, hogy az ellenzéki elemek részvétele az ily küldöttségekben hasznos a hazára nézve. Dr. Frank erre visszavonja kijelentését.

Öt perc szünet után az *indemnity-javaslat* első olvasása következett. *Egersdorfer* előadó elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Dr. *Frank* a koalició részéről ellene felhozott vádaskodásokkal szemben kijelenti, hogy rendkivüli nagyrabecsüléssel viseltetik a bán kiváló tulajdonságai iránt és ez értelemben közte és a bán közt van szellemi kötelék, egyéb bárminemü összeköttetés azonban köztük nem áll fenn.

Gróf *Khuen-Héderváry* bán kijelenti, hogy az indemnity elfogadása nem jelent bizalmi szavazatot a kormány iránt.

Az előadó néhány megjegyzése után a többség általánosságban és részleteiben elfogadta az *indemnitást.*

Zágráb, december 11.

Frank nyilt levélben lemond a tiszta jogpárt elnökségéről és a pártlap vezetéséről, de kijelenti, hogy továbbra is megmarad a pártban.

KÜLFÖLD.

A San Girolamo-kollégium ügye. Az olasz kormány szükségesnek látta, hogy nyilatkozzék a római San Girolamo-kollégium bonyolult kérdésében. Az olasz kormány nyilatkozatából megtudjuk, hogy nehány ügyes pánszláv papnak sikerült befonnia *Vannutelli* biborost, aki sietett a San Girolamo-kollégiumból horvát-pánszláv intézetet csinálni. A római kabinet azzal vigasztal minket, hogy az ügyben még nem hangzott el az utolsó szó, mert feltéve, hogy a kollégium most már csakugyan pánszláv részek, azt megnyitni az olasz kormány engedélye nélkül nem lehet.

A félkivatalos olasz kormány-kommüniké igy szól:

Az osztrák és magyar sajtó téved, ha azt állitja, hogy az augusztus elsején kelt pápai brevéért *Rampolla* biboros vagy az osztrák-magyar nagykövet felelős. Gróf *Revertera* figyelmeztette a bécsi kormányt, hogy a horvát püspöki kar és Antivari érseke *horvát kollégiumot akar alapitani Rómában* Csak hogy mire a terv ellen való tiltakozását a bécsi kormány kifejezte, akkorra a horvát püspökök már *Vannutelli* biborost, aki mint pápai biztos önállóan intézkedhetett a *San Girolamo*-intézet ügyében, rávették arra, hogy szokatlan gyorsasággal intézze el a kollégium-alapitás ügyét, s közzétegye az erre vonatkozó pápai brevét. A biboros-államtitkár nem is tudott az egész dologról semmit.

E közben a horvát kollégium érdekében egyre folyt az izgatás. A magyar kormánynak és a magyar közvéleménynek tiltakozása következtében a zágrábi és szarajevói érsek s a diakovári püspök félreállott s *Milinovics antivarii érseket tolta előtérbe*, aki a montenegrói fejedelem becsvágyát nagyon ügyesen kihasználta ebben a dologban. A montenegrói rendkivüli követségnek nem volt egyéb célja, mint hogy *a gesztenyét kikaparja a tüzből a horvátoknak s a pán-horvát árut montenegrói zászló alatt csempészsze be Rómába.*

Rampolla biboros ezt jól tudja s tisztában van azzal is, hogy az osztrák-magyar kormány nagy ellensége annak az egyszer már osuíosan meghiusult kisérletnek, hogy Rómában pán-horvát vagy pán-szerb papok nevelésére alapitsanak intézetet. Ha megnyitják a kollégiumot, *ami az olasz kormány hozzájárulása nélkül lehetetlenség*, bizonyos, hogy csak a papnevelés ügyével foglalkozhatik, még pedig egy Rómában született s politikai tekintetben kifogástalan pap vezetése alatt. Ennél többet különben Ausztria-Magyaror-

ság sem kiván. Szinte el sem lehet képzelni, hogy ezt meg ne gondolná a római kuria, már csak azért is, mert az a körülmény, hogy a pánszlávok ebben az ügyben apokrif okmányok közlésével kompromittálni akarták *Rampolla* államtitkárt, nagyon elidegenitette a kuriától az ebben az ügyben szereplő főpapokat.

Oroszország és Japán. A *Daily Express* tókiói értesülése szerint az utóbbi időben tárgyalások folytak gróf *Lambsdorff* orosz külügyminiszter és *Ito* márki között, melyek azzal az eredménynyel jártak, hogy *Oroszország és Japán közt teljes egyetértés jött létre.* Hir szerint Oroszország oly felvilágositásokat adott Kóreát és Mandsuországot illetőleg, melyek teljesen megnyugtatták Japánt és a két állam megegyezésének utolsó akadályait is elháritották.

Románia pénzügyi helyzete. A román szenátus mai ülésén a felirati vita során *Missir* Péter szenátor szemére vetette a liberális pártnak, hogy sokkal jobban tud alkalmazkodni a politikai kérdésekhez, mint a gazdasági kérdésekhez. *Sturdza* miniszterelnök erre válaszolva kiemelte, hogy milyen nagy jelentőségüek ezek a politikai kérdések a nemzet politikai és tárgyi ismeretének fejlődésére nézve. Ma, amikor az alkotmányos formák végleg meggyökeresedtek, az alkotmánynak egy cikke sem szorul módositásra. A miniszterelnök visszautasitotta azt az állitást, hogy a külföldi tőkéből nem akar hasznot huzni. Romániának nagy haszna volt a külföldi tőkétől. *Mano* tábornok egy megjegyzésére azt mondta a miniszterelnök, hogy a helyzet bonyolultságát a konzervativ párt okozta. Szükséges, hogy legyen, de tisztességes eszközökkel kell élniök és kell, hogy nyiltan, nem pedig a kulisszák mögött ágáló vezérek álljanak élükön. A konzervativek három izben is, 1888-ban, 1896-ban és 1899-ben leszálltak az utcára és kővel, revolverrel támadtak a katonákra. Pénzügyekben a konzervativek politikája mindig káros volt. Az utolsó tizenhárom esztendő alatt a konzervativek tiz esztendeig voltak kormányon és harmincöt millió rendkivüli kiadáson kivül kilencvenhat millionyi deficitet okoztak, vagyis összesen százharmincegy millionyi deficitet. A liberálisok gazdálkodása három év alatt fölösleget eredményezett. Hogy a konzervativek erkölcsi deficitet is okoztak, bizonyitja a Hallier-ügy. *A mai pénzügyi helyzet jó.* A bevételek hat hónap alatt már elérték az előirányzat negyvenhat százalékát és a zárószámadásig még tizenkét hónap van hátra. A konzervativek alatt ez az arány csak harmincnyolc százalék volt. A liberális párt programmja a kétszáztizennyolc és fél millióra leszállitott kiadási budgetnek fönntartása legalább négy éven keresztül és az esetleges kezelési fölöslegek igazságos fölhasználása. A miniszterelnök meg van győződve ez intézkedések sikeréről. Már ma is mutatkozik a külföld bizalma a román értékpapirok emelkedésében. A miniszterelnök végül az egész Ház támogatását kérte s kijelentette, hogy az utca agitációi nem fogják megingatni a rend és a normális fejlődés kormányát.

Fallade pénzügyminiszter *Mano* tábornok kritikáját cáfolja és azt mondja, hogy most már, ha fölösleg nem is, de az egyensuly minden esetre biztositva van a költségvetésben.

Kréta sorsa. Egy római távirat jelenti, hogy *György* görög herceg a hatalmakhoz azt a formális kérést intézte, hogy *ujabb három évre erősitsék meg krétai kormányzói állásában.* Ezt a kérést a nagykövetek legközelebbi római konferenciáján fogják tárgyalni és kétségkivül teljesiteni is fogják. A kandiai nemzetközi csapatok visszahivását elhalasztották.

Motenegro és Olaszország. Egy idő óta kissé feszült a viszony Montenegro és Olaszország közt, bármily intim atyafiságos kötelék füzi is egymáshoz a két ország uralkodóit. *Viktor Emánuel* király kissé elhidegült *Nikita* iránt, aki folytonos mesterkedésekkel dolgozik a hármasszövetség ellen, bizonyára azért, mert ezzel kedvében akar járni a franciáknak, akiket viszont meg akar pumpolni. A római montenegrói főkonzulátus a hármasszövetség ellenségeinek gyülhelye lett, ott találkoztak a rokon gondolkozásu diplomaták, képviselők és ujságirók. Az olasz kormány ezért protestált Cetinjében római képviselőjének ilyetén eljárása ellen. A montenegrói fejedelem Párisban a kölcsön dolgát nem tudta elintézni, mivel nem tudott elég biztositékot nyujtani. Még az a társaság is, mely magára vállalta a montenegrói vasutak kiépitését, abbahagyta működését. Ez az esemény kétszeresen sujtja *Nikitát*, mivel az olasz királyi udvarral való viszonya is sokkal hüvösebb lett. *Viktor Emánuel* király maga mondta *Nikitának*, hogy csakis a rossz gazdálkodás az oka a rossz pénzügyi helyzetnek, Montenegró jó gazdálkodás mellett nagyon szépen tudja fedezni költségeit.

HIREK.

A sziget.

Az Északamerikai Egyesült Államok kongresszusának hétfői ülésén Hodr képviselő javaslatot nyujtott be, mely fölhatalmazza az Egyesült Államok elnökét, hogy más államok kormányaival tanácskozzék arról, hogy a Csöndes Óceán valamelyik szigetén hogyan lehetne anarkhista telepet teremteni.

Ime, az első lépés az anarkhia lefegyverezésére. Tisztára a bélpoklosok elleni védekezés mintájára kieszelve. A nagy tenger közepén van egy kis sziget. Azon a szigeten apró állatkák tenyésznek a homokban, az állatkák fölött uralkodik a sziget levegője, melyből lélekzetet vesznek, a sziget vize, melyből szomjukat oltják, a sziget fái, melyeknek gyökerén rágódnak, a sziget füvei, melyeken sütkéreznek. A kis állatok felett aztán nagyobb állatok uralkodnak. A hernyót megeszik a kis madarak, a kis madarakat a nagyok, a nagy madárral viaskodnak az erdő vadjai, ezekkel csatára kél a viz, a szél, a levegő, az idő és mindennek összessége, amit időnek és életnek neveznek. És ezen a szigeten nincs semmi, egyetlen porszem, egyetlen füszál, egyetlen páfrány sincs, amely ne ismerne maga fölött valakit. Mindenkiben és mindenekben van egy kis szolgai megalázkodás, egy kis megbókolásra való hajlandóság. Nem tudjuk mi azt, hogy ezen a néma szigeten ki az ur mindenek fölött, hogy a természet mindenhatósága kit tett szuverén hatalmassággá a tenger fövénye, a füvek, a fák és az állatok fölött. Talán a vizet, a tengert, ezt a nagy parasztot, létesitve ily módon demokratikus államformát, avagy a csillagokat, az ég nyugodt, hideg arisztokráciáját? Akárkit, de valami uralom van ott ma is, mikor még emberek nincsenek s lesz ott akkor is, mikor a mi veszedelmes embertársaink lesznek ott elzárva a világ elől.

Vajjon el lesznek-e zárva? Ahhoz tudniilllik első sorban az kellene, hogy minden anarkhistáról már a bölcsőjében föl lehessen ismerni, hogy anarkhista. Mihelyt egyetlenegyről nem ismerik föl, vége a sziget-elméletnek. Mert az az egy fog éppen belelőni a timbuktui császár potrohába. A dolog tehát ezen a ponton bajos.

Avagy csak deportációra való elitéltetésnek kell tekinteni ezt az elszigetelést s nagy, virágzó börtönnek azt a szigetet, melyen el kell pusztulniok azoknak az ügyetlen anarkhistáknak, akik horogra kerültek.

Ha az első esetről van szó, akkor a kitelepitett anarkhisták lassanként uj társadalmat fognak teremteni ott. Eleinte saját elméleteik szerint, utóbb azon szabályok szerint, melyeket a marakodó fűvektől, hernyóktól, fáktól tanultak el s rövid időn a Csöndes Óceán zöldelő szigetén megint csak lesznek uralmak, lesznek engedelmeskedők és parancsolók. És lesznek hernyók, akik a homokban fognak csuszni, lesznek repkény-emberek, kik erős fák törzsére kapaszkodva élősködni fognak, lesznek erős és szapora fa-nemzetségek, melyek ha kell, erővel is magasabbra nőnek, mint a többiek s utoljára lesznek olyan planéta-emberek, kik elmélyedve fognak üldögélni a sziget partjain a fövényben s miközben a csillagzatokat nézik, álmodni fognak abszolut erejü és megdönthetlen egyéniségekről, melyeknek nem kellenek sem vezetők, sem uralkodók, akik mennek némán előre a nagy világban, mint az égboltozat csillagai. A szigetnek igy lesznek majd idővel külön anarkhistái, kiket ujabb zöldelő szigetekre fognak kitelepiteni a régi sziget rendszerető polgárai.

Azanarkhisták szigetén lassanként ugyanazon nagy törvények szerint fognak élni az emberek, mint amelyek szerint mi élünk itt, a mi nagy szigeteinken, melyek eredetileg szintén anarkhista-szigetek voltak. És semmi megoldás sem lesz ebből a kitelepitésből. Bolond emberek épp ugy teremtenek majd ott is rémuralmat, mint ahogy teremtenek itt, az abszolut individualizmus erejébe vetett hitnek épp ugy lesznek ott is apostolai és tébolyodottjai, mint régi szigeteinken.

A világot nem lehet megváltani. Lassan, biztosan fejlődik az magától s saját fejlődése nagyszerü törvényeivel váltja meg önmagát. Sem az anarkhisták nem elég erősek a megváltás munkájához, sem mi, akik szabadulást keresünk az anárkhia gaztetteitől.

G—a.

Budapest, december 11.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 15-én uj előfizetés nyilik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Porosz herceg Triesztben.** *Triesztből* táviratozzák, hogy a hajóraj legközelebb ideérkezik a *Gneisenau* német iskolahajóval együtt, amelyen *Albert* porosz herceg utazik. A Schiller-egyesület estélyt, a város pedig több ünnepélyt fog rendezni a herceg tiszteletére.

— **Vilmos császár a párbajról.** A *Nordd. Allg. Ztg.* mai száma *merő koholmánynak* mondja a *Potsdamer Zeitung*nak azt a hiresztelését, hogy *Vilmos* császár e hó 1-én Potsdamban az első gárdaezred tisztjei körében a párbajról nyilatkozott.

— **Kossuth Lajos századik születésenapja.** A Kossuth-emlékbizottság, amely a Kossuth Lajos századik születésenapja alkalmából rendezendő országos ünnepségeket előkésziti, elhatározta azt is, hogy a nevezetes évforduló napján nagy ünnepi fölvonulást rendez, amelyen Kossuth életéből és a szabadságharc történetéből vett nevezetesebb jeleneteket élőkép alakjában fog a bemutatni. Az emlékbizottság ennek a szép tervnek a keresztülvitelén máris serényen dolgozik.

— **Korányi tanár ünneplése.** *Korányi* Frigyes félszázados orvosi működése emlékére a tudós tanár tisztelői s tanitványai érmet verettek. Ezt az érmet megküldték a párisi *Société de Thérapeutique*nak is. Az emléktárgy átvételét *Robin* Albert párisi egyetemi tanár az egybehivott ünnepi gyülésen következőképp közölte a tagokkal:

Nagy hálával fogadjuk, uraim, a budapesti végrehajtó-bizottság figyelmét midőn társulatunk számára kitünő és hires kollégánk, Korányi tanár emlékérmét küldeni szives volt. Az érmet a társulat levéltárában fogjuk megőrizni. Javaslom továbbá, hogy fejezzük ki Korányi tanárnak legnagyobb tiszteletünk kiséretében szerencsekivánatunkat amaz őszinte és szives óhajunkkal, hogy számos éven át folytathassa működését a magyar tudományosság dicsőségére.

— **Az Ivánka-Csávolszky-affér.** *Ivánka* Oszkár és *Csávolszky* Lajos országgyülési képviselők a tegnapi parlamenti afférből kifolyólag ma délben pisztolypárbajt vivtak a honvédlovassági kaszárnyában. Ivánka segédei gróf *Andrássy* Tivadar és *Szemere* Miklós, Csávolszky segédei pedig *Kubik* Béla és *Krasznay* Ferenc országgyülési képviselők voltak. A párbaj a következő feltételekkel ment végbe: Egyszeri golyóváltás 25 lépés távolságról. *Szemere* Miklós megtöltötte a fegyvereket, *Kubik* Béla kimérte a távolságot s megtették a szokásos békitési kisérletet. A felek felállottak. *Kubik* Béla vezényelte a párbajt. *Csávolszky fegyvere csülörtököt mondott.* Szemere még tovább számlált hatig, de Ivánka időközben leeresztette a fegyvert, nem élt a lövés jogával. A felek a párbaj után kibékülés nélkül távoztak.

— **A negyvennyolcas honvédek nyugdija.** A következő panaszos levelet kaptuk:

Tekintetes szerkesztő ur! A diák közmondás azt tartja, hogy „qui cita dat, bis dat,“ de nem ugy van az öreg 48/49-es honvédekkel, akik közülök háromnégy hónappal ezelőtt folyamodtak a megigért nyugdijért és kérvényük tisztán, rendben van felszerelve, máig sem kaptak semmit. Pedig remélték, hogy legalább karácsonyig meglesz, de hát az ember tervez, isten végez. Valószinüleg ezeket a dolgokat a régi honvédekért nem rajongó ember végzi.

Legyen szives szerkesztő ur ezt az ügyet megsürgetni. *Egy 48/49-es honvéd.*

— **Három gyémántkirály.** Londonban a mult héten gazdát cserélt három hatalmas nagy gyémánt. A *Hope* 50.000 font sterlingen kelt el és az Egyesült Államok vámigazgatósága 5000 font behozatali vámot vetett a Hope uj tulajdonosára. A *Brunswick* nevü gyémántot 20.000 fontért adták el, a harmadiknak pedig, amely névtelen, 25.000 font volt az ára.

— **Call báró gyásza.** *Grácból* táviratozzák, hogy *Call* bárónő, az osztrák kereskedelmi miniszter anyja, az éjszaka meghalt.

— **A Nobel-dij nyertesei.** Egy tegnapi táviratunk jelentette, hogy tegnap Krisztiániában odaitélték a Nobel-dijakat *Dunant* svájci orvosnak és *Passy* francia akadémikusnak. A dij egyenként 104.000 frankot tett ki. A dijazottak közt az érdekesebb *Dunant*, a *genfi konvenció* és a *Vörös-Kereszt* kezdeményezője. Appenzell kantonban lakik, Heiden városkában, nagy visszavonultságban. Valamikor nagy vagyona volt, de mind föláldozta humanisztikus céljaira s igy a 104 ezer frank csak némileg pótolja az általa önzetlenül kiadott nagy összegeket. Henri *Dunant* régi genfi családból ezármazik s ősei már a XIV. században szerepeltek Genf városatyái közt. Az emberiség érdekében való önzetlen tevékenység szinte hagyományos a családjában. Atyja is teljesen önzetlenül kezelte Genf város árvaügyeit. *Dunant* már huszonegyéves korában ábrándozott arról, hogy nemzetközi egyesületet kellene alapitani az emberi nyomoruság enyhitésére. A solferinói csata után, melynek vidékére *Dunant* akkor leutazott, könyvet irt *Solferinói emlékek* cim alatt, mely óriási feltünést keltett mindenfelé. E könyvben javasolta legelőször a sebesültek semlegességét s önkéntes mentő-egyesületek szervezését a háboru és béke idejére. Ebből az akcióból sarjadzott ki később a genfi konvenció, melyet 1868-ig harminczyole állam aláirt. Ez az akció annyira felemésztette *Dunant* összes vagyonát, hogy utóbbi időben az orosz czárné által adományozott csekély évjáradékból élt. A világ teljesen megfeledkezett a magányba vonult öregről, most azonban ismét az egész világon emlegetik a nevét.

A dijkiosztás nagy ünnepségek közt történt. Tegnap este ebből az alkalomból nagy recepció volt, amelyen megjelent a svéd-norvég trónörökös is. A Nobel-akadémia elnöke, *Bostroem* volt miniszterelnök ünnepi beszédet mondott, amelyben Nobel életét és működését ismertette. Azután *Adlmer* tanár, a tudományos akadémia elnöke beszédet intézett *Röntgen* és *Vanhof* tanárokhoz, mig a Karolinum rektora, gróf *Mörner*, *Behring* tanár érdemeit méltatta. A távollevő *Prudhome* tanárról az akadémia titkára, dr. *Wirsen* emlékezett meg. Végül a trónörökös átadta a kitüntetett tanároknak a diszesen kiállitott oklevelet. Az ünnepséget lakoma követte.

— **Vörös Vidor.** Minden izében derék férfi, előkelő lelkü, kristályjellemü ember volt ennek a névnek a viselője, aki tegnap Aradon meghalt. Ékessége volt egy nagy város és vármegye társadalmának, évtizedeken át érdemes és önzetlen szereplője a közéletnek, hivatott munkása a sajtónak és az irodalomnak. Azok közül való, akiknek a külső életét röviden lehet elmondani, mert jóformán csak annyiból állott, hogy sokat dolgozott, sok jót cselekedett, sokat szenvedett. Dolgozott a köznek, jót tett másokkal, szenvedett másokért. Sok munkájának, nagy jóságának, nagy talentumának, széles tudásának mindig mások látták hasznát. Tiszta öntudatánál, mindenek becsülésénél egyéb jutalma nem volt világéletében.

Aradmegyében, Pankotán született 1847-ben. Az ügyvédi vizsgálat letétele után egy nyitramegyei grófi családnál nevelősködött, majd visszatért Aradra és ügyvédi irodát nyitott. Alapos tudása, ritka képzettsége és bámulatos szorgalma által akaratlanul a közvetékenység terére jutott. Először felelős szerkesztője volt az *Alföld* cimü, azóta már megszünt aradi politikai napilapnak. Később más térre hivta őt a közönség bizalma és elismerése: Aradmegye alügyészének választották meg s e miatt le kellett mondania szerkesztői állásáról, amely összeférhetetlen volt a közhivatallal. Két év után a megye főügyésze lett s ezt az állását egészen 1898-ig viselte, ezután az arad-csanádi vasut ügyésze lett. Ez a rövid életrajz egy hasznos, nagy érdemekben gazdag pályát foglal össze. Mint ujságiró a legelsők közé küzdhette volna föl magát, ha meg nem gátolja ebben az ő csodálatos szerénysége, amely aggódva menekült minden elismerés elől. Valóságos polihisztor volt. Tökéletesen beszélt és irt anyanyelvén kivül még vagy négy-öt európai nyelven, behatolt a világirodalom kincsei közé és sokoldalu ismereteit folyvást gyarapitotta. Rendkivül sokat irt, politikai és társadalmi cikkeket, tárcákat és egyebeket, de csaknem mindent névtelenül. Forditott is sokat, szintén többnyire névtelenül. Amit dolgozott, mind kötelességből tette vagy belső, lelki szükségletből, de sohasem külső sikerért. Ez az oka, hogy hirneve nem sokkal terjedt tul egy vármegye határain, holott az övénél kisebb szellemi municióval is sokan tettek szert országos hirnévre. De abban a szükebb körben, amelyben élt, fenn fog maradni *Vörös* Vidornak nemes emlékezete nagyon sokáig. Kegyelettel fogják emlegetni azt az egyszerü, kedves, bölcs embert, aki igazán értékes munkában töltötte el az életét, s mint ember a puritán embernek volt a mintaképe. Halála özvegyén, született *Kosztolányi* Arankán kivül nagy, előkelő családot boritott gyászba. Sirató testvérei közt van *Vörös* László volt államtitkár is, a magyar közéletnek ez a kitünősége, akinek gyászában a tisztelőknek nagy serege osztozkodik.

— **Városanyák.** Ez a szó nem sajtóhibás, bármily furcsán hangzik is. *Városanyák* nincsenek ugyan még, de bizonyára lesznek, még pedig nemsokára, mert asszonyok akarják, hogy ez az uj fogalom megteremjen, valóra váljék. Már pedig amit asszonyok akarnak, az be is teljesedik. Akik városanyaságra vágyódnak: a norvég hölgyek, erősen ütik a vasat és a krisztianiai városatyák ugyancsak kezdik veszteni a talpuk alól a gyékényt s komolyan foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy egy „nagyobb rossz" elkerülése végett beengedjék a városanyaságra vágyó hölgyeket a városi képviselőházba. Hadd szónokoljanak és szavazzanak ott, ha ugyan előbb elégséges voksot tudnak maguknak szerezni. Emiatt bizonyára nem aggódhatik senki, mert tessék elgondolni, minő heves rivalitás tör ki, ha majd a krisztianiai első vegyes képviselőválasztáson fellép egy pár hölgy. Senki sem fog a negyvennyolcból engedni: az összes szomszédasszonyok jelöltetik magukat, mert a nyilvános szereplésben Norvégiában sem értenek tréfát az asszonyok. Mozgósittatnak majd az összes tea- és kávénénik, a kis tereférélő körök összes tagjai és egykettőre több női jelölt lesz, mint választó. A nagy zürzavarban pedig ravaszul megválasztják a férfiak a férfi-jelölteket. S marad minden a régiben. De győzött az elv; választók és választhatók az asszonyok . . .

— **Téli nyomor.** *Máramaros-Szigetről* irják: A rossz termés következtében igen nagy a nyomoruság Máramarosban. Az inséges állapotot még fokozta a nagy hideg s a szünni nem akaró hóesés. Magában Máramaros-Szigeten ezerre megy a koldusok száma. Báró *Roszner* Ervin főispán felhivására pénzt gyüjtöttek a szegények számára, akiket három hónapon át fognak ellátni. Eddig 2000 koronánál több gyült össze és az aláirások még folynak. Tegnap nyitották meg a melegedő helyiséget és megkezdték a tej- és kenyerosztást báró Roszner Ervinné és számos hölgy jelenlétében. A jelentkezők között volt egy kis fiu, aki már három napja nem evett.

— **A tudományos kutatásnak.** *Carnegie*, az amerikai milliárdos nem ül a pénzén. Időnként valóságos mammut-alapitványokat tesz, amerikai értelemben vett bőkezüséggel szórva millióit kulturális célokra. A legujabb alapitvány, mely méltó arra, hogy Washingtontól a Sárga-tengerig érdeklődést és méltánylást keltsen, Carnegie tiz millió-dolláros alapitványa. A kabinet mostanában tárgyalta az alapitvány ügyét. Az alapitólevelet egyelőre nem teszik közzé, de annyi kiszivárgott már, hogy a rengeteg összeg kamatát olyan érdemes diákok fogják megkapni, akik eredeti tudományos kutatásnak szentelik életüket.

— **A soproni bankbukás.** A soproni bukott bank csődtömege ellen máig 290 károsult lél 3 millió 400.000 koronára rugó követelést jelentett be. Ez az összeg a bejelentési határidő lejártáig még nagyot fog növekedni. A Lenck Sámuel cég moratoriuma e hó 15-én jár le. A cég felszámolása még mindig bizonytalan, mert néhány hitelező teljes kielégitést követel.

— **Halálozás.** *Sachs* Adolf, az *első magyar általános biztosító társaság* egyik régi, érdemes igazgatósági tisztviselője, a jógkárosztály főnöke, ma délben Budapesten 48 éves korában hosszu, kinos betegség után meghalt. A korán elhunyt érdemes tisztviselőt pénteken temetik.

Villányi Károly Dezső a *Schachner*-féle cukrászdacég tulajdonosa, tartalékos hadnagy hosszas szenvedés után december 7-én Landquartban (Svájc) meghalt. Holttestét családja hazahozatta és a temetés csütörtökön délután 3 órakor lesz a Kerepesi temető halottasházából.

— **Leégett vasgyár.** *Máramaros-Szigetről* irják: A gyertyánligeti vasgyár, amely József Agost főherceg vadászlaka s a római katholikus templom közelében van, e hó 9-ére virradóra leégett. A tüz keletkezési okát nem tudják. A leégett vasgyár a kincstár tulajdona és a kár körülbelül 40.000 koronára rug. A templomot nagynehezen megmentették. Az egész környék tüzoltósága segédkezett a tüz megfékezésében.

— **Házasság.** *Weisz* Ignác eljegyezte *Schöffer* Katinka kisasszonyt, Bajmokon.

Lengyel Mihály református kántor-tanitó eljegyezte *Levicsky* Klári kisasszonyt, Hosszupályiban.

Papóch Gyula e hó 10-én házasságot kötött *Engel* Róza kisasszonynyal.

— **Napközi otthon.** Csöndben, minden ceremónia nélkül nemes intézmény létesült egy fővárosi iskolában: a napközi otthon. A pesti zsidó hitközség Wesselényi-utcai elemi és polgári iskolájának érdemes igazgatója, *Stern* Abrahám kezdeményezte és lelkes tanártársai segitségével megalkotta azt az otthont, amely a szünnapok délutánján hajlékot és szórakozást ad a szegény gyermekeknek. A főváros szegénügye eléggé megmagyarázza ennek a humánus intézménynek szükségességét és hasznosságát. A szegény fiu a hétfő, szerda és péntek délutánján, mikor nincs az iskolában tanitás, vagy hideg szobában didereg, vagy az utcákat rója és ilyen szünnapokon messze eltávolodik azoktól az eszméktől, amelyekre az iskolában tanitják. November közepe óta hetvenkét iskolásgyermek tölti kedves játékkal, hasznos szórakozással a délutánját a Wesselényi-utcai iskolában. A derék tanárok felügyelnek gondos szeretettel a fiukra, fölolvasnak nekik, aztán társasjátékot játszanak a gyermekek, közben meg is ozsonálnak. A napközi otthon költségeit a tanárok adták össze, egy játékszer-kereskedő pedig játékokkal látta el a szegény fiukat. Nemes szivre, okos pedagógiai elvekre és nagy szeretetre vall ennek az otthonnak a létesitése. Mindenképpen követésre méltó egyébként az a példa, mert a napközi otthonra sok iskolában van szükség.

— **A meghosszabbitott siralomház.** *Northamptonban* ma egy kivégzést elhalasztottak a *halálraitéltnek a beleegyezésével*. A különös esetről Londonból a következőket táviratozzák: A northamptoni törvényszék halálra itélte *Caydon* hajógyári munkást, aki feleségét meggyilkolta. Tegnap kellett volna kivégezni Caydont, de a hóhér más városban volt elfoglalva s igy az itélet végrehajtása holnapra maradt. Most azonban ujabb akadály merült fel. Holnapra várják Northamptonba *Keresztély* herceg feleségét, *Viktória* királynő leányát, aki holnap fogja ott felavatni a megboldogult királynő emlékére alapitott uj kórházat. Nehogy tehát megzavarják a kivégzéssel az ünnepi hangulatot, az *elitéltnek a beleegyezésével* péntekre halasztották a kivégzést.

— **Arad város uj polgármestere.** A város mai közgyülésén heves harc után az országgyülési képviselővé választott *Salacz* Gyula helyébe *Institorisz* Kálmán főjegyzőt választották meg polgármesterré 76 szavazattal *Varjassy* Lajos tanácsos 72 szavazata ellenében. *Institorisznak* este fáklyászenét adtak.

— **A fölmentett kapitány elitélése.** Érdekes itéletről hoz hirt egy strassburgi távirat. A *zaberni* országos törvényszék polgári büntető tanácsa *Dittenkron* kapitányt, aki egy *Pozzi* nevü olasz munkást megölt, 120 márka járadék fizetésére itélte el Pozzi anyja és nagyatyja részére életük fogytáig különkülön. Ez az itélet frappáns ellentéte a haditörvényszék itéletének, amely a kapitányt felmentette.

— **Ifjuságí matiné.** A király védnöksége alatt álló Egyetemek Kórház-Egylete és a József főherceg védnöksége alatt álló Általános Egyetemi Segélyegylet 1902. január hó 5-ikén nagyszabásu jótékonycélu matinét rendez, melyre védőkül a társadalom számos előkelőségét kérik fel, közreműködésre pedig a művészvilág legkitünőbbjeit. A matiné tisztikara a következő: *Zsembery* István, az E. K. E. és az A. E. S. E. elnöke. Dr. *Hindy* Zoltán, a matiné elnöke. *Esterházy* Rudolf herceg, gróf *Khuen-Héderváry* Sándor, gróf *Festetits* Sándor, *Tóth* Ferenc, *Thaly* Gyula bizottsági elnökök. *Mándy* Sándor, *Kállay* Tibor, báró *Majthényi* József, *Lipthay* Ervin, *Totth* Gida alelnökök. Báró *Révay* László főtitkár. *Vay* Kázmér főjegyző. *Thewrewk* Aurél, ifj. gróf *Festetits* Andor háznagyok. *Benke* Imre főpénztáros. Báró *Konchina* Károly ellenőr. *Wlassics* Tibor, gróf *Pejacsevich* Márk, *Förster* Lajos titkárok. Lovag *Pandorfer* Pál, *Fábry* Géza, *Thaly* Ernő jegyzők.

— **Aranybányák a római korból.** Beszterce-Naszód vármegyében *Delbidán* nevü hegy van, mely arról nevezetes, hogy már a rómaiak idejében hires volt bányáiról, melyek által e vidék állandóan összeköttetésben állott a Kelet népeivel. A 17-ik szazadban a bányák müveletlenek maradtak s azóta pusztulásnak indultak. A lefolyt század közepe táján egyes vállalkozók kutatni kezdtek a bányákban, de anyagi erők hiányában ujra abbanhagyták a munkát. Most végre a szamosvölgyi vasut két főtisztje megszerezte a kutatási engedélyt s fáradozásukat siker koronázta: az elemzés végett beküldött ásványminták ugyanis dus aranytartalmuak.

— **Magyar ujság Bukarestben.** Január elsejétől kezdve *Bukarest*ben az ottan élő magyaroknak érdekét képviselő uj magyar hetilap indul meg, amelyet *Bálint* Dezső katholikus lelkész szerkeszt.

— **Öngyilkos hadnagy.** Lembergből táviratozzák, hogy *Rzezow*ban ma főbe lőtte magát *Frühauf* Ottokár, a 90. gyalogezred hadnagya. Az öngyilkosság oka gyógyithatatlan betegség volt.

A t. c. közönség figyelmébe ajánljuk: **kitünő, magyar fehér és vörös hegyi asztali pecsenye-pezsgőt,** finom ó-szilvoriumot és **különlegesség** gyanánt valódi **tokaji boreczet.**

BORAINKAT, **tokaji asszút** és **szomorodnit,** ugyszintén mindennemü **magyar** és **francia cognacot** és

Telefon szám: 31-15. Radó és Társa **Magyar borpince, Mérleg-u. 4.** Fiókárudánk: Erzsébet-körut 56. (Royal-szállóval szemben.)

— **Főhercegnők balesete.** *Bécs*ből táviratozzák: Komoly veszedelemben forgott ma délután *Blanka* főhercegnőnek és nővérének élete. A két hercegnő sétakocsizást tett a városban. E közben az udvari fogat nekiment egy fának és a kocsi rudja eltört. Nagyobb baj szerencsére nem történt, mert az arra menő embereknek sikerült a lovakat megállítani.

— **A testi fenyiték az iskolában.** A *Budapesti Napló* nem foglalkozott annak a fővárosi középiskolának az esetével, ahol a minap az egyik tanár testi fenyitéket alkalmazott több tanitványa ellen. Nem foglalkozott pedig azért, mert még a látszatát is kerülni óhajtottuk annak, hogy ebből a magában álló egy esetből bárki is helytelen következtetést vonjon az egész tanári karra. A magyar tanári kar mindenkor hivatásának magaslatán állott és hüséges végrehajtója a középiskolai törvények hazafias és humánus szellemének. Ez a mi becsületes, őszinte véleményünk a középiskolai tanári testületről és azon nem változtat olyan epés megjegyzés sem, a minő ma a tanári körben elhangzott. Ebben a körben ma szóba került a meghurcolt iskola ügye és több inditvány merült föl azért, hogy a hirlapok jövőre kerüljék a tendenciózus szinezést és általánositást. A felszólalók egy része azt kivánta, hogy a kör ennek érdekében az Ujságiró Egyesülethez forduljon, mások a lapok szerkesztőit akarták megkérni, a harmadik csoport, amelynek szószólója Kemény Ferenc igazgató volt, az inditványok felett való napirendre térést javasolta azzal a hozzáadással, hogy a magyar közvélemény, a higgadt és előkelő sajtó és a magyar intelligencia teljesen tudja méltányolni a magyar tanárság fontos szolgálatait. A kör ezt az utóbbi inditványt fogadta el, amely teljesen korrekt és az egyedül helyes álláspont ma, amikor a kérdéses ügy már a hivatalos vizsgálat tárgya. De a vita során az egyik középiskola igazgatója, azt hiszszük nevének felemlitésétől fölment bennünket, ezt vágta közbe:

— Negligáljuk az ujságirókat. Ez legyen az ő büntetésük.

Ilyen hangot, ilyen kritikát, tisztelt igazgató ur, a magyar sajtó meg nem érdemelt és nem érdemelte meg különösen annak a tiszteletreméltó testületnek egy előkelő tagjától, amelynek a sajtó nemcsak önzetlen munkatársa a magyar kultura felvirágoztatásában, de amely a magyar ujságirókban mindig lelkes pártfogóra talált, amikor kivánságaiban a középiskolai oktatás nagy érdekeit ismerte föl. Az nem ismeri az ujságirók keserves munkáját, hősies küzdelmüket, nem ismeri azt a műhelyt, ahol a nemzeti öntudatnak, a magyarságnak ereját edzik, — aki ily hangon akarja letárgyalni az ujságirókat. És ez legyen az igazgató ur egyetlen mentsége.

— **Vérengzés Tiencsinben.** A Reuter-ügynökség jelenti: Egy őrségen álló indiai katona dühöngő állapotban agyonlőtte két bajtársát. A 4. pendsabi-ezrednek egyik százada kivonult, hogy a dühöngő katonát elfogja. Időközben azonban német katonák agyonlőtték és most a közeledő indiai századra kezdtek lövöldözni. A két csapat között valóságos harcra került a dolog, amelyben a németek részéről három katona elesett és egy tiszt halálosan megsebesült. Az indiai katonák közül három ember megsebesült. A német katonaságnak ujabb intézkedésig nem szabad elhagyni a kaszárnyát. Német részről a következő hivatalos jelentést adták ki: Tiencsinben a 4. indiai pendsabi-ezrednek egy katonája, állitólag dühöngő állapotban, agyonlőtte ezrednek két katonáját. A gyilkos berontott a német dandár eleségraktárába és ott több lövést tett. Ehlert ellenőr halálosan, két ember sulyosan megsebesült, egy pedig könnyü sebet kapott. A gyilkost egy német őrcsapat agyonlőtte. Londonból sürgönyzik, hogy Creagh tábornok Tiencsinből tegnapi keltetel hivatalos táviratot küldött, amelyben mély sajnálkozását fejezi ki az őrjöngő által elkövetett kétszeres gyilkosság és következményei miatt. A távirat azt mondja, hogy az eset szürkületkor történt és a gyilkos a sok ember között, akik akkor az uton voltak, a német csapatok vonalai felé menekült. A tábornok jelentése megjegyzi, hogy a németeket, akik a helyzetet természetesen nem értették meg, nem érheti szemrehányás. Végül megjegyzi a tábornok, hogy legnagyobb sajnálkozását fejezte ki a német tábornok előtt.

— **Téli népszokások és babonák gyüjtése.** A Magyar Néprajzi Társaság elnöksége a következő felhivás közlésére kért fel bennünket: A néprajzi tudomány ujabban megállapitotta, hogy az európai népek napfordulói és napéjegyenlőségi szokásai az elő-ázsiai napimádás ősrégi emlékei gyanánt maradtak reánk. Mivel a közvetitésben a szláv, germán és latin népek mellett a magyarság is tevékeny résztvett, a Magyar Néprajzi Társaság kötelességének tartja, hogy a folyton pusztuló hazai emlékeket összegyüjtse s a tudományos kutatásnak hozzáférhetővé tegye. Fölkéri tehát a *Budapesti Napló* tisztelt vidéki olvasóit, hogy az előttük ismeretes Luca-Karácsony és Karácsony-Vizkereszt közti, továbbá az összes farsangi és bőjti népszokásokat, énekeket (esetleg dallamokat) babonákat és boszorkányhiedelmeket körülményesen leirni és egy tervezett kiadványa számára megküldeni szíveskedjenek. E kiadványban szerepelhetnek a hazai nemzetiségek rendkivül becses emlékei is, ha a lejegyzők a kiejtés szerint leirt énekek és mondókák eredeti szövege mellé hü magyar forditásukat is mellékelik. A terjedelmesebb közlemények külön tiszteletdij járna a kiadványt pedig minden benne név szerint is szereplő gyüjtő ingyen megkapja. Budapest, Nemzeti Muzeum. Dr. *Sebestyén* Gyula főtitkár, az *Ethnographia* szerkesztője.

— **Tüntető egyetemi ifjak.** Mintegy száz egyetemi ifju ma este tizenegy óra tájt hangos tüntetéssel zavarta meg a főváros éjszakai nyugalmát. Az ifjak tizenegy óra tájt csoportosan bevonultak a Kerepesi-uti Stefánia-kávéházba s ott egy darabig elhallgatták a népénekesek mókáit. Aztán a Himnusz eléneklése mellett egy mellékutcán bekanyarodtak a Király-utcába és betértek a Mandl-féle mulatóba, ahol esténként magyar darabok mellett német kuplékat is énekelnek. Az ifjak a német szóra hangos abcugolásba törtek ki és megakadályozták az előadás folytatását. Aztán mikor a mulató tulajdonosa nyugodt viselkedésre intette őket, az ifjak megfenyegették, hogy még egyéb is következik, ha négy hónap leforgása alatt mulatójának müsorából ki nem küszöböli a német nyelvet. Az egyetemi hallgatók erre eltávoztak s a Kisdiófa-utcában azt vették észre, hogy rendőröktől vannak körülkeritve. A legtöbben közülök elmenekültek, de tiz fiatalembert bekisértek a VII. kerületi kapitányságra, ahol kellő igazolás után szabadon bocsátották őket.

— **Egy kis munka.** A berlini postahivatal igazgatója levelet irt egyik gimnázium igazgatójának, akit arra szólitott föl, hogy mivel a postatisztek karácsony hetében nem győzik a levelek osztályozását, szivesen ad foglalkozást a felső osztályok tanulóinak. A szocialista hirlapok erélyesen kikeltek a postaigazgató terve ellen s figyelmeztették őt arra, hogy az intelligens munkanélkülieken nagyon jól lehetne segiteni éppen az ünnepek hetében. Az igazgatóság belátta a szociálisták igazságát s most a munkanélküliek közül fog válogatni.

Karácsony hetében, ugy tudjuk, a mi postánkon is fölgyülemlik a munka. Az egyik tényező tehát megvan már a segitésre. A másik tényező, a munkanélküliek, bizonyára nem fognak hiányozni. Még keresni sem kell őket valami nagyon.

— **Revolver a vendéglőben.** A Deák Ferenc-utca 2. szám alatt levő vendéglőben izgatott perceket okozott egy fiatalember, aki mindennap eljárogatott oda udvarolni a pincérleánynak, *Beke* Teréznek. Ma is vidáman csapta a szelet, amikor egyszerre csak előrántotta a revolverét és azt mondta a leánynak:

— Véged van, ha megcsalsz!

A revolver elsült, de szerencsére a kiröpült golyó csak jelentéktelen sebet ejtett a leányon. A fiatalember a rendőrségen azt vallotta, hogy revolvere véletlenségből sült el.

— **Tifusz-járvány egy kaszárnyában.** Kassán a közös gyalogosok főtéri kaszárnyájában kiütött a tifusz-járvány. Eddig 14 megbetegedés fordult elő. A városnak azon a részén az összes kutakat elzárták.

— **Segitség a szegényeknek.** Az ingyentejesbolt javára *Oblatt* Hermina és *Rokonstein* Margit női bölcsészethallgatók nemes szivre valló buzgósággal 74 korona 76 fillért gyüjtöttek barátnőik és ismerőseik körében. A jótékony adományt a kisasszonyok hozzánk küldték; az összeget rendeltetési helyére juttatjuk. — A kenyérosztó-boltok forgalma kedden 10.738 adag volt. Ebből a Podmaniczky-utcai boltban 7322 adagot, az óbudai uj kenyerosztó-boltban 3416 adagot osztottak ki. Ujabban e nemes célra adakoztak: dr. Heidelberg Tivadar 50 kor., dr. Goldberger Leóné 20 kor., Frankl Adél 2 kor.

— **Auer-fény.** A gázfogyasztó közönség ismételten kifejezett óhajának eleget teendő, a Magyar Gázizzófény Részvénytársaság igazgatósága elhatározta, hogy az Auer-égők jókarbantartását a magánlakásokra is kiterjeszti, amit rendkivül mérsékelt előfizetési dij mellett eszközöl. A gázvezetékeken és csillárokon szükséges javitásokat a társaság saját közegei által csakis önköltségeinek felszámitása mellett végzi.

———

(x) **Gebauer Károly** cs. és kir. szabad. első hazai érckoporsó- és gyászkocsi-gyárának temetkezési intézete, Budapest, VII. Erzsébet-körut 26.

(x) **Ezerféle csillogó uj karácsonyfa-disz Kertész Tódornál.**

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E.** gyujtót.

A munkanélküliek tüntetése.

— A *Budapesti Napló* tudósitójától. —

Budapest, december 11.

Egypár nap óta tüntetnek már a képviselőház előtt a munkanélküliek. Az ülések megkezdése előtt nyolcvan-százfőnyi csoportokban gyülekeztek össze a Ház előtt s zajosan megabcugolták azokat a képviselőket, akik nekik nem tetszettek. Ennek az ártatlan tüntetésnek azonban mindjárt vége szakadt, ha egy rendőrtisztviselő szétoszlásra hivta fel a tömeget, s az utca békéjét eddig még egyszer sem zavarták meg a munkátlanok. Ma azonban már zavargássá fajult az eddig még ártatlan tüntetés, ugy hogy a rendőrségnek csak nehezen sikerült megakadályozni azt, hogy a mult évihez hasonló garázdálkodást ne vigyenek véghez a rakoncátlan elemek.

Reggel fél tizkor a munkaközvetitő-intézet helyisége előtt csoportosultak a munkátlanok. Ugy tiz óra tájban valaki kiadta a jelszót:

— Vonuljunk a képviselőház elé!

Nagy lárma és éneklés közben megindult a tömeg, amely 5—600 emberből állott s a Kerepesi-uton át a Muzeum-körutra vonult, hogy igy jusson a képviselőház elé. Itt azonban már rendőri kordonra akadtak. Erre vezetőjük elkiáltotta magát:

— Menjünk Ivánka lakása elé!

Ivánka Oszkár a Belvárosban, a Kaplony-utcában lakik s idevonult a tömeg, amely utközben egyre szaporodott. Itt nagy zajt ütöttek mintegy negyedóráig.

— Abcug Ivánka! Éljen Vázsonyi! Kenyeret és munkát kérünk!

Ez volt a jelszavuk a tüntetőknek. Végre báró *Splényi* Ödön rendőrtanácsos és *Laky* Imre rendőrfelügyelő nagyobbszámu lovas- és gyalogrendőrrel szétkergette őket s a Kerepesi-utra üldözte be. Ott a tüntetők megint összeverődtek s a Kerepesi-ut mellékutcáiban elrejtett mellékcsapatokkal nyolcszáz főre növekedve, a Szentkirályi-utcán át a Sándor-utcába fordultak. *Szirmay* Andor rendőrkapitány ekkor már értesült a tüntetők közeledéséről s egész lovas- és gyalogos-legénységével kivonult a képviselőház elé és megszállotta.

Amikor a munkátlanok első csapata föltünt a Sándor-utcában, a lovasrendőrök gyors vágtatással az Eszterházy- és Baross-utcán át hátukba kerültek, a gyalogos rendőrök pedig szemben fogadták a tüntetőket s igy két tüz közé szoritva, megadásra kényszeritették őket. A tüntetők sokáig ellentálltak, fülsiketitő lármában törtek ki.

— Kecskeméthyt fogják meg, ne minket! kiabálták a tüntetők a rendőrök felé.

A rendőrkapitány — látva azt, hogy nemsokára véres harcra kerül a dolog — tért engedett a zavargóknak, akik gyors futással menekültek. Egypár lovasrendőr üldözte őket, hogy nagyobb csapatba össze ne verődhessenek.

A körut sarkán mégis összegyült mintegy százfőnyi tömeg s a New-York-kávéház elé vonult. Valami *Zolnay* nevü ember vezette őket s az volt a szándékuk, hogy berontanak a kávéházba s ott mindent elpusztitanak. Már-már sikerült nekik bejutni a kávéházba, amikor odaért három lovasrendőr s szétzavarta a tömeget.

Huszonhat zavargót letartóztattak. A rendőrség a tüntetés után is őrizetébe vette a képviselőházat s nagyobbszabásu kirendeltség maradt ott, mert attól tartanak, hogy a zavargás rövid időn belül megismétlődik.

Árnyék.

— *Seidl.* —

Gyönyörnek csalfa csábja
Felém köszöntve hív,
De bárhogy is akarjam,
Föl nem derül e szív.
Hallom, valami suttog
Mint kisértet-sereg:
Míg itt zene s mulatság,
Éheznek ezerek.

Legujabb cs. és kir. szabadalmazott

FÉRFIING

melynek nyakléce a redőgombolandó gallér bőségéhez önmagától pontosan szabályozódik, ráncok képződését kizárja és szükséghez képest, szűkebb vagy bővebb gallér használatát teszi lehetővé! Rendkivül célszerű és használatban olyan egyszerű, hogy külön utasitást nem igényel. Ezen ingek egyedül nálunk a föltalálóknál kaphatók minden bőségben a következő kivitelben:

Legjobb minőségű siffonból, sima vagy redős mellel 2.25 és . . 2.75 frt
Puha batiszt- vagy pikémellel . . . . . 2.75 „
azonban mértek után tetszés szerinti kivitelben is készithetők.
Vidéki megrendelésekneki elegendő a gallér számát megirni.
Részletes leirással szivesen szolgálunk. Utánzatok a szabadalmi törvénybe ütköznek.
Továbbá ajánljuk a raktárunkon nagy választékban levő francia és angol uridivat különlegességeket, valamint bel- és külföldi kalapokat.

Vértes és Sebestyén cs. és kir. szab. fehérnemű készitők.

Budapest, IV., Muzeum-körut 15. a kir. műegyetemmel szemben.

Ha nézem kis vagyonkám
És áldom istenem,
Hogy asztalomnál ott van
Mit kíván száj s a szem,
Az étel még sem ízlik
S belé könnyem pereg.
En kényelemben élek
S éheznek ezerek.

A mások kincse nékem
Szemet soha se szúr;
Kis otthonomban élek,
Hogy' rendelé az Úr.
Kincsszerzés nem űz engem,
Minek is ékszerek,
Bár tudom, hová tenném:
Éheznek ezerek.

Isten küldötte vendég
A költészet nekem,
Rózsákat hint utamra
Sötét, bús éjeken.
De a világ oly kalmár,
Dalolni sem merek.
Itt gyémánt s rózsaszálak,
Ott éhes ezerek.

Sokat beszélnek rólad,
Nagy emberszeretet,
És lázasan vitatják,
Mi enyém és tied,
Tervek aranymagvával
Behintve völgy s berek,
Beszélnek meg beszélnek,
S éheznek ezerek.

Ez fonja homlokomra
A komorráncokat.
Agyam forr, bár tehetnék
Sokat, nagyon sokat.
Kenyért kér a nyomor s én
Lantomon dalt verek.
Minden sor azt kiáltja:
Éheznek ezerek!

Feleki Sándor.

A bőrötöket is!

— *Jelenet.* —

A fővárosi tanács a Kecskeméthy-sikkasztás miatt a felelős tisztviselőknek csak *fizetésük egyharmadát* fizetteti ki.

A polgármester: Kezeskedem magának, hogy be fog jönni az egész félmillió!

A titkár: Bár ki se ment volna."

A polgármester: Na hallja, igazán nem érdemelném meg a polgármesteri rangot, ha még ezt se tudnám kieszelni. Figyeljen ide.

A titkár: Csupa fül vagyok.

A polgármester: Először is az összes tisztviselők csak fizetésük egy ezredrészét kapják meg.

A titkár: Pompás.

A polgármester: Aztán kötelesek a tisztviselők összes ruháikat, ékszereiket, ágynemüjöket, butoraikat, képeiket, szőnyegeiket eladni vagy zálogba tenni, a zálogcédulát is eladni, s a kapott pénzt befizetni.

A titkár: Kitünő.

A polgármester: Aztán kötelesek nejeiket leányaikat s gyermekeiket a legtöbbet igérő afrikai emberevő-törzsnek eladni. Hasonlóképpen el kell adniok vérszerinti rokonaikat s mindazokat, akik velük sógorságban vannak.

A titkár: Elragadó.

A polgármester: Aztán kötelesek hajukat levágatni és eladni, ép fogaikat kihuzatni és eladni, s rossz fogaikból, amennyiben azokban arany- vagy ezüstplomb találtatnék, e fémeket szintén eladni, s a kapott pénzt befizetni.

A titkár: Gyönyörü.

A polgármester: Aztán kötelesek testük mindama részeiről, amelyekre a hivatalban nincs szükségük, tehát kezük és vastaghusuk kivételével egész testükről a bőrt lenyuzatni és eladni, az érte kapott pénzt befizetni.

A titkár: Bájos.

A polgármester: Aztán kötelesek csontvázaikat az orvosegyetemnek előre eladni. Hallom, hogy az orvosok nem tudják, mire való az ember nyakában a mandula. Ezt valamennyien kötelesek kivágatni és eladni. Adják el azonfelül az örökségüket, a becsületüket, a lelküket, a hitelüket, a valásukat, szóval adjanak el a rongyosok mindent, amit csak ki lehet préselni belőlük.

A titkár: Remek.

A polgármester: És amikor már mindezt eladták, biztosittassák az életüket valami biztositó-társaságnál, s essenek áldozatul valami balesetnek.

A titkár: Nagyszerü.

A polgármester: Igy aztán a leggazdaságosabban kihasználván őket, a félmillió korona megtérül. Ennél többet azonban igazán nem tehetek szegényekkel, mert utóvégre órájuk is kell valami kis tekintettel lenni . . .

—o.—

Jonkher A. van Tets.

*Amsterdam*ban most halt meg Jonkher A. van *Tets*, Vilma királynő hadsegéde, kit a nép bálványozott. Az orvosok szerint hashártyagyulladásban halt meg, de a nép azt tartja, hogy a hadsegéd felháborodva azon a bánásmódon, melyet Henrik a királynő ellen tanusitott, Vilma királynő férjét párbajra kényszeritette és ez a párbaj okozta halálát.

Mi hajdan lirai mesékben
A kedves apród volt, a szőke,
Aki meghalt már réges-régen
S kinek rozsákkal van benőve
A sírja, — nyájas olvasó:
Olyan volt Vilma udvarában,
Ahol most bánat, csupa gyász van,
Kiről e dalban volna szó:
Jonkher A. van Tets, a jó.

O volt Vilmácska hadsegéde,
Hű, bátor, büszke, deli, szép.
Rohant, ha kellett, száz veszélybe,
Oh mint szerette is a nép!
Kis úrnőjét híven imádta
S hogy férjhez ment egy szép napon,
A szíve fájt, ah! fájt nagyon,
De mégis ott maradt vigyázva
Jonkher A. van Tets, a hü.

A násznapok nagy boldogsága
Egyszerre csak borusra vált,
Homályos Vilma koronája,
Jaj! nyugodalmat nem talált!
A hadsegéd ekkor merészen
Henrik herceg elébe áll.
Mit bánja élet vagy halál?
Süvölt a kard . . . És fagyva vérben
Jonkher A. van Tets, a hős!

S mint hajdan lirai mesékben,
Ah! gyászol most Hollandia,
És a falukban csöndes éjen
Elméláz nem egy jó fia.
Regéket súg a szelid este,
Sírja rózsákkal lesz benőve,
Emléke dallal teleszőve . . .
És sohasem lesz elfeledve
Jonkher A. van Tets, a holt!

P.

FŐVÁROS.

(*) **A hivatalos óra.** A költségvetési vita folyamán az idén is több bizottsági tag felszólalt, hogy a tisztviselők nem tartják meg a hivatalos órákat. A polgármester ma szigoru rendeletet adott ki, amelyben fegyelmi vizsgálat terhe mellett kötelezi a tisztviselőket, hogy a hivatalos órákat pontosan tartsák meg. A polgármester a hivatali főnököket személyesen teszi felelőssé, hogy miuden tisztviselőt, aki nem tartja meg a hivatalos órát, azonnal följelentsenek. Kijelenti a polgármester, hogy személyesen fogja ellenőrizni a dolgot s fölhivja az alpolgármestereket, hogy minél gyakrabban ellenőrizzék a hivatalokat.

(*) **A Szent György-tér rendezése.** *Szall* Kálmán miniszterelnök elnöklésével tegnap értekezlet volt a miniszterelnöki palotában. Az értekezleten megvitatták, hogyan rendezzék a Szent György-teret, amelyen Erzsébet királyasszony szobrát fogják fölállitani. Az értekezleten részt vettek *Tarkovich* József államtitkár, gróf *Apponyi* Lajos magyar udvarnagy, *Libits* Adolf, József főherceg jószágigazgatója, *Gatterer* Ferdinánd udvari épitési felügyelő, *Ráth* György, a főrendiház tagja, a főváros képviseletében: *Halmos* János polgármester, *Kun* Gyula és *Vosits* Károly tanácsosok, *Heuffel* Adolf középitési igazgató, *Devecis* Ferenc müszaki tanácsos, a közmunkatanács képviseletében: báró *Podmaniczky* Frigyes alelnök, *Rupp* Imre miniszteri tanácsos, *Bakos* János miniszteri osztálytanácsos, továbbá *Hauszmann* Alajos, a királyi palota épitője. Az értekezlet elfogadta a tér rendezési tervét, amely szerint a teret nagy mértékben mélyiteni fogják. József főherceg palotájánál 180 centiméter, a honvédelmi minisztérium palotájánál 60 centiméter mélyre ássák alá a teret. E miatt mind a két épületet át kell alakitani. József főherceg palotájának átalakitása 66.000, a honvédelmi minisztériumé 44.000 koronába kerül. A költségeket a paloták tulajdonosai magukra vállalták. A főváros a vizvezeték, csatornázás, kövezés és világitás költségeit vállalta el. Ezekre a munkákra a jövő évi budgetben 110.000 korona van előirányozva. Az értekezlet kimondotta, hogy a szobor körül a szobor stiljében készült diszes kandelábereket fognak fölállitani. A kandeláberek költsége azonban a várost nem terhelheti. A rendezés végrehajtását juniusban kezdik meg, mert májusban az udvar Budapesten lesz. A munka három-négy hónapig tart.

Az erzsébetvárosi sugárut.

Budapest, december 11.

Szokatlanul nagy számban gyültek ma össze a városatyák rendkivüli közgyülésre, mert ujabb határozatot kellett hozniok az Erzsébetvárosban tervezett sugárut dolgában. Az ügy eléggé ismeretes, megfordult már a bizottságokban is, a tanácsban is, a közgyülésen is és ma ott van, hogy a sugárut eszméje teljesen elejtettnek tekinthető és már csak a Dob-utca megszélesitéséről lehet beszélni. Ilyen formában találkozunk vele a főváros mai közgyülésén is. Értjük a tanács álláspontját, ha ezt a tervet is csak esetről esetre akarja megvalósitani akként, hogy az ut rendezésén kivül semmiféle teher se háruljon a főváros pénztárára. Ilyen terv nagyobb áldozatokat nem érdemel. Mi annak idején egész lelkesedéssel álltunk az erzsébetvárosi sugárut mellé és sajnáljuk, hogy megint az a fukarkodó szellem győzött, amely már annyiszor oly keservesen megbosszulta magát. Az előrelátás hiányát érezzük itt is, mert az erzsébetvárosi sugárut kérdése szorosan összefügg az uj városháza kérdésével. *Halmos* polgármester hiába hirdeti az ellenkezőjét, meggyőződésünk, hogy a fővárosnak előbb-utóbb magához méltó székházról kell gondoskodnia és annak monumentális hatását az erzsébetvárosi sugárut perspektivájával kell biztositani. A Dob-utca megszélesitése még az Andrássy-ut arányaiban is a városrendezés és városszépités érdekeit teljesen figyelmen kivül hagyja és csak arra való, hogy a polgárság kedvét örökre elvegye minden nagyobbszabásu városrendezéstől.

A mai vita egyébként *Morzsányi* Károlynak, az erzsébetvárosi képviselőnek felszólalásával indult meg. Már ő is elejti a kérdés monumentális megoldását és megelégszik a *Devecis*-féle tervvel, amely kétharmadrészben sugáruttá teszi a Dob-utcát, egy harmadrészben pedig megszélesiti.

Ez a terv, ugymond, teljesen keresztülvihető, ha a kormány a szükséges adó-kedvezményeket megadja.

A nagyszabásu mü keresztülvitele ellen azt hozzák föl, hogy a fővárosnak nincs pénze erre, ámde másfelől ott van a kereskedelem és ipar pangása, amelyen segiteni kell. Szükséges, hogy a kormány és a főváros alkalmat nyujtson arra, hogy az iparosok és kereskedők megkereshessék a kenyerüket. Eddigelé csak ígéreteket hallottunk ebben a tekintetben s nagyon fél tőle, hogy a bajok, ha nem segitenek rajta, sulyosakká válnak. Most itt az alkalom. A terv nemcsak egy városrész forgalmába kiván uj életet hozni, hanem segiteni óhajt az általános rossz munkásviszonyokon is.

Ajánlja, fogadják el Devecis müszaki tanácsos tervét azzal, hogy a kisajátitás költségeit a fővárosi pénzalap viselje és hogy az utvonal és a közvetetlen szomszédos utcák házai harmincévi adómentességet nyerjenek. Kivánja, hogy a főváros idevágó óhajtását küldöttség tolmácsolja a kormány előtt.

Aldássy Antal a Heuffel-féle tervet jobbnak tartja, mert kevesebbe kerül s csak részletekben kivánja a megépitést.

Czigler Győző hibáztatja, hogy a szabályozásoknál nálunk nincs egységes eljárás és jól megfontolt tervezés. Tagadja, erre az esetre vonatkoztatva, hogy minden utvonalnak okvetlenül egyenesnek kellene lenni. Ennek az ellenkezőjét a franciák, akik pedig ilyen dolgokban előljárnak, régen belátták. A franciák nem szeretik, mert nem szép, a végbetelen hosszuságu utca-perspektivákat; gondoskodnak róla, hogy a hosszabb utvonalak közepébe valamely befejező épületet állithassanak. Nem kell tehát sugárut, hanem az, hogy a Dob-utcát az északi oldalán szélesitsék meg és a Rottenbiller-utca táján teret alkossanak. Igy segitünk a VII. kerületen s munkát is adunk az iparnak. Javasolja, hogy ehhez a nézetéhez csatlakozzék a közgyülés s szólitsák föl a közmunkák tanácsát ennek a tervnek a sürgős tárgyalására, a kormányt pedig arra, hogy az ezen a környéken épülő házak harmincévi adómentességet kapjanak és hogy a terhek kizárólag a fővárosi pénzalapot illessék.

Polónyi Géza: Hite és meggyőződése, hogy a fővárosnak sem a kisajátitási alapjából, sem egyéb alapjából egy hatos sem áll rendelkezésre, arra a célra, hogy ilyen nagy munkálatot hajtasson végre. A fővárosi pénzalap számadásait nem ismerjük, de feltéve, hogy itt van pénz, akkor sem járulhatna hozzá, hogy ezt 25—30 évre *egyetlen szabályozás céljaira* kössék le, mert *az a pénz az egész főváros szabályozási munkálataira való.* De nincs kifogása az ellen, hogy ezt a nagy szabályozást esetről-esetre, a többi kerületek igényeinek a kielégitése mellett, fokozatosan hajtsák végre. Elfogadja a tanács javaslatát.

Palotai Rezső: Előrebocsátja, hogy Budapesten igen nagy károkat tett a telek-spekuláció abban a tekintetben, hogy többet épitettek, mint amennyire szükség volt. A pesti oldalon ugyanis 8500 ház van s 6200 lakás és bolt áll üresen; magában az Erzsébet-városban, amelyről most van szó, 1650 ház van s itt 1267 lakás és bolt üres. Budán, ahol a telek-

spekuláció nem garázdálkodott nagyobb mértékben, 4800 ház van s itt csak 650 lakás és bolt áll üresen; tehát a budai oldalon ebben a tekintetben sokkal egészségesebbek a viszonyok. A spekulációra épült házak tulajdonosai külföldre kénytelenek a kamatokat fizetni s ők ugyszólván csak pénzbeszedői a bankoknak, amelyek a tőkét külföldről közvetitették. Az általános közgazdasági viszonyokkal együtt a házbérviszonyok is olyan rosszak, hogy az uj házakat fölöslegesen szaporitó tervet egyáltalában nem lehet helyeselni. Javasolja, hogy ezt az ügyet vegyék le a napirendről s utasitsák a tanácsot, hogy majd alkalmasabb időben terjeszsze elő.

Kasics Péter azt kivánta, hogy akiknek a Dob-utcában és környékén telkeik vannak, távozzanak el a teremből. (Helyeslés.)

Az inditványozók éltek még a zárószó jogával s aztán a főpolgármester föltette a kérdést, hogy a közgyülés elfogadja-e a tanács javaslatát.

A tanács javaslata mellett szavazott 89 bizottsági tag, ellene pedig 137.

Nagy kisebbségben maradt Morzsányi inditványa is, mig a *Czigler-féle javaslatot óriási többséggel fogadták el.*

A közgyülés azután a tanács javaslatára elfogadta a *Baross-utcai vonal dunaparti meghosszabbitásának* tervét, és átengedte a vasuttársaságnak a szükséges közterületet. Végül a *közuti vaspályatársaság* kérvényét tárgyalta, amely az esküttéri hidon át is össze akarja kötni a társaság hálozatát a budaival.

A vaspálya-társaság terve szerint, a vonal a pesti oldalon az esküttéri-hidat elhagyva, az Esküttére térne azután a Kigyó-téren át a Ferenciek-terére kanyarodnék, majd behatolna a Reáltanoda-utcába s aztán a Magyar-utca 8. és 10. számu házai kisajátitttatván, ezeknek a telkén vezettetnék a Muzeum-körut vágányaiba Az uj vonal mindenütt kettősvágányu lenne.

A tanács olyan előterjesztést tesz a mai közgyülés elé, hogy a nehézségekre való tekintettel, amelyeknél fogva a Belváros közlekedési viszonyai beloiyásoltatnának, a terveket ne fogadják el a közigazgatási bejárás alapjául s mellőzzék a szükséges közterületnek elvben való átengedését is. Javasolja továbbá a tanács, mondja ki a közgyülés, hogy az eskü-téri hidon át való vasuti összeköttetés tanulmányozását és érdemleges tárgyalását arra az időre hagyja, amikor a hid a közhasználatnak már át lesz adva, vagyis a hid környékének forgalmáról már elegendő tapasztalatot lehet szerezni.

Polónyi Géza szerint a tanács ebben az ügyben nem nyilvánit határozott nézetet; csak taktikázik; vagy alatta, vagy fölötte, vagy benne... (Derültség.) A tanács bujkál.

Halmos János polgármester: Nem bujkál!

Polónyi Géza: Hát akkor miért nem mondja meg, mit akar?

Halmos János polgármester: Majd én megmondom.

Polónyi Géza azután kéri, utasitsák a tanácsot, tegyen ujabb előterjesztést a Kossuth Lajos-utcai vonalvezetés tekintetében is, akár a föld fölötti, akár föld alatti sin-elhelyezéssel. (Nagy zaj. Fölkiáltások Nem kell földalatti vasut!) Nem baj, ha mind a két módozatra van javaslat, az elfogadása a mi dolgunk.

Kasics Péter elfogadja Polónyi inditványát.

Halmos János polgármester nagy tetszés közben jelenti ki, hogy ha azt akarjuk, hogy a budai és pesti oldai vasutjai szerves összeköttetésbe jussanak, akkor erre *nincs más mód, mint az eskü-téri hidról a Kossuth Lajos-utcán át, utszintben való vezetés* (Éljenzés. Taps.) Nem ellenzi tehát, hogy ennek a vonalvezetésnek a tanulmányozásával a tanácsot megbizzák.

De rámutat a polgármester, hogy egy évvel ezelőtt éppen a közgyülés volt az, amely a leghatározottabban ellenezte a Kossuth Lajos-utcán át vezető vasutnak utszintben való megépitését. Ne tegyenek tehát szemrehányást a tanácsnak, ha most a régi közgyülési határozat alap án áll.

A közgyülés ezek után elejtette régi tervét és elvben a polgármester álláspontját tette magáévá és egyszersmind utasitotta a tanácsot, hogy a tervekre s a területhasználati szerződésre nézve tegyen sürgős előterjesztést.

A közgyülés ezzel este fél 9 órakor véget ért.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Városinház.** Az operai ösztöndijasok esteje volt ma este a *Városinházban* és nagyon helyesnek tartjuk, hogy a fiatalságnak ilyen előadások keretében alkalma nyilik tehetségének érvényesitésére. *A trubadurt* adták és Leonora szerepében *Wlassák* Vilma gyönyörü hangjával és kitünő iskolázottságával valóságos meglepetést keltett. A kisasszonynak csak valamivel több játék-gyakorlatra volna szüksége, hogy az *Operaház* előadásainak diszére váljék. *Korányi* Frida, mint Azucena, első sorban szinésztalentumot mutatott, valamint *Mányai*, Luna személyesitője is, akinek muzsikálissága kellemesen tünt föl. *Kárpát* (Fernando) hatalmas organuma szinte megreszkettette a kis szinházat, — *Lukács* Henriette pedig *Ines* kis szerepében kellemes jelenség volt.

** **A Népszinház bemutatója.** A *Népszinház Karácsony* cimü látványos ujdonságából, amelynek holnap, csütörtökön lesz a bemutatója, ma tartották meg a jelmezes főpróbát a sajtó képviselőinek jelenlétében. A fantasztikus darab cselekménye öt szintéren játszódik le. Az első a darab főalakjának, Scroogenak az irodája, a második egy iskolaszoba, ahol Scrooge mint gyermek ül a padban; a harmadik a Fezziwigék üzlete, ahol Scrooge mint ifju könyvelőködött; a negyedik: Cratchitéknek a boldog szegénységet ábrázoló karácsony-esti lakomája; az ötödik a temető, amely után ujra az első kép tárul elő. A *Karácsonyt* holnaptól fogva vasárnapig minden este játszszák.

** **Az Operaház krizise.** A zenekar és a kardalosok mozgalma, amelynek minden egyes részletéről már mai lapunkban bőven számoltunk be, valóban az *Operaház* krizisét jelenti. Ha nem sikerülne idejekorán a veszedelmet elháritani, valószinü, hogy ujév napján az *Operaház* kapui zárva maradnának. Biztos tudomásunk van róla, hogy a belügyminisztériumban a helyzet komolyságát a maga teljes mértékében fölismerték, de fölöttébb megnehezíti a helyzetet az a körülmény, hogy ugy a zene-, mint az énekkar nem akar többé az intendánssal tárgyalni, hanem csak a belügyminisztériummal és Máder helyettes igazgatóval. Az énekkart illetőleg már megállapodás jött létre, amennyiben a belügyminisztériumban 27.000 koronát szántak rá a kóristák helyzetének javitására, csakhogy ezt az ügyet alig lehet január elsejéig lebonyolitani. Az pedig, hogy a belügyminiszter ratifikálja az intendáns beszédében foglalt igéreteket, — amit a karszemélyzet feltételül tüzött ki, — komoly sértést jelentene gróf *Keglevich* István intendánsra nézve és más ponton ujabb összeütközést okozna. Mindenesetre módot keresnek arra, hogy megnyugtassák a karszemélyzetet, amelyet az intendáns magatartása végleg elkeseritett. A zenekar ultimátumát, amelyet már mai számunkban ismertettünk, holnap délelőtt adják át *Máder* h. igazgatónak.

** **Küry Klára bécsi vendégszereplése.** A *bécsi Carl-Theater* érdekes vendégszereplést tervez a jövő tavaszon. A terv szerint *Küry* Klára, a *Népszinház* kitünő szubrettje lépne fel május havában vendégképpen a *Nebántsvirág* cimszerepében. *Küry* Klárának ez lenne első vendégszereplése *bécsi* szinpadon.

** **A Florodóra ujszereplővel.** A *Florodóra* szombati előadásán *Lady Holyrood* szerepét *Margó* Zelma fogja játszani.

** **Művészest.** A pénteki nagy művészest fényesnek igérkezik. Mint első közreműködő *Ambrus* Zoltánné szerepel, ki nem rég a Földessy-féle hangversenyen mutatkozott be nagy sikerrel. A kiváló énekesnő *Puccini—Bohém keringőjét*, *Kern* Aurél, *Brahms* s *Liszt* dalait adja elő. Érdekessége e hangversenynek, hogy az idei szezonban ez lesz első fellépése *Bendiner* Nándornak, a kitünő magyar zongoraművésznek, ki két éve nyerte el a fővaros Ferenc József király-díját s ki már két első önálló zenekari hangversenyén, valamint tavaly a filharmónikus estek egyikén rendkivüli sikerrel mutatkozott be. Azóta hosszabb hangverseny-körutakat rendezett külföldön, különösen Német- és Olaszországban. A nemrég elhunyt weimari nagyherceg és a weimari udvarnál is hangversenyezett a legnagyobb sikerrel, a nagyherceg Eisenachba, a hires wartburgi várába is meghivta Bendiner most egy nagyobb külföldi körut előtt lép fel nálunk s a zongorairodalom remekeit fogja előadni. Többek közt *Bach*nak hires d-dur orgonafugáját, amelyet D'Albert irt át zongorára, *Liszt*nek *Paganini-variációit*, amelyekkel *Kubelik* a budapesti közönséget elbüvölte s *Wagner Walkürenrittjét Brassin* átiratában. A hangversenyen közreműködik még *Mochaunner* Román kiváló hárfaművész, akinek többi számai közül megemlitjük C. Saint *Saens* op. 95. Fantasie pour Harpet. A hangversenyre, amelyet jótékony célra rendeznek, *Méry* Bélának kaphatók jegyek.

** **A filharmonikusok ötödik hangversenye.** A *Filharmoniai Társaság* 18-án, szerdán rendezi ötödik hangversenyét a *Vigadó* nagytermében *Kerner* István karnagy vezénylete alatt. E hangverseny vendége *Halier* Károly hegedümüvész, a jelenkor egyik leghiresebb klasszikus hegedüse, tanár a berlini zeneakadémián, ki *Beethoven* hegedü-versenyét játszsza. Előadásra kerül két ujdonság és pedig *König* Péter, hazai zeneszerzőnk egy magyar stilusban irt szimfoniája és Charpentier Suitje „Impression d' Italie." A zárszámot *Wagner* hatalmas Császár-indulója képezi.

** **D'Annunzio uj tragédiájának bemutatója.** Gabriele *d'Annunzio*nak a *római Teatro de la Valle*ben e hónap 7-ikén bemutatott *Francesca da Rimini* cimü uj verses tragédiája, mely nagy müvészeti és irodalmi eseményszámba ment egész Olaszországban, határozott bukást ért. A darab szinpadi bukása könnyen megmagyarázható abból a körülményből, hogy a négyezer verssorból álló tragédia előadása esti kilenc órától hajnali félháromig eltartott. Ilyen körülmények közt *Duse* Eleonora, aki a cimszerepet müvészi tökéletességgel játszotta, sem tudta a szinpad számára megmenteni. A kritika azonban egyhangulag konstatálja, hogy a darabnak rendkivüli irodalmi értéke van. A *Francesca da Riminit* d'Annunzio rendezte és készitette elő, ő maga tervezte, illetőleg szerkesztette össze történelmi emlékek motivumaiból a kosztümöket és a diszleteket. A *Giornale d'Italia* egyik dolgozótársa előtt *d'Annunzio* érdekes részleteket mondott el rendezői munkájáról:

— A darab korhü kiállitásában óriási akadályokkal kellett megküzdenem. A muzeumokban s a magángyüjteményekben is alig akadtam valami nyomára a XIII. századnak, melyben darabom cselekménye játszik. Kénytelen voltam az egykori kodexek miniaturáihoz, néhány megmaradt freskó-festményhez, a valamennyire ép sirkövekhez fordulni, pedig ezekből sem maradt ránk sok. Áll ez a harci ruházatokra nézve. De már ami a polgári ruhákat illeti, itt csak a miniaturáknak vehettem hasznát. Figyelembe kellett vennem azonfelül egy fontos körülményt. Az olaszoknak akkoriban nagy háboruik voltak a franciákkal s az olasz lovagok hova-tovább a franciák pazar viseletét kezdték utánozni. Kutatásaim, keresgélésem közben rendkivül becses kosztümtörténeti adatokra akadtam, amelyeket egyszer fel is fogok dolgozni. Különben rajta voltam, hogy maguk az egyes kosztümök lehetőleg régi, becses szövetekből készüljenek. Paolonak elsőfelvonásbeli ruhája például régi aranyszövetből készült, amelyet egy firenzei öcska-boltban fedeztem föl; az aranyszöveten kékszinü ornamentumok vonulnak végig, amitől az egésznek olyan zománcos fényü a szine, akár a páva farkáé. Francesca kosztümjei a Ravenna melletti Santa Maria a Porto templom Giotto előtti ábrázolatai nyomán készültek Worth mütermében. Ugyanennek a templomnak falfestéseiből vettük az apródok s az udvaroncok ruháinak mintáját is. A butorokat és a szinpadi fölszerelés egyéb tárgyait szintén mind egykorú minták nyomán készittettem kiváló müvészkezü mesterekkel. Az első felvonás butorzatát egy kitünő firenzei asztalos ütötte nyélbe. Igazi müremek-számba megy azonban egy harci-gép. Egy ivszerü hajtógép ez, amelylyel gyujtóanyagokat szórtak az ostromlott városokra.

** **Színésziskolai előadás.** *Horváth* Zoltán szinészeti előkészitő iskolájának növendékei e hó 14-én, délután 3 órakor tartják vizsga-előadásukat az Urániában. Az előadás müsora: Részlet Bocaccio operette első felvonásából. Varázshegedü egy felvonásos operette és *Dezső* Józsefnek a Nemzeti Szinház tagjának egy uj egyfelvonásos vigjátéka, Az eletánt. Az előadás jövedelmét az ingyenkenyér javára forditja az igazgató.

** **Kamara négyes hangverseny.** A *Grünfeld-Bürger*-négyes negyedik hangversenye vasárnap december 15-ikén délután fél 5 órakor lesz a Royal termében mint *Beethooven-est*. Müsora magában foglalja a b-dur (18. mü) vonósnégyest a hires Malinconiával, a már régen hallott *Kreutzer-szonátát*, melynek zongora-szólamát *Bendiner* Nándor zongora-müvész játszsza. Ezenkivül a nagy *Hetes*, *Gianicelli*, *Hickisch*, *Wieschendorff* és *Krauss* urak müködnek közre.

** **Otvenezerlirás pályadij.** *Sonzogno*, az ismert olasz zenemükiadó, ötvenezer lira pályadijat tüzött ki egy egyfelvonásos operára. A dalmü az 1904-iki *milánói* világkiállitás alatt fog szinre kerülni.

** **Vidéki szinészet.** A *temesvári* szinházban nagy sikerrel elevenitették föl Planquette operettjét, a *Kornevilli harangokat*. Gáspár apó szerepét *Leövey* Leó játszotta olyan hatással, hogy a közönség minden jelenése után percekig tapsolta müvési alakitását. Serpolettet *Sárosi*, Germaint pedig *Pethesné* adta; mindkettőjükkel megismételtették szépen előadott énekszámaikat. Nagy sikere volt még Mihályinak, aki Grenichent és Környeinek, aki Henri márkit játszotta, ugy énekben, mint játékban kitünően. Legközelebb a *Vörös talár*nak lesz a bemutatója, amelyre Makó igazgató rendezése mellett nagyban készül a társulat.

** **Gyermekhangverseny a Telefon Hirmondóban.** Ma délután öt órakor — mint minden csütörtökön rendesen — gyermekhangversenyt rendez a Telefon Hirmondó az előfizetők gyermekei szórakoztatására. E gyermekhangversenyek, melyek mintegy zenélő gyermekujság szerepelnek, a mellett, hogy szórakoztatók, mindig tanitóhatásuak is s hogy e célt minél jobban elérjék, nagy sulyt helyez rája a Telefon Hirmondó igazgatósága. A mai hangversenyen közreműködnek: *Funták* Ágnes, *Grosz* Adél és *Radó* Ilona urnők, Fülei *Szántó* Lajos a kiváló mesemondó, *Marházy* Miklós, *Mérő* Géza, *Mérő* István és *Szemere* Árpád urak. A hangversenyt *Zörgő* bácsi vezeti. — Este a Telefon Hirmondó a Magy. Kir. Operaház előadását fogja közvetiteni az előfizetők lakására. Előadásra kerül a *Tristan* és *Izolde*, Wagner Richard nagy sikert aratott zenedrámája, mely ez alkalommal harmadszor kerül szinre. A Tristan és Izolde a legfinomabb nüanszaiban is tisztán lesz hallható a Hirmondón keresztül s igy mindazok, akik szeretik a klasszikus zenét, kellemes estét szerezhetnek maguknak annak meghallgatásával. Az Opera közvetitése után a rendes esti felolvasás következik, majd még tizenegy óráig cigányzene lesz hallható a Telefon Hirmondó kagylóin keresztül.

MÜVÉSZET.

☐ **Erzsébet királyné szobra.** Az Erzsébet-emlék végrehajtó-bizottsága a pályaművek benyujtása tárgyában a következő hirdetményt teszi közzé:

A *Budapesti Közlöny* 1900. évi február hó 24-én megjelent 44-ik számának nem hivatalos részében közzétett pályázati hirdetmény, valamint az 1900. évi december hó 30-án megjelent 298-ik számának nem hivatalos részében közzétett póthirdetmény kapcsán köztudomásra hozom az Erzsébet-emlék országos bizottságának folyó évi december 10-én — a Magyar Képzőművészek Egyesülete szobrászati szakosztályának kérelmére — tartott ülésén hozott határozatát, mely szerint a pályaművek az 1902. évi január 22-ig (esti 6 óráig) a végrehajtó-bizottság alólirott elnökségének czimére a városligeti Mücsarnokban nyujtandók be. Egyébiránt az eredeti pályázati hirdetmény határozmányai érintetlenül maradnak. Budapest, 1901. évi december hó 10-én.

Ráth György s. k.
főrendiházi tag, mint az Erzsébet-emlék végrehajtóbizottságának elnöke.

☐ **A Szalon téli tárlata.** A *Nemzeti Szalon* téli tárlatát már rendezik a Cziráky-téri palotában. A beérkezett 600 mütárgyból körülbelül kétszázat fogadott el a zsüri; ehhez járul még *Garai* Akos rajzainak kollekciója és *Faragó* József karrikaturáinak majdnem *harmadfélszáz* darabból álló gyüjteménye. A harmadik terembe jő még *Thorma* János nagy képe is, melynek cime „Szeptember végén". A kiállitást *pénteken*

mutatják be a sajtó képviselőinek, mig az ünnepélyes vernissage szombaton délután 4 órakor lesz. A vernissagera a Szalon igazgatósága holnap délelőtt küldöttségileg hivja meg *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert. Meghivást a megnyitóra csak a tagok és a közélet kitünőségei kapnak, mig a nagyközönség 2 korona belépődij mellett látogathatja aznap a tárlatot.

☐ **Erzsébet-szobor Cap-Martinben.** *Páris*ból jelentik, hogy *Cap Martin*ben legközelebb szobrot állitanak Erzsébet királynénak, aki két télen át üdült a Riviera e kedves helységében. A szobrot *Szirmai* Tony, a külföldön tartózkodó jeles magyar müvész késziti, aki már elkészitette a szobor gipszmintáját. Magyar koronázási diszruhában mintázta Szirmai a királynét. *Dumba* meghatalmazott miniszter és gróf *Esterházy* Pál követségi tanácsos elismerő módon nyilatkozott a müvész invenciózus munkájáról, amely gyarapitani fogja a külföldön aratott jelentős sikereit. Egy Woodward nevü gazdag amerikainak annyira megtetszett a szobor, hogy londoni képtára számára megrendelte egy másodpéldányát. Szirmai részt vesz a stuttgarti Liszt-szobor pályázatán is. Mintájának eredetisége és lendülete sikerrel biztatja; a talapzatot négy női alak veszi körül, amelyek egyike az ihletség géniusza, három pedig a rhapszodia három tételét jelképezi. A müvész egyébként tömérdek plaquetten dolgozik, amelyek egy részét fejedelmi udvarok és előkelő mübarátok számára késziti.

☐ **Poll Hugó sikere.** A berlini nemzetközi képkiállitáson *Poll* Hugó festőmüvész kiállitotta Szent István-ünnepi előestéjén cimü festményét. A festményt most egy drezdai képtár megbizottja háromezer márkáért megvette, ami kétségkivül szép sikere a nálunk is elismert kiváló festőmüvésznek.

☐ **Mütárgyak árverése az Iparmüvészeti Muzeumban.** A kereskedelmi miniszter megbizta a Magyar Iparmüvészeti Társulatot, hogy a párisi nemzetközi kiállitásra vásárolt iparmüvészeti tárgyak eladatlan részét szükebb körben elárverezze. Ez az árverés december hó 16-ikán, hétfőn délután négy órakor lesz az Iparmüvészeti Társulat helyiségeiben. Árverésre kerül több mütárgy és ékszer tizennégy koronától 1400 koronáig terjedő kikiáltási árban.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Kritika a kritikáról.** A Filologiai Társaság ma délután 5 órakor *Heinrich* Gusztáv egyetemi m. tanár elnöklésével zajos ülést tartott az Akadémia kistermében. *Némethy* Géza *Vergilius mint dialektikus költő* cimü szép értekezését olvasta fel. A fiatal tudóst a jelenlevők lelkesen megtapsolták. Ezután az elnök dr. *Váry* Rezsőt szólitotta a felolvasó-asztalhoz. A felolvasó, ki a Tudományos Akadémia megbizásából a millenniumi évben *Leo porfirogenitos haditaktikáját* közölte a *Honfoglalás kutforrásai* cimü müben, a *Budapesti Szemlé*ben *P. R.* aláirással a müvéről megjelent kritikával foglalkozott. Maró sarkazmussal boncolta a kritikát s bírálójáról bebizonyitotta általános tetszés mellett, hogy bár egy nehéz görög szöveg forditását kritizálta le a földig, — a görög nyelvnek még alapelemeivel sincs tisztában. Másfél óráig tartó felolvasásában bemutatta az ő, a Marsius és Lamius Leo kiadásai közt levő különbséget, kifejtette, hogy 46 lényeges szöveg-helyesbitést végzett s pontról pontra bebizonyitotta végzett munkájának alapos voltát. A felolvasó előadása folyamán többször szarkasztikusan aposztrofálta birálóit *P.* és *R.* urakat, és „strohmannjukat." A felolvasás befejeztével általános meglepetésre *Gyomlay* Gyula tanár emelkedett szólásra és kijelentette, hogy dr. Váry téved, ő, a szóló egyáltalán nem folyt be a kritika megszületésébe, adatokat ahhoz nem szolgáltatott; belátja, hogy az filologice nem helyes, de nem is lehet az, mert egy történész tollából került ki. Elháritja magától a bujkálás vádját, azután váratlan fordulattal a módszertelennek stigmatizált kritikát megvédte dr. Váry replikájával szemben. Az Urbitius és Mauritius kérdésénél történelmi alapon a szerzőnek három évszázados tévedését kivánta bebizonyitani, s végül felajánlotta, hogy a filologiai vita eldöntésére hivjanak össze görög filologusokból álló vegyes bizottságot. A vitát, amelybe a társulat több tagja szólt bele *Hegedüs* István fejezte be azzal, hogy a társaság nem hivatott arra, hogy filologiai becsületbiróságokat alakitsanak, ott áll a tudományos irodalom a vitatkozók előtt s az ügy tisztázásával csak a tudomány nyer majd. Azzal végezte szavait, hogy dr. Váry Rezső komoly, mély és elismerésreméltó munkát végzett, ez neki és nagyon sok filologusnak véleménye. Az elnök az ülést 1/28 órakor rekesztette be s utána a választmányi tagok gyültek ülésre, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

○ **Felolvasás Oroszországról.** A *Budapesti Központi Katholikus Kör*ben tegnap *Csudáky* Bertalan az *Oroszország*ról megkezdett előadását folytatta. Moszkva keletkezésének és történeti szereplésének áttekintése után, kiváltképpen a Kremlről szólott kimeritően és élvezetesen. A pompás és tanulságos előadást *Bajthay* Péter ügyesen vetitett képei egészitették ki.

Nyilttér.

A közeledő ünnepekre

alkalmas ajándékul ajánlhatók a **földmivelésügyi magy. királyi ministerium** felügyelete alatt álló és a **Magyar Bortermelők Országos Szövetkezete** által vezetett

M. kir. orsz. közp. mintapince

elsőrendü palackborai.

Minden egyes palack nyakán a mintapince védjegye van alkalmazva akként, hogy az a palack felbontásával szükségképen megsemmisittetik, minélfogva **csakis védjegyünkkel ellátott palack tartalmáért szavatolunk.** Kisebb postacsomagokra terjedő megrendelések is a legpontosabban és késedelem nélkül teljesittetnek.

Elárusitó főraktár: **Budapest, V., Akadémia-utca 8.** **Telefon 36—48.**

Budapesti fiókok: IV., Egyetem-utca 3. sz. Telefon 712. és VI., Teréz-körut 3. Telefon 27—06.

Árjegyzékek kivánatra készséggel **bérmentve küldetnek.**

Belépési fölhivás

az Altalános Takarék- és Hitelszövetkezet,

V. ker., Sas-utca 24. szám,

VI. évtársulatába.

Ezen uj évtársulat 1902. január l-én kezdődik. Bárki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket. Minden üzletrész után **hetenkint 1 korona fizetendő.** Előnyei az intézetnek, hogy az üzletrészek **6%-ot jövedelmeznek** és hogy **a tagok minden üzletrész után 200 illetve 300 kor. kölcsönt igényelhetnek.** Szövetkezetünknek **2100 tagja van 10.200 üzletrészszel. A befizetett tőke 350.000 kor.,** mely összeg **tagjainknak kölcsönképpen** ki van adva. **Belépési nyilatkozatok és költségmentes kölcsönkérvények** irodánkban d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig **már most elfogadtatnak.**

Az igazgtóság: Silberberg Károly, elnök, **Wertheimer Albert,** Wertheimer és Frankl cég főnöke, alelnök, **Engl Hugó,** Engl Bernát és Társa cég főnöke, **Oesterreicher Márton, Weisz Vilmos,** Kann és Heller cég főnöke. **A vezértitkár: Gutmann Zsigmond.**

Csődtömegeladás.

A **vb. Schottik Lajos** budapesti vászon- és juttakereskedő cég csődtömegéhez tartozó, a csődleltár 1—297. tétele alatt összeirt 18.704 K. 04 fillérre becsült ingóságok (zsákok, vászon, juttaáru, kötélnemüáru) **és a** csődleltár 298—300. tétele alatt összeirt 1142 K. becsértékü ingók (irodai berendezés, pénzszekrény) a csődválasztmány határozata folytán ajánlati verseny utján szabadkézből eladatnak.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a fentjelzett ingókat megvenni szándékoznak, hogy zárt irásbeli vételi ajánlatukat

1901. évi december hó 28-áig bezárólag

alólirott tömeggondnoknál a becsár 10%-ának megfelelő 1984 K. 60 fillér készpénz, vagy óvadékképes értékpapir — óvadék letétele mellett benyujtsák. Megjegyeztetik, hogy ugy az üzleti árura, mint az irodai berendezésre vonatkozólag külön-külön is elfogadtatnak ajánlatok.

A csődleltár kivonata alulirott tömeggondnoknál, az ingók pedig közadós cég üzlethelyiségében (Budapest, V., Zoltán-utca 10. sz. a.) hétköznapokon d. u. 3—5 óra között megtekinthetők.

A beérkezett ajánlatok felett a csődválasztmány 1902. január 5-ig bezárólag tartandó ülésében fog határozni — és fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül esetleg egyiket sem fogadja el.

Az el nem fogadott ajánlatok benyujtóinak az óvadék vissza fog adatni.

Budapest, 1901. december hó 10-én.

Dr. Mezei Sándor
ügyvéd, csődtömeggondnok
V., Nagykorona-u. 13.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A vita hevében.** A főváros tavalyi budgetvitája közben *Sümegi* Vilmos bizottsági tag szólási és közbeszólási jogával élve azt kiáltotta oda a szónokló *Kasics* Péternek:

— Maga hallgasson, mert maga miatt egy szegény ember már fogházat ült.

Kasics a közbeszólás után nyilvános rágalmazás vétsége miatt följelentette Sümegit a büntetőjárásbiróságnál. Csáder aljárásbiró már többször tárgyalta ezt az ügyet, mert Sümegi Vilmos igazolni akarta állitását. Erre azonban nem került a sor, mert a mai tárgyaláson Sümegi Vilmos kijelentette, hogy ő jóhiszemüleg kockáztatta meg a közbeszólást, mert az emlitett ügyet több ujság megirta s sohase cáfolták meg; különben sajnálkozását fejezi ki az eset fölött. Kasics ügyvédje erre visszavonta a panaszát, a biró pedig beszüntette az eljárást.

§§ **A braganzai herceg váltói.** A biróság ma ismét *Vargha* Antallal, a hirhedt váltóhamisitóval foglalkozott. Ezuttal a váltóhamisitáson felül csalásért kellett számolni a merész váltó-banditának, ki a braganzai herceg váltóival más irányban is kisérletezett. Jóval meghaladja a 60 000 koronát az az összeg, amit *Márczy* Gizellától és *Toldy* Bélánétól kicsalt azzal az ürügygyel, hogy a pénzt jó kamatra fogja kiadni. A pénz persze elveszett kamatostól, mert *Vargha* nem adott kölcsönt senkinek, hanem elköltötte az egész összeget. Hogy tévedésbe tartsa az asszonyokat, Vargha a braganzai herceg nevére *tizenhat- és kilencezer koronás,* gróf *Bethlen* János és *Bethlen* Mária grófnő nevére pedig *tizenötezer* koronás váltót hamisitott s ezeket adta oda fedezetül az asszonyoknak. Midőn a váltót *Márczy* Gizella és *Toldy*né be akarták váltani, kiderült a csalás és az asszonyok feljelentést tettek ellene, valamint rokona, *Vargha* Béláné ellen a büntető törvényszéknél. Ez utóbbi ellen csalásban való bünrészesség miatt emeltek panaszt. Azt állitották, hogy ő beszélte rá Toldynét, hogy pénzét Varghára bizza. *Varghá*né jóhiszemüsége azonban a tárgyalás során beigazolódott s a törvényszék *felmentette,* mig Varghát csalás és két rendbeli okirathamisitás büntette miatt *kétévi fegyházra itélte.* Az ügygyel ma foglalkozott a királyi itélőtábla III. büntető tanácsa *Bakos* János elnöklete alatt. A vádat *Fittler* Bálint főügyészhelyettes és dr. *Fittler* Dezső, a panaszosok megbizottja képviselte, mint védő dr. *Kálosi* József és dr. *Orlay* Gyula ügyvédek szerepeltek. A tábla az első biróság itéletét megerősitette.

§§ **Rakovszky István sajtópöre.** Harmadéve a *Nagyváradi Napló*ban *Hajsza Bánffy ellen* cimen egy cikk jelent meg, melynek éle *Rakovszky* István képviselő ellen irányult. A cikkre az *Alkotmány* azt felelte, hogy *Rakovszky* sajnálatára messze van Nagyváradtól, különben fülön fogná a cikk szerzőjét. *Halász* Lajos nagyváradi szerkesztő, aki a cikket irta, erre sértő telegrammot küldött *Rakovszky*nak, később pedig egy nyilttéri közleményben a szemére vetette a képviselőnek, hogy gyáván viselkedett. *Rakovszky* a birósághoz fordult elégtételért, s a budapesti büntetőtörvényszék *Halász* Lajost nyomtatvány utján elkövetett becsületsértésért *ötnapi fogházzal* és kétszáz korona pénzbüntetéssel sujtotta. A kir. itélőtábla megsemmisitette a törvényszék itéletét s mellőzvén a fogházbüntetést, csupán *száz korona* pénzbüntetésre itélte *Halász*t. Az itélet ellen *Rakovszky* jogi képviselője semmiségi panaszszal élt, melyet ma tárgyalt a kir. Kuria I. büntető tanácsa. A Kuria a semmiségi panaszt *visszautasitotta.*

Kriminális párbajok.

Budapest, december 11.

Nem a párbaj kriminálitásáról van szó. A párbaj *sui generis* deliktum. Semmi köze sincs a kodex egyéb részéhez és intézkedéseihez. De hát kell-e magyaráznunk, mi a párbaj?

Csak arról kivánunk számot adni a mai napon, hogy hova fejlődött ez az intézmény szép hazánk székesfővárosában.

Kommentár nélkül közöljük a következő értesülést:

A budapesti királyi ügyészségnél négy bünügynek vizsgálati aktái feküsznek vádirat készités céljából. A terheltek nevének elhallgatásával egyszerüen ideiktatjuk, hogy milyen cimen készül az ügyészség négy ember ellen vádat emelni:

1. Csalás vétsége és párviadal.
2. Lopás büntette és párviadal.
3. Sikkasztás büntette és párviadalra való kihivás.
4. Lopás vétsége és párviadal.

Nem ösmerjük apróra az ügyeket, de azt tudjuk, hogy az, akit *sikkasztás* büntettével vádolnak, mindenáron verekedni akart azzal, akinek a kárára a sikkasztást elkövette. *A csaló* és a két *tolvaj* pedig tényleg megverekedett, mert nem hagyhatott foltot a becsületén. A tárgyaláson valószinüleg a társadalmi kényszerrel fognak védekezni. Hogy minő sikerrel, azt természetesen nem tudjuk.

De eszünkbe jut két dolog. Mikor *Papp* Bélát, a kivégzett testvérgyilkost az esküdtszéki tárgyaláson az elnök megkérdezte, volt-e már büntetve, a bünös ember nagy nyugalommal azt mondta, hogy igen.

— Miért?

— Párviadal vétségéért.

A másik dolog az, hogy *Kecskeméthy* a félmilliós sikkasztáson kivül egy elintézetlen ügyet sem hagyott hátra. Megverekedett, ahányszor csak a becsület kivánta.

Sok jót várunk ezektől a párbajozó gazemberektől. Ha az esetek kellő megvilágitásban nyilvánosságra kerülnek, tisztulni fognak azok a zavaros fogalmak, melyek a lovagias elégtételkérés és adás tekintetében uralkodnak.

De a büntető jogrend is levonhatja a maga tanulságait, s ha a büntetőtörvény revizió alá kerül, kétszer is meggondolhatja, vajjon szabad-e a párbajt ilyenek után a mostani alakjában privilégizált deliktumnak meghagyni?

Lucián.

TÁVIRATOK.

A délafrikai szabadságharc.

London, december 11.

Campbell-Bannermann tegnap Dunferliében beszédet mondott, amelyben kiemelte, hogy a brit nemzet a délafrikai háboruban *nem akar dicsőséget szerezni*, hanem *tisztességes békét akar magának biztosítani.*

Melbourne, december 11.

Az államszövetség miniszterelnöke ugy nyilatkozott, hogy a kabinet legközelebbi ülésén arról fog tanácskozni, hogy *küldjön-e ujabb ausztráliai csapatokat* Dél-Afrikába.

London, december 11.

A *Reuter*-ügynökség jelenti: Carnaronból e hónap 7-iki kelettel a boeroknak a Tontelboschkop ellen intézett támadásaira vonatkozólag még azt jelentik, hogy a harcban elesett két boer, megsebesült tizennégy, köztük *Maritz* parancsnok, akit mellén talált egy golyó. A golyó szétzuzta revolverét, amelynek egyes darabjai behatoltak a mellébe. Az ellenség lemondott arról a szándékáról, hogy a dombot bevegye, és visszavonult.

London, december 11.

A *Reuter*-ügynökség jelenti Pitquetsbergroadból 9-iki kelettel: Clamwilliam, Calvinia és a szomszéd kerületek kommandói egyre nagy ügyességet és fürgeséget fejtenek ki a harc elkerülésében. Legalább négy ötödrészük lázadókból áll, akik a vidék minden hegyszorosát ismerik. Nagy nehézséget okoz az angoloknak a tengerpart mentén elterülő sivatag, ahol az angolok szekerei nagyon gátolják a csapatok mozdulatait, holott a boerok szekerei könnyen és gyorsan járnak.

London, december 11.

Lord *Kitchener* jelenti Standertonból tegnapi kelettel: A Bruce-Hamilton parancsnoksága alatt működő csapatok éjjeli menet után ma reggel Prichardsfontein mellett megtámadták Bethell kommandóját és majdnem az egész csapatot elfogták. Hét boer elesett és 131-et elfogtak.

Bécs, december 11. A király ma este visszatért a radmeri szarvasvadászatról és rögtön Schönbrunnba hajtatott.

Zara, december 11. *Mirko* montenegrói herceg ma a Pannonia gőzösön Cattaróból Fiumába utazott, ahonnét Bécsen át Franciaországba megy.

A Vatikán intelme.

Róma, december 11. Az *Osservatore Romano* hivatalos közleményt közöl, amely fölszólítja a katholikus lapokat, hogy *a keresztény demokrácia* dolgában folytatott elkeseredett polémiát *azonnal hagyják abba.*

Az ausztriai helyzet.

Bécs, december 11. A véderő-bizottság elfogadta az ujoncjutalékról szóló törvényjavaslatot. A vita folyamán *Welsersheimb* honvédelmi miniszter a *zde-kérdésre* vonatkozólag megjegyezte, hogy az az agitáció, amely ebből az ügyből nemzetiségi kérdést csinált, sulyos következményeket vont ugyan maga után az áldozatokra nézve, de a hadsereget, amelynek vezénynyelvét és fegyelmét fönn kell tartani, ilyen mozgalmak nem rendithetik meg. E jelenségek teljes megszünését a közérdek kivánja. Ha egyes tisztek maguk között beszélgetnek, akármilyen nyelven beszélhetnek. De hogy a közös érintkezésben a hadsereg nyelvén beszélnek, az természetes, amint a társaságban és parlamentben is olyan nyelven beszélnek, amelyet mindenki megért. Az uj ágyuk beszerzése tárgyában hozzá intézett kérdésre megjegyzi, hogy minden államnak fel kell használnia a teknika vivmányait ágyukészletének tökéletesitésére. Az ujoncjutalék emelése tekintetében arra az ismételten kifejezett meggyőződésre utal a miniszter, hogy más államok védrendszerének nagyszabásu fejlesztésére való tekintettel nekünk is jelentékenyen emelnünk kell az ujoncjutalékot, ami a *tényleges szolgálati idő esetleges megrövidítését* is megkönnyitené különös méltánylást érdemlő esetekben.

Bécs, december 11. Parlamenti körökben hirlik, hogy *Wolf*, aki csak pár napja mondott le mandátumáról, kijelentette barátjai előtt, hogy abban az esetben, ha ujra megválasztják, *a mandátumot elfogadja* és ismét a nagynémetek pártjához fog csatlakozni.

A német vámtarifa.

Berlin, december 11. A birodalomgyülés ma folytatta a vámtarifa-javaslat tárgyalását. Az első felszólaló, gróf *Kanitz* azt mondja, hogy a benyujtott tarifa különösen a mezőgazdáknak nem nyujt tulságos előnyöket. A mezőgazdaság fenntartása nélkül a véderőt sem lehet fenntartani. Az iparnak is kivánunk nagyobb vámokat, noha azzal a mezőgazdaságot is megterheljük. Nézete szerint legjobb lenne autonóm tarifát életbeléptetni, amelynek megváltoztatása a németek kezében van. Nem szabad azt a hibát elkövetni, hogy a legtöbb kedvezményt biztositó kereskedelmi szerződéseket idejekorán fel ne mondják. Nagyon hátrányos az Amerikával való gazdasági viszony. Azután sorra ismerteti Németországnak az egyes államokkal, különösen Amerikával, Oroszországgal és Olaszországgal való kereskedelmi viszonyát. Nem osztozik a védővámok ellen hangoztatott aggodalmakban.

Singer kiemeli, hogy a szociáldemokraták nem ellenségei a mezőgazdaságnak, hanem ellenségei a nagybirtokosok önző törekvéseinek. Ha a mezőgazdák szövetsége azt mondja, hogy gabonavámok nélkül nem lesznek vasvámok, ez rablók politikája. (Tiltakozás jobbfelől.) Tiltakozik az ellen a hiresztelés ellen, hogy pártjában szakadás állott be. A gabonavámok elvetésében mindnyájan egyetértenek. Pártja ellensége minden vámnak.

Berlin, december 11. Alaptalan az a hiresztelés, hogy a kereskedelmi szerződéseket még a vámtarifa életbeléptetése előtt fel fogják mondani és hogy a birodalmi kancellár és a kormány hajlandó az agráriusok kivánságához képest a gabonavámokat még inkább felemelni.

A finnek beolvasztása.

Pétorvár, december 11. A finnek hadkötelezettségére vonatkozó uj szabályzat életbeléptetéséről szóló császári rendelet azt az intézkedést foglalja magában, hogy azoknak a csapatrészeknek felsőbb igazgatását, amelyek főleg finn bennszülöttekkel egészitődnek ki, a hadügyminiszter vegye át. Ez a rendelkezés a császár ujabb rendelete szerint e hó 7-ikén lépett életbe és a hadügyminiszter a császári rendelet értelmében átvette az emlitett csapatrészek felsőbb igazgatását.

A pestis.

Konstantinápoly, december 11. Batumban egy pestisgyanus megbetegedés fordult elő. A közegészségügyi tanács tiznapi vesztegzárt rendelt el a Batumból jövő szállitmányokra.

Chile és Argentina.

New York, december 11. A *New York Herald* azt jelenti Valparaisóból legnapi kelettel, hogy Chile és Argentina képviselőinek tárgyalásai eredménytelenek voltak. A hangulat aggasztóan harcias. A kereskedelmi kamarában rendkivül nagy a nyugtalanság. Janez miniszter a szenátus titkos ülésén azt mondta, hogy Chile konstatálta, hogy Argentina hadihajókat vesz s azért szintén elhatározta, hogy több hadihajót vesz és minden eshetőségre elkészül.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 11. A *N. W. T.* közli: *Kornfeld* Zsigmond vezérigazgató vasárnap és hétfőn Bécsben volt s ez az utazása a Frigyes főherceg vasbányáinak eladásával függ össze. Noha a vaskartell megujitásának chanceai lényegesen javultak, ez a tervezett üzlet aligha fog sikerülni, mert a követelt ár elérhetetlen. Azok a vasmürészvénytársaságok, amelyek tudvalevőleg nemrég megbizottaik által megszemélték a tescheni vasmüveket, ebben az üzletben nincsenek érdekelve.

Berlin, december 11. A poméraniai jelzálogbank záloglevélbirtokosainak mai közgyülésén *Dernburg* igazgató kimutatta, hogy 29,000.600 márka csakugyan pótolhatatlanul elveszett. *Kempner* jogtanácsos kifejtette, hogy az igazgatóság ujjászervezési javaslata az egyetlen ut a záloglevélbirtokosok károsodásának megakadályozására. *Schulz* és *Rompitz* volt igazgatósági tagok ellen beadták a kártéritési keresetet. Hosszabb vita után a közgyülés elfogadta a Darmstädter Bank ujjászervezési terveit.

Bukarest, december 11. A képviselőház mai ülésén *Pallade* pénzügyminiszter törvényjavaslatot nyujtott be, amely a *cukorra kilogrammonként 16 centime-nyi kiviteli illetéket vet ki.* Ez a rendelkezés a mai napon lépne életbe.

New York, december 11. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*) *Gyapot:* New Yorkban helyben 8.1/2 (8.1/2). dec.-re 8.23, (8.09). Márciusra 8.23 (8.11). New-Orleansban helyben 8.— (8.—). — *Petroleum:* Stand white New Yorkban 7.65 (7.65). Stand white Philadelphiában 7.60 (7.60). Rafined in Cases 8.75 (8.75). Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30). — *Zsir:* Western steam 10.25 (10.25). Rohe és Brothers 10.35 (10.30). — *Tengeri* irányzata gyenge. Decemberre 70.1/2 (71.3/4) Márciusra —.— (—.—). — Májusra 70.3/4 (71.3/4). — *Buza* irányzata gyenge. Piros őszi helyben 86.1/2 (88.1/4). Decemberre 83.1/8 (84.3/4). Januárra —.— (—.—). márc.-ra 86.— (87.1/2). Májusra 85.1/8 (86.3/4). Gabona szállitási dija Liverpoolba 1 1/8 (1.1/8). — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 6.3/4 (6.3/4). Dec.-re 6.45 (6.45) Márciusra 6.70 (6.65). — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.— (3.—). — *Cukor:* 3.3/32 (3.3/16). — *Ón:* 25.25 (28.87). — *Réz:* 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, dec. 11. (*Terménytőzsde.*) (*Zárlat.*): *Buza* irányzata gyenge. Dec.-re 76.— (77.3/4). Márc.-ra 80.1/8 (81.3/4). — *Tengeri* irányzata gyenge. Dec.-re 63.1/4 (64.1/8). — *Zsir:* Decemberre 9.85 (9.87). — Januárra 9.85 (9.87). — *Szalonna* short clear 8.95 (8.95). — *Sertéshus:* decemberre 15.47 (15.72). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Karácsonyi bevásárlás alkalmával tekintsük meg
Kertész Tódor ujonnan megnagyobbitott
gyermekjátékáru osztályában a karácsonyi idényre érkezett uj játék- és társasjáték-különlegességeket. Uj! Pingpong vagy asztali tennis frt 1·50-től kezdve. Uj! Footballtábla társasjátékban frt 2.—. Salta! frt 2.—. Ezer és ezerféle
csillogó karácsonyfadisz!
Képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld
Kertész Tódor, Kristóf-tér.

Magyarország legnagyobb selyemáruházában
FISCHER SIMON és TSAI-nál
— *BUDAPEST,* —
Bécsi-utca 7. és Deák Ferenc-utca 12.
A karácsonyi vásár folyamatban van.

A legszebb és legháládatosabb
karácsonyi ajándék
egy **zongora, pianinó** vagy **harmonium**, melyeket igen olcsón és a legjobb kivitelben szerezheti be
ÉDER ANTAL GYULA,
1846 óta fönnálló zongora-raktárában
Budapesten, IV., Váci-utca 28.,
a hol uj, erős szerkezetü zongorák barna fában 260 frttól, fekete fában aranymetszetekkel 300 frttól, uj pianinók 260 frttól, uj harmoniumok pedig 85 frttól kezdve nagy választékban kaphatók; eddig több mint 8500 drb hangszer eláruslitatott. Kimeritő árjegyzék dijmentesen, eladás részletfizetés mellett is.

Karácsonyi alkalom!

1 liter **jó rum** 1 csomag **teával**	frt. 1.—
1 pintes üveg brasiliai rum	„ 1.20
1 literes **Angol rum**	„ 1.—
1 „ „ **Jamaikai rum** 1 sz. finom	„ 1.15
1 „ „ „ 2. sz. igen „	„ 1.50
1/2 kiló **családi tea** erős	„ 2.—
1/2 „ angol **regeli tea**	„ 2.50
1/2 „ finom **Melange tea**	„ 3.—
1/2 „ **teatörmelék** a legkiválóbb fajokból	frt. 1.50 — 2.—

orosz tea 20, 30, 40, kros. dobozokban kaphatók
SCHNITZER MÓR elsőrangu tealkereskedésében, **Budapest, VI. Váci-körut 9.** Szerecsen-utca sarok.

Társasjátékok,
gazdasági kötélárúk, kender, kóc, orvosi kötszerek, tornaeszközök, hátók tornacipők valódi orosz sárcipők, fehérnuhateritők, kókusz-szőnyegek, ponyvák és zsinegek legolcsóbb forrása
Seffer Antal,
Budapest, IV. kerület, Károly-utca, beltszám 2.
(Központi városház.)
Képes árjegyzék kivánatra bérmentve.

Férfi-ruha áruház.
LEITERSDORFER D. ÉS FIA
BUDAPEST, IV., KORONAHERCEG-UTCA 6.
Városi utazó, gazdasági bundák, téli kabátok, Saco öltözetek, haló-köntös, nagy választékban. Jutányos árak.

KÜLÖNFÉLÉK.

Idegen világ.

Hiába, hogy nagy városon lakunk
Mi itt is csak falusiak vagyunk.
Mikor sirhatnánk: sohse nevetünk,
S nem mondjuk azt, amit nem érezünk.
Más öröme nekünk nem szomoruság.
S nem firtatgatjuk: kiről mi az ujság?

Hiába, hogy nagy városon lakunk,
Mi itt is csak falusiak vagyunk.
— Sétálni nem oda járunk, ahol
A fél világ divatból robotol . . .
Hanem ki, ki a szabad levegőre,
A vadvirágos, pázsitos mezőkre!

Hiába hogy nagy városon lakunk,
Mi itt is csak falusiak vagyunk.
— A feleségem más előtt sohasem
Tüntetget azzal, hogy hű hitvesem.
De gyermekinket maga gondozgatja . . .
S mienk, tudom, minden kis gondolatja!

Hiába, hogy nagy városon lakunk,
Mi itt is csak falusiak vagyunk.
— A kávéház és kapukulcs nekem
Nem a levegőm, sem a kenyerem.
Nekem a világ legszebb muzsikája:
A kis fiam édes kacagása!

Hiába, már mink ilyenek vagyunk!
— De ne busuljuk azért el magunk'.
A szegények is lelnek legalább
A városon egy falusi tanyát,
Ahol mindig nyitva lelik a házat,
S feléjök hajló sziveket találnak!

Szabolcska Mihály.

+ **Mindenféle adó.** Franciaország sem fukarkodik uj adónemeket feltaláló szellemekben. Ezek a szellemek ott is most müködnek a legjobban, amikor ugy az állami, mint a városi háztartásokban a nagy gazdasági depresszió következtében igen gyakori a deficit. A francia bor adómentesitésének pótlására behozott ujabb adók nem elégségesek, nem nagyon váltak be és sok elégületlenséget is okoztak, ennek következtében ujabb adónemeket kellene behozni, amelyek a hiányt lehetőleg csökkentsék. A párisi községtanácsban, amely ezuttal is legelől jár, Fortin községtanácsos adót kiván kiróni a bérházak lépcsőházainak pokrócaira és szőnyegeire, a nem nyilvános fürdőkádakra (a fürdő intézetek fizetik a maguk adóját), a tolókocsikra, a zongorákra, verandákra, erkélyekre, terrászokra és a fütőkészülékekre. Módot kell találni, hogy megadóztassák azokat a külvárosiakat és vidékieket, akik Párist meglátogatják és e város előnyeit élvezik. Meg kell adóztatni azokat az intézeteket és vállalkozásokat, amelyek a bor adómentesitése révén jövedelmekhez jutottak. Rá kell szoritani a gáztársulatot, hogy adót fizessen azok után az illetékek után, amelyeket a gázfogyasztók fizetnek. Páris rendes fogadóiban és magánházaiban, ha idegenek megszállnak, Párisban való tartózkodásuk és kiadásaik szerint meg kell adózni. A vendégfogadós vagy házigazda volna köteles ezt az adót a vendég elutazása előtt behajtani és beszolgáltatni. *Lepelletier* minden Párisban eladott kötet könyvre huszcentimes adót óhajt kivetni. És önzetlensége mellett elég bizonyság az, hogy ő is gazdagitotta már egynémely kötetekkel a könyvpiacot. Az egy frankon alul árusitott köteteknek azonban kegyelmet ad. Galli töröltetni akarja a városokban a kapuvámot és pótlására (kétszáz milliót kell pótolni) ajánlja, hogy az állam engedje át a városoknak a telek-, ház-, ajtó- és ablakadót. A szegény államtól kivánja ezt, amely háromszázötvenöt millió deficitben szenved.

*

+ **Hajóut a viz alatt.** Egy new-yorki ujságiró beszélgetést folytatott a *Fulton* nevü, tenger alatt járó gőzös kapitányával, *Cable* Ferenccel s erről a beszélgetéséről ezeket irja: A gőzös *Long Island* partjainál tizenöt óra hosszáig volt a viz alatt, anélkül, hogy a bennülők, számszerint hatan, a legcsekélyebb kényelmetlenséget érezték volna. Cable kapitány nagyon meg van elégedve a viz alatt való uton szerzett tapasztalataival. A levegő a tizenötödik órában, közvetetlenül a viz szinére való visszatérés előtt is sokkal egészségesebb volt, mint bármely társaskocsiban. A kapitány nagy jövőt jósol a tenger alatt járó hajónak, amelynek föltalálója, *Holland*, még uj esztendő előtt kisérletet akar tenni, hogy a hajó harminchat órát töltsön a viz alatt.

*

+ **Kivándorlás Amerikába.** Egy New Yorkból érkezett hivatalos jelentés szerint a junius 30-ikával lezáruló kincstári évben 562.868-an vándoroltak ki az Amerikai Egyesült Államokba, 39.346-tal többen, mint a mult esztendő hasonló időszakában. Európából kivándoroltak 469.273-an; 117.587-en sem irni, sem olvasni nem tudtak, háromszázöten nem tudtak irni, de tudtak olvasni. 194.860-an harminc dollárnál kevesebbet vittek ki magukkal s a fedélzetközi utasok összesen 7,383.822 dollárról számolhattak be. Háromszázhatvanhárom embert, aki egy évig nyilvános pénztáraknak vált terhére, visszaküldtek oda, ahonnan jöttek. A bevándorlás jobb minőségü volt, mint az előző esztendőben, mert ámbár a bevándorlottak száma 39.346-tal növekedett, mégis csak 3516, 730-cal kevesebb, mint az előző évben, volt azoknak a száma, akiktől megtagadták a partraszállást a kikötőkben. A szárazföldi határoknál 1696 olyan idegent utasitottak vissza, aki a törvény megkerülésével akart bejutni az Egyesült Államokba. Nemzetiség szerint a fedélzetközi kivándorlók között legtöbben voltak az olaszok (137.807), aztán következtek a lengyelek (43.617), a skandináviaiak (40.277), a németek (34.742), az irek (30.404), a tótok (29.343), a horvátok és szlovének (17.928), az angolok (13.488), a magyarok (13.311). A többi nemzetiség összesen 127.001-et tesz.

*

+ **Évi jövedelmek.** Hamburg város lakosainak vagyoni állapotáról egy német ujság a következő képet festi: Van nyolcszázkilencvenhat milliomosa a városnak s azok közül háromszáztizenegynek százezer márkánál több a jövedelme. A kapitalizmus e hatalmas oszlopaival szemben 34.222 ember áll a legalsóbb adófizetési fokozaton. Ezeknek jövedelme kilencszáz és ezer márka között váltakozik, nem lévén emlités téve azokról, akik még ennyi jövedelemre se tudnak szert tenni. Ezer-kétezer márka jövedelemmel 81.332 adózó dicsekedhetik, s ezek tulajdonképpen számban a legerősebb osztálya Hamburgnak, mert két-háromezer márka jövedelme már csak 15.882 hamburgi lakosnak van. Ezentul már rohamos az esés. Három-négyezer márkát 6722-en szereznek, négy-ötezer márka között 4222-nek váltakozik a jövedelme. Tiz-huszonötezer márka jövedelme 4082 embernek van, végül huszonötötvenezer márka között váltakozó jövedelmet 1322-en mutathatnak fel.

*

+ **A dohány története.** W. A. *Penn* angol tudós megirta a dohány történetét. Az 1001 éjszaka történeteiben még nem szerepel a dohány. Először egy spanyol hozta Európába a dohányt 1559-ben, Spanyolországban termesztettek először dohányt. 1561-ben Portugáliában Jean *Nicot* francia követ nagy dicséretére Franciaországban is terjedni kezdett a dohány *nicotiane* elnevezéssel. Csak néhány évvel később kezdték Angliában ismerni, ahová közvetlenül Amerikából került és annyira elterjedt, hogy az állam bevételének egy tizedrésze a dohány volt. A dohány használata fénykorát 1650-ben érte el. Dohányoztak a templomokban, a parlamentben, mindenütt. Az asszonyok az utcán dohányoztak, a gyermekek pipával és dohánynyal jártak iskolába, mert a dohányzás művészete a pedagógiához tartozott. A 18-ik században csökkent a dohányzás szenvedélye és volt olyan idő, amikor a dohányzó embereket megvetették. A ma már nagyon elterjedt cigarettaszivás a krimi háboru idejéből datálódik, amikor az angol és francia tisztek a dohányzásnak ezt a kellemes módját eltanulták a törököktől.

*

+ **A pere.** *Tanitó*: Hány másodpercből áll egy perc?

Tanitvány: Az attól függ, hogy nő-, vagy himnemüt tetszik érteni.

Tanitó: Mit jelentsen ez?

Tanitvány: Mert az nagy különbség, kérem. Ha a papa azt mondja, hogy „egy perc alatt készen va-

---

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(109)

— Igen keveset. Az első pillanatban, amikor Bar bevételéről értesült, ugy ugrott fel, mintha egyenesen a kozákok közé akarna rontani, de azután eszébe jutott, hogy a hazafiui kötelesség ide köti s azt követeli, hogy először is a honját védelmezze meg. Ez okból nem jött el fenségedhez sem. Az Isten tudja csak, hogy mit szenvedhet szegény.

— Bizony, keményen sujtotta az Isten. Vigyázz rá. Látom, hogy te vagy a leghivebb barátja.

Wolodjyovski mélyen meghajolt és távozott. Utána a kiewi vajda, a stobniai starosta, Döhnhof, a sokoli starosta és más méltóságok léptek a szobába.

Skrzetuski már várta Wolodyovskit.

— Nos, mi ujság? kérdezte.

— Veled megyek, de előbb az ezredemhez ugrom, mert el kell küldenem néhány embert valahová.

— Menjünk együtt.

Elindultak. Velök tartott Longinus, Sagloba és az öreg Sacwilichovski is. A Wolodyjovski dragonyos ezrede sátrainak a közelében találkoztak Lasrerrel, aki néhány nemes társaságában jött, azaz inkább tántorgott, mert ő is, a pajtásai is teljesen részegek voltak. Sagloba kissé irigykedve sóhajtott a láttára. A két nemes ugyanis Konstantinownál nagyon összebarátkozott, mert a természetük bizonyos tekintetben nagyon egyezett. Lasrer tudniillik, akit a ritka bátorság a pogányok előtt rettegett harcossá tett, nagy korhely, kéjenc és játékos volt, aki, ha a csaták szünetelltek, legszivesebben a Sagloba-féle emberek társaságában töltötte el az idejét, boros kancsók és trágár tréfák között. Nagyon szeretett veszekedni s egymaga országra szóló keveredést tudott csinálni, gyakran a törvényekkel is összeütközésbe jött s már sok volt a rovásán mostanában. Egypárszor már el is itélték, de az ilyesmi őt még békés időben sem igen bántotta volna, most a háboru idején pedig éppenséggel semmit sem törődött vele. A herceghez Rozlowcenél csatlakozott és Konstantinovnál ki is tüntette magát. Mióta azonban Sbarasban vesztegelt a sereg, azóta viselkedése egyre türhetetlenebb lett, az örökös torzsalkodása és békebontása miatt. Mellékesen emlitve, Sagloba már megmérhetlen mennyiségü borát itta meg, mert egyidőben mindennapos vendége volt.

Bar bevételének hire óta azonban Sagloba feltünően megkomolyodott, teljesen elvesztette a jókedvét és nem járogatott a koronaőrhöz. Lasrer azt hitte, hogy a jókedvü nemes nincs is már a táborban. Mikor most meglátta, tárt karokkal közeledett tehát feléje:

— Üdvözlégy pajtás! Mért nem jösszz már sohasem hozzám? Mi történt veled?

— Skrzetuski társaságában töltöm az időmet, felelte busan a derék nemes.

A koronaőr nem igen szivlelte Skrzetuskit, mert nagyon komoly ember volt és tudálékosnak tartotta őt. Hallotta már, hogy milyen csapás érte, mert jelen volt Sbarasban az ebédnél, amikor Bar bevételének a hirét hozták, de zabolátlan természete, főként ilyen ittas állapotban nem tisztelte a bajtársa fájdalmát. Megfogta a kapitány kabátjának egyik gombját és ezt kérdezte:

— Hát te még mindig az után a lány után siránkozol? Legalább szép volt? Mi?

— Hagyj tovább mennem! szól Skrzetuski.

— Várj egy kissé!

— Dolgom van, nem érek rá, hogy veled itt álldogáljak.

— Dolgod van? Mindegy, itt maradsz, szólt Lasrer a részeg emberek önfejüségével. A szolgálat a te dolgod, nem az enyém. Nekem nem parancsol senki, én itt tartalak.

Es kötekedve kérdezte megint:

— Szép volt? Mi?

A kapitány haragosan vonta össze szemöldeit.

— Jó szivvel kérlek, hogy ne bolygasd a legsajgóbb sebemet!

— Hogy ne bolygassam? Sose félj! Ha a lány szép volt, még most is él.

Skrzetuski arca halálsáppadtra vált, de türtőztette magát és igy szólt:

— Hallgass, kérlek, mert még elfelejtem, hogy kivel beszélek...

Lasrer tágra nyitott szemekkel bámult rá:

— Micsoda? Fenyegetsz? Te?... Engem?... Egy asszonyszemély miatt?

— Menj az utadra, koronaőr uram, dörögte az öreg Sacwilichowski a haragtól reszketve.

— Ti nyomorult szolgahad! orditott a koronaőr.

— Ki a karddal!

Lasrer kardot rántva Skrzetuskira vetette magát, de Skrzetuski egy pillanat alatt puszta kézzel lefegyverezte. Lasrer kardja messzire elrepült, ő maga pedig egyensulyát vesztve, egész hosszában elterült a földön.

Skrzetuski mozdulatlanul és halotthalványan állt a helyén, mintha megkövült volna. Általános kavarodás támadt. Az egyik oldalról a koronaőr katonái csörtettek elő, a másik oldalról pedig a Wolodyjevski dragonyosai, mint a méhkasból kirajzó méhek. Hangosan kiáltoztak.

— Üsd, üsd!

Az összecsődültek közül sokan azt sem tudták, hogy mi történt. A kardok csattogtak, a verekedés már hovatovább valóságos csatává fejlődött.

(Folytatása következik.)

gyok," akkor hatvan másodpercből áll a perc, de ha a mama mondja ugyanazt, akkor az legalább félórát jelent.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank utolsó főtanács-ülését ebben az évben december 19-én fogják megtartani, amelyen az év üzleteredményéről fognak jelentést tenni. A bank legutolsó kimutatása szerint a záloglevelek kamatoztatása fejében mutatkozó bevétel 15·5 millió korona, szemben a mult évi 20·18 millió koronával. Tekintetbe véve, hogy a zálogleveleк kamataira kerek 3 millió korona esik, marad erre az évre 12·5 millió korona tiszta jövedelem. A kiadások körülbelül ugyanolyanok voltak, mint tavaly (9·6 millió korona.) A jelentékenyen csökkent jövedelem következtében az osztalék előreláthatólag kisebb lesz, mint a mult évben, amikor az 1400 koronával befizetett részvényre 79·7 korona esett. Az idei osztalékot öt százalékra becsülik.

A magyar koronajáradék áremelkedése. A pénzpiacokon az utóbbi napokban igen örvendetes jelenség a magyar koronajáradék árának állandó emelkedése. Tegnap *Berlin*ben ismét jelentékenyen emelkedett a koronajáradék árfolyama. Ez az emelkedés kerek félszázalék és hatása a budapesti és bécsi pénzpiacon is érezhető volt. Az osztrák és magyar koronajáradék között való árkülönbség, amely eddig tetemes volt, most nagyon csekély. Egy év előtt az osztrák koronajáradék ára 98.50, a magyaré 91.60 volt, tehát az árkülönbség csaknem hét százalék volt. Most az osztrák koronajáradék árfolyama 96, a magyaré 94.40, tehát a különbözet alig 1½ százalék, vagyis kevesebb, mint a járadékadó, amelyet fizetni kell Ausztriában a magyar koronajáradékért.

Darányi Ignác a munkátlanokért. Az uj Mezőgazdasági Muzeum céljaira tudvalevőleg ujra felépitik az ezredéves kiállitás történelmi csoportját, most már tartós anyagból. A munkaprogramm szerint az épitkezést 1903-ban kellett volna megkezdeni. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter azonban a munkanélküliségre való tekintettel intézkedett, hogy az épületcsoport gótikus részét már 1902-ben felépitsék. Az egy millió korona költséggel tervezett épitkezés kiirása a miniszter intézkedése következtében már megtörtént.

A newyorki tőzsde. *New York*ból jelentik december 11-iki kelettel: A tőzsde nagyon szilárdan indult. A pénzpiac forgalma nyugodt volt ugyan, de a pénz szilárdsága megakadályozta, hogy a tegnapi tőzsdezárlatkor a beállott javulás nagyobb terjedelmet öltsön. Másrészről a baissierek az Amalgamated Cooper részvényekben beállott mozgalom miatt nem intéztek ujabb támadást. Mikor a piacon ismét zavar állott be, az árfolyamok mind hanyatlottak. Zárlat gyönge, a legalacsonyabb árfolyamok mellett. Részvényforgalom 710.000 darab.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapesten* pénzben 42.— korona, áruban 42.50 korona. *Bécsben* a kontingentált készáru 35.80 korona pénzben, 36.20 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi december 11-én Készlet 1494 darab. Érkezett 835 darab. Összesen 2329 darab. Eladatott 2000 darab. Maradt 329 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 80—84 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 82—85 koronáig. 320—380 klgr. sulyban 82—86 K.-ig. Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 80—84 koronáig. Malac ——— korona. Az irányzat élénk.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, december 11.

Nyugodt hangulat mellett 10,000 métermázsa buza került forgalomba változatlan árak mellett.

Rozsot, tengerit és zabot változatlanul jegyeztek.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 79 k. 9 K. 05 f., 200 mm. 80 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 85 f., 100 mm. 78·5 k. 8 K. 80 f., 700 mm. 78·5 k. 8 K. 72½ f., 300 mm. 78·3 k. 8 K. 77½ f., 100 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 700 mm. 78 k. 8 K. 80 f., 400 mm. 77·5 k. 8 K. 80 f., 150 mm. 79 k. 8 K. 80 f., 100 mm. 78 k. 8 K. 77½ f., 100 mm. 78 k. 8 K. 70 f., 200 mm. 77·2 k. 8 K. 80 f. 600 mm. 75·5 k. 8 K. 57½ f., 100 mm. 74·5 k. 8 K. 40 f., 100 mm. 74·5 k. 8 K. — f., 100 mm. 78·5 k. 8 K. 77½ f., 100 mm, 77·8 k. 8 K. 75 f. felső, 100 mm. 77·5 k. 8 K. 77½ f., 100 mm. 77 k. 8 K. 75 fillér.

Fehérmegyei: 300 mm. 78 k. 8 K. 75 f., 100 mm. 75·4 k. 8 K, 50 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 62½ f.

Pestmegyeviderki: 2850 mm. 76·7 k. 8 K. 65 f., 300mm. 76.5 k. 8 K. 50 f., 100 mm. 76 k. 8 K. 55 f.

Budai: 300 mm. 77 k. 8 K. 70.

Bácskai: 200 mm. 75·3 k. 8 K. 60 f.

Mind három hónapra.

Rozs: 200 mm. 7 K. 10 fillér.

Zab: 200 mm. 7 K. 60 f., 100 mm. 7 K. 30 f.

Tengeri: Uj áru. 200 mm. 5 K. 02½ f.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza		Kiló	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig	Kiló	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	uj	76	8.45	8.60	80	8.85	8.95
"	"	77	8.55	8.70	81	—.—	—.—
"	"	78	8.60	8.80	82	—.—	—.—
"	"	79	8.75	8.85	—	—.—	—.—
Fehérmegyei	"	76	8.40	8.55	80	8.80	8.95
"	"	77	8.45	8.65	81	—.—	—.—
"	"	78	8.50	8.70	82	—.—	—.—
"	"	79	8.65	8.80	—	—.—	—.—
Pestvidéki	"	76	8.35	8.50	80	8.75	8.85
"	"	77	8.40	8.55	81	0.—	0.—
"	"	78	8.45	8.65	82	—.—	—.—
"	"	79	8.62	8.75	—	—.—	—.—
Bánsági	"	76	8.30	8.45	80	0.—	0.—
"	"	77	8.35	8.50	81	0.—	0.—
"	"	78	8.40	8.60	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—
Bácskai	"	76	8.50	8.65	80	0.—	0.—
"	"	77	8.55	8.70	81	—.—	—.—
"	"	78	0.—	0.—	82	—.—	—.—
"	"	79	0.—	0.—	—	—.—	—.—

Egyéb gabonanemüek			Kiló	50 kilogramm ára K.-tól	K.-ig
Rozs	uj	elsőrendü	70—72	7.10	7.15
"	"	másodrendü	—	6.90	7.05
Arpa	"	takarmány	60—62	6.10	6.20
"	"	égetni való	63—64	6.75	6.—
"	"	sörfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab	"	—	39—41	7.25	7.40
Tengeri	ó	bánsági	—	0.—	0.—
"	"	másnemü	—	5.45	5.55
Repce	uj	kápuszta	—	—.—	—.—
"	"	bánsági	—	—.—	—.—
Köles	"	—	—	4.50	5.—

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Áprilisi buza 1902 . . 8.70—8.71—8.72—8.71—8.70
Aprilisi rozs 1902 . . 7.36—7.37
Aprilisi zab 1902. . . 7.50—7.51—7.53—7.52
Májusi tengeri 1902. . 5.53—5.52—5.53—5.54—5.53
Augusztusi repce 1902. —.——.—

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Aprilisi buza 1902.	8.70	pénz	8.71 áru
Aprilisi rozs 1902	7.37	"	7.37 "
Aprilisi zab 1902.	7.52	"	7.53 "
Májusi tengeri 1902.	5.53	"	5.54 "
Augusztusi repce 1902. . .	11.70	"	11.80 "

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza áprilisra 1902.	8.70— 8.71
Aprilisi rozs 1902.	7.36— 7.37
Aprilisi zab 1902.	7.59— 7.51
Májusi tengeri 1902.	5.52— 5.53
Augusztusi repce 1902. . . .	11.70—11.80

A budapesti értéktőzsde.

Az értéktőzsde mai forgalmában ismét szilárd irányzat jutott érvényre. Az osztrák-magyar államvasuti részvények áremelkedése és a külföldi tőzsdék kedvező jelentései élénk forgalmat idéztek elő és a forgalomba került összes értékpapirok, ugy a nemzetköziek, mint a helyiek árai fokozatosan emelkedtek.

Előtőzsde: Szilárd irányzattal nyilt meg és zárlatig szilárd maradt.

11 óra 15 perckor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 654.50—656.—. Magyar hitelrészvény 667.——668.— Osztrák-magyar államvasut 651.——655.75. Rimamurányi vasmü 478.——479.50. Magyar leszámitolóbank 426.50—427.75. Jelzálogbank 464.50—467.50. Közuti vaspályatársaság 596.——600.—. Magyar koronajáradék 94.55—94.62½.

Déli tőzsde: Berlini jegyzésekre az irányzat szilárd volt. Zárlat feté némileg gyöngült.

1 óra 30 perckor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 654.75—655.75. Magyar hitelrészvény 667.——667.75. Osztrák-magyar államvasutak 664.50—664.50. Rimamurányi vasmü 477.——479.50. Magyar leszámitolóbank 426.——4 6.50. Jelzálogbank 466.50—467.—. Közuti vaspálya 598.——599.—. Városi villamosvasut 293.50—. Magyar aranyjáradék 118.90. Magyar koronajáradék 94.50—94.65. Ipar- és kereskedelmi bank 60.— korona.

Utótőzsde. **A 4 órai zárlatkor maradt:**

Osztrák hitelrészvény 653.50. Magyar hitelrészvény 667.—. Leszámitolóbank 426.—. Rimamurányi vasmürészvény 479.—. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 661.25. Közuti vasut 598.—. Városi villamos vasut 293.50 korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezőnzerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapitotta meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 41.—48.— korona, vörös aprószemü 39.—43.— korona, vörös erdélyi —.——— korona, vörös bánsági —.———.— korona, középszemü 45.——47.— korona, nagyszemü 48.—52.— korona. Disznózsir: budapesti 53 50—54.— korona, vidéki —.———.— korona. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.———.— korona, városi 4 darabos 43.——43.50. korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, füstölt —.———.— korona. Szilva: bosniai, szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona 120 darabos —.———.— korona, 100 darabos 15.25—15.75 korona, 85 darabos 16.75—17.25 korona, azonnali szállitásra. Szerbiai szokás szerinti minőség 14.——14.25 korona, 100 darabos 15.25—15.75 korona, 85 darabos 16.40—16.75 korona. Szilvaiz: slavóniai —.———.— korona, szerbiai 17.25—17.50 korona, azonnal való szállitásra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, december 11. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) New-York jelentékeny gyöngülést jelentett, ami a magánspekulációnak realizációs vásárlásaira volt visszavezethető, de ez épp oly kevessé gyakorolt befolyást az itteni piacon, mint a külföldről jelentett hausse. Tevékenységi kedv ma sem mutatkozott és a nagyon csekély részvétel következtében a képzelhető legnagyobb üzletcsönd uralkodott. A kötések nem befolyásolták az irányzatot. A rozs és zab megmaradt a tegnap esti árfolyamon, buza és tengeri 1, illetőleg 1—2 fillért vesztett.

Buza tavaszra 8.90—8.89, zab tavaszra 7.79, tengeri május—juniusra 5.88,, rozs tavaszra 7.63—7.64 korona.

Zárlatkor: buza tavaszra 8.89, zab tavaszra 7.78 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén kedvtelen volt a forgalom. Irányzat gyönge.

A déli tőzsdén javult az irányzat.

Zárlatkor gyönge volt az irányzat. Berlinből szintén gyönge irányzatot jelentettek.

Bécs, december 11. *(Magyar értékek zárlata.)* 4%-os aranyjáradék 118.85. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 146.25. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.65. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.—. Magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 424.—. Rimamurányi vasmürészvény 478.—. Magyar koronajáradék 94.40. 4%-os Magyar földtehern. kötvény 92.95. Magyar hitelbank részvény 667.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 176.50. Kassa-oderbergi vasuti részvény —.—. Magyar keresk. bank 24.65. Magyar cukoripar 1790.—.

Bécs, december 11. *(Osztrák értékek zárlata.)* 4·2%-os papirjáradék 99.—. 4%-os osztr. aranyjáradék 118.90. 1860-os sorsjegy 141.10. Osztrák hitelsorsjegy 406.—. Angol-osztrák bank 263.50. Bécsi bankegyesület 448.50. Osztrák-magyar bank 1595. Déli vasut 70.—. Dunagőzhajózási részvény 787.—. Dohányrészvény 291.50 Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.17. 4·2%-os ezüst járadék 98.90. Osztrák koronajáradék 95.05. 1864-iki sorsjegy 217.—. Osztrák hitelintézeti részvény 653.50. Unionbank 552.—. Osztrák Länderbank 414.—. Osztrák-magyar államvasut 661.—. Elbavölgyi vasut 481.—. Alpesi bányarészvény 401.—. 20 frank. arany 19.06. Londoni váltóár 239.46 Bécsi Tramway Litt B. 262.—. Bécsi. Tramway Litt A. 266.50 Lipót kohó 365.— Az irányzat kedvtelen.

Bécs, december 11. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.) A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 653.—. Magyar hitelrészvény 668.—. Angol-Osztrák bank 264.—. Bécsi bankegyesület 450.—. Union bank 553.—. Länderbank 415.—. Osztrák-magyar államvasut részvény 660.50. Déli vasut 70.50. Elbavölgyi vasut 482.—. Északnyugati vasut részvény 467.—. Dohányrészvény 292.—. Rimamurányi vasmü 479 —. Alpesi bányarészvény 401.50. Májusi járadék 99.— Magyar korona járadék 94.40. Török sorsjegyek 99.75. Német birodalmi márka 117.23—27. Napoleon d'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 11. (*Tőzsdei tudósitás.*) A tőzsde eleinte New-York gyöngesége miatt kedvetlen volt; egyidejüleg az a hir, hogy januárban a kokszterme lést még inkább redukálni kell, kedvezőtlenül hatott a bányapiacra, amelyen minden papir alacsonyabban indult. A bankpiac is csöndes volt. Járadékok változatlanok. Vasutak közül Osztrák-magyar államvasut Bécsre szilárd, Kanada-Pacific New-Yorkra nyomott. Hajózási részvények szilárdak a viteldijak szabályozására. Később bányaértékek a napi spekuláció vételeire szilárdak. Magánleszámitolási kamatláb 2⅝%.

Berlin, december 11. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 99.30. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50. Elbavölgyi vasut 100.75. Magyar koronajáradék 95.40. Osztrák-magyar államvasut 141.90. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 103.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 178.90. Általános villamossági Edison 181.50. Gelsenkircheni 172.70. Laura-kohó 183.10. 4·2%-os ezüstjáradék 99.50. 4%-os magyar aranyjáradék 100.10. Osztrák hitelrészvény 205.60. Déli vasut 18.10. Károly Lajos vasut 103.—. Orosz bankjegyek 216.40. 4%-os uj orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 100.30. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 167.—. Harpeni 160.30. Az irányzat szilárdabb.

Berlin, december 11. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* 4%-os magyar aranyjáradék 100.10. Magyar koronajáradék 95.40. Osztrák hitelrészvény 208.—. Osztrák-magyar államvasut 141.75. Déli vasut 18.25. Északnyugati vasut .216.40 Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz —.—. Buschtiehradi —.—. Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Páris, december 11. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar államvasut 719.—. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.65. Osztrák Länderbank 458.—. 3%-os francia járadék 101.40. Ottomanbank 532.—. 3½%-os francia járadék 101.55. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4%-os magyar aranyjáradék 102.85. Párisi bankrészvény 1008. Olasz járadék 100.85. Francia törleszth. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1238. Török dohányrészvény 315.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, december 11. *(Zárlat.)* 4·2%-os papirjáradék 99.40. 4%-os osztrák aranyjáradék 101.50. Magyar koronajáradék 95.50. Osztrák-magyar bank 115.90. Déli vasut 18.20. Elbavölgyi vasut 122.—. Londoni váltóár 204.10. Bécsi bankegyesület 115.—. Villamos részvény —.—. 3%-os magyar aranykölcsön 84.40. 4·2%-os ezüstjáradék 99.30. 4%-os magyar aranyjáradék 100.15. Osztrák hitelrészvény 206.10. Osztrák-magyar államvasut 142.50. Északnyugati vasut 118.—. Bécsi váltóár 85.25. Párisi váltóár 812.25. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 200.50. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, december 11. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) Árfolyamok januárra. *Esti forgalom* Osztrák hitelrészvény 206.—. Német bank 200.80. Disconto 178.70. Berlini kereskedelmi bank 138.40. Gelsenkircheni

173.—; Harpeni 160.53. Laura-kohó —.—. Olasz járadék —.—. Nyugodt.

Hamburg, december 11. *(Zárlat.)* 4·20/o-os ezüstjáradék 99.20. 1860. sorsjegy 141.50. Déli vasut 18.35. 4/o-os osztrák aranyjáradék 101.30. Osztrák hitelrészvény 205.75. Osztrák-magyar államvasut 142.—. Olasz járadék 100.30. 4/o-os Magyar aranyjáradék 100.05. Az irányzat gyengült.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 11. A sertésüzlet irányzata változatlan.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Öreg közép (páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 92—93— fillérig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 91—92— fillérig. Fiatal könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) —— fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban —— fillérig. Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban, —— fillérig. IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) —— fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogrammon felüli sulyban) 88——90 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 86——88 fillérig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 84——86 fillérig.

Sertéslétszám 1901. december 9. napján volt készlet 32.852 darab. — 1901. december 10. napján felhajtatott 553 darab. 1901. december 10. napján elszállittatott 1499 darab, 1901. december 11. napjára maradt készletben 31.906 darab.

Napirend.

Naptár: Csütörtök, december 12. Római katholikus: Szinez vt. — Protestáns: Spiridion. — Görög-orosz: (november 29.) Paradon. — Zsidó Tebbeth 2. — Nap kél: 7 óra 24 perckor. — Nyugszik: 3 óra 52 perckor. — Hold kél: 8 óra 6 perckor reggel. — Nyugszik: 5 óra 21 perckor délután.

A miniszterelnök és belügyminiszter fogad d. u. 4 órakor.

A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órakor.

Nemzeti Muzeum. Természetrajzitár, nyitva van délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár és metszetkidllitás az Akadémiában zárva.

Iparmüvészeti muzeum nyiva délelőtt 9—1-ig és 40 fillér belépődij mellett este 5 órától 8 óráig.

Teknologiai iparmuzeum délelőtt 9—1-ig.

Mezőgazdasági Muzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet muzeuma (Stefánia-ut 14.) nyitva d. e. 10—1-ig. Belépődij nincsen.

Közlekedési muzeum zárva.

Téli tárlat a Mücsarnokban délelőtt 9 órától délután 4 óráig és zenehangverseny mellett 6 órától 11 óráig. Belépődij 1 korona.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8 óráig.

Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körut 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállitása és kereskedelemtörténeti gyüjtemény, továbbá a házi-ipari kiállitás (melyben az üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-körut 32. szám alatt.

Időjelzés.

— *Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése.* —

Budapest, december 11.

A depresszió, melynek magva a Finn öböl felett van, Észak- és Északkelet-Európát borítja, a maximum ellenben délnyugaton tartózkodik.

Közép- és Észak-Európában az idő hüvösebb lett és a csapadék általános volt. Észak-Németországból ismét jelentettek zivatart.

Hazánkban az idő hüvössé vált ugy, hogy az éjjeli fagy az egész országra kiterjedt és sok helyütt esett jelentékenyebb csapadék. Az éj folyamán több helyen volt szélvihar is.

Kilátás. Változékony és enyhébb idő várható, éjjeli fagygyal és elvétve — különösen az ország északi részein — csapadékkal.

Vizállás.

		Dec. 11. méter	Dec. 10. méter
Inn	Schärding	0.88	0.68
Duna	Passau	2.14	2.08
"	Linz	0.38	0.35
"	Bécs	0.95	1.19
"	Pozsony	1.00	0.72
"	Komárom	1.32	1.32
"	Budapest	0.89	0.92
"	Paks	0.18	0.20
"	Mohács	0.79	0.84
"	Gemboc	0.—	1.32
"	Ujvidék	0.90	0.82
"	Pancsova	0.96	1.04
"	Orsova	1.72	0.94
Morva	Magyarfalva	1.65	1.73
Vág	Zsolna	0.64	0.60
"	Trencsén	0.74	0.75
"	Szered	1.—	0.62
Rába	Sz.-Gotthárd	0.10	0.10
"	Sárvár	0.11	0.11
"	Győr	1.51	1.54
Dráva	Pettau	0.86	0.84
"	Zákány	0.28	0.40
"	Barcs	0.01	0.01
"	Eszék	0.80	0.81
Mura	M.-Szerdah.	0.30	0.30
Száva	Zágráb	0.78	0.64
"	Szisszek	1.69	1.38
"	Mitrovica	2.94	2.96
Szamos	Deés	0.32	0.10
"	Szatmár	1.40	0.76
Kraszna	N.-Majtény	0.70	0.—
Latorca	Munkács	0.62	0.10
Laborca	Homonna	0.16	0.20
Ung	Ungvár	0.28	0.28
Tisza	M.-Sziget	0.60	0.44
"	Tekeháza	0.44	0.10
"	V.-Namény	0.25	0.32
"	Tokaj	0.38	0.38
"	Tisza-Füred	0.09	0.04
"	Szolnok	0.20	0.06
"	Csongrád	0.57	0.35
"	Szeged	0.—	0.22
"	Török-Becse	0.38	0.24
"	Titel	1.41	1.05
Ondova	Bártfa	0.22	0.20
Topolya	Hoór	0.99	0.99
Bodrog	Zemplén	1.20	0.87
Sajó	Zsolca	1.50	1.76
Hernád	H.-Németi	0.06	0.00
Berettyó	Margita	0.85	0.02
"	B.-Ujfalu	0.05	0.10
Kőrös	Csucsa	0.46	0.47
"	N.-Várad	0.41	0.13
"	Belényes	0.64	0.30
"	Tenke	0.64	0.—
"	Gurahonc	0.60	0.30
"	Borosjenő	0.16	0.26
"	Békés	0.24	0.22
"	Gyoma	0.08	0.24
Maros	Gy.-Fehérvár	0.20	0.38
"	Branyiczka	0.30	0.18
"	Soborsin	0.—	0.—
"	Arad	1.56	1.30
"	Makó	0.36	0.31
Temes	K.-Kostély	0.10	0.02
Béga	Kiszető	1.18	0.58
"	Temesvár	0.48	0.—
"	Becskerek	0.48	0.50

Épp most jelent meg

Karácsonyi és ujévi ajándékok árjegyzéke.

(Karácsonyfadisz és különféle ajándékok felnötteknek és gyermekeknek.)

Bárkinek ingyen és bérmentve.

SEEFEHLNER J. L. cs. és kir. udv. szállitónál.

Budapesten, IV., Váci-u. 20. sz.

Butorok

olcsón vásárolhatók

részletfizetésre is

POLLÁK N. IGNÁC-nál

Budapest, Teréz-körut 23.

Képes árjegyzék 40 fillér.

Magy. kir. államvasutak Üzletv. Szombathely.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak üzletvezetősége részére 1902. esetleg 1904. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek s állitását biztositani kivánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p.

I. Mész-
II. Téglák.
III. Fagygyu-gyertya és szappan.
IV. Takaréktüzhely-alkatrészek és fedéllemezek.
V. Fanemü-anyagok,
VI. Seprők és
VII. Magvak szállitására.

A kiirás tárgyát képező egyes cikkeket feltüntető jegyzékek, melyek egyszersmind ajánlati mintákul szolgálnak, valamint a szállitásokra vonatkozó részletes pályázati felhivás, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőség általános (I.) osztálya anyag- és leltárbeszerzési csoportjánál kaphatók, a hol bővebb felvilágositások is adatnak.

A szabályszerűen kiállitott, s ivenkint egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi december hó 16-ik napjának délelőtti 10 óráig a szombathelyi üzletvezetőség általános (I.) osztálya anyag- és leltárbeszerzési csoportjában adandók át, illetőleg posta utján oda küldendők és azok boritéka ezen külsimmel látandó el: „Ajánlat 20435/901. számhoz".

Később benyujtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módozatok betartása mellett állittatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Szombathely, 1901. november hóban.

A magyar. kir. szabadalmazott osztálysorsjáték

II. OSZTÁLYÁNAK NYERENYHUZÁSA

december 18. és 19-én

A megujitási sorsjegyek tervszerű árai:

egy egész sorsjegy	20	kor.
„ fél „	10	„
„ negyed „	5	„
„ nyolcad „	2.50	„

A vételsorsjegyek árai:

egy egész sorsjegy	32	kor.
„ fél „	16	„
„ negyed „	8	„
„ nyolcad „	4	„

Török A. és Tsa.

bankháza, Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjáték detail-üzlet

V., Váci-körut 4 b.
IV., Muzeum-körut 11.
VII., Erzsébet-körut 54.

A csoda górcső

amelyből a csikágói világkiállitáson több, mint két és fél millió darabot adtak el, jelenleg nálam kapható

csak 1 frt 20 krért

(előzetesen beküldött 1 frt 20 krért bérmentve, utánvétel 20 krral több.) Ezen csodagórcső előnye, hogy körülbelül **1000-sen nagyit** és porszemek, továbbá szemmel eszrevehetetlen állatocskák e górcsövön nézve mintegy **cserebogár** nagyságuak. Nélkülözhetetlen a növény- és állatban tanitásánál és **régóhajtott háztartási eszköz** az élelmiszerek megvizsgálására, vajjon hamisitottak-e és a husnemüek megvizsgálására, hogy trichinamentesek-e. A vizben élő infuzóriákat, a melyek puszta szemmel nem láthatók, a górcsövön át vigan uszkálni látjuk. A górcsőhöz egy **nagyitó lencse rövidlátók számára** van mellékelve, a melynek segélyével a legkisebb irást is elolvashatják. Utasitást csatolunk.

Schüller J. Bécs., II., Kurzbauergasse 4.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

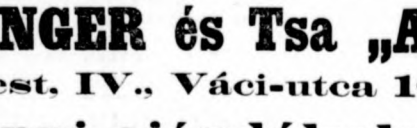

	frt
1 összehajtható vaságy 3 db kivehető matraccal	— 10.—
1 rouge paplan	— — 1.80
1 „ „ prima	— — 2.80
1 cachmir paplan	— — 3.40
1 satin „	— — 3.80
1 atlasz cachmir	— — 4.80
1 selyem atlasz paplan	— 8.50
1 fedres selyem atl. papl.	13.50
1 jó vászon paplan lepedő	2.—
1 „ „ ágy „	1.30
1 flanell ágytakaró pokróc	2.50
1 gyapju „ „	5.50
1 jó lópokróc	— — — 1.60
1 téli pokróc	— — — 4.60
1 szép fali szőnyeg	— — 7.50

	fr
1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 tengerifü matrac	— — 4.50
1 afrique „	— — 5.—
1 lószőr „	— — 12.—
1 ablak köper függöny	— 3.—
1 „ tunis „	— 1.50
1 „ gyapju „	— 4.50
2 ágy, 1 asztalteritő bouret	5.50
2 „ 1 „ gyapju	12.—
1 nagy szobaszőnyeg	— — 2.50
1 „ „ L	— 5.30
1 ágyelőke I.	— — — 0.85
1 tapestry ágyelőke	— — 1.50
1 mtr. jó futószőnyeg	— —.40
1 „ „ mintázott	— — —.75

GICHNER JÁNOS

paplan, matrác és kárpitosáru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára

Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, nem tetsző áruk kicseréltetnek, vagy a pénz visszadatik.

!! Szenzációs találmány !!

M. kir. szabadalom 31333.

Összerakható és kézitáskában hordható szabadalm. **ágy** mely nappal egy kis táskába helyezhető és éjjelre kényelmes ágy.

Ez az ágy **fölöslegessé teszi az ágynemüt. Szűk lakásokban** megbecsülhetetlen. **Vendég-, gyermek- és cselédszobákban**, valamint kirándulóknak nélkülözhetetlen. Kapható:

FREUDIGER MÓZES és FIAI

magyar ágy-, fehér- és ruhanemügyárában

Bpest, Laudon-utcza 6.

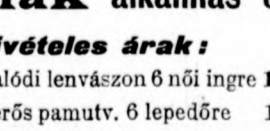

Összerakva.

Viszontelárusitók kerestetnek és megfelelő kedvezményben részesülnek.

Telephon szám 29—75.

Kipróbált orvosilag ajánlott

jó szer hólyag- és egyéb bajoknál és minden oly esetben, hol az orvosok **Santal-olajat, Copalvát, Cubobát ajánlanak** a

SANTAL EGGER

Tiszta keletindiai Santal-olaj-tartalma miatt meglepő gyors és biztos hatása az ifjuság bántalmainál, az orvosok is kedvelik és rendelik. — 1 üveg ára **3** kor., — a pénz előzetes beküldése után bérmentve **3.40** kor. — Csak a törvényesen védett **„tigris-fej"** védjegygyel valódi.

Főraktár: **„NÁDOR GYÓGYSZERTÁR"** Budapest, VI., Váci-körut 17.

HARIS, ZEILLINGER és Tsa „A kék csillaghoz"

Budapest, IV., Váci-utca 16. szám,

ajánlanak karácsonyi ajándékoknak alkalmas cikkeket.

Kivételes árak:

1 vég 23 méter 82 cm. honi pamutvászon	**11.**— kor.
1 vég 23 méter 82 cm. szepes-iglói lenutánzat	**14.**— „
1 vég 20 méter 84 cm. finom honi sifon	**15.**— „

Kivételes árak:

1 vég 15 m. 88 cm. valódi lenvászon 6 női ingre	**15.50** kor.
1 vég 14 m. 150 cm. erős pamutv. 6 lepedőre	**16.**— „
1 kávés-terítők ajour szegélylyel 6 személyre	**7.50** „

azonkivül legjobb minőségü barchet, kreton és zefir méterenként 60 fillér;

rendkivül nagy választék fehér és szines zsebkendőkben.

továbbá gyönyörü kávésteritékek, himzett asztalfutók és milieuk, harisnyák, kötények, selyem- és flanell-alsószoknyák, kész női, férfi- és gyermek-fehérnemü.

Szinházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHAZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

Tristan és Izolde.

Zenedráma 3 felvonásban. Irta Wagner Richard. Szövegét forditotta Ábrányi Emil,

Személyek:

Tristan	Burrian	Braugére	Berts M.
Marke király	Ney D.	Pásztor	Gábor
Izolde	Vasquezné	Kormányos	Ney B.
Kurwenál	Takács	Ifju hajós	Déri
Melot	Kiss B.		

Kezdete 7 órakor.

NEMZETI SZINHAZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

A vasgyáros.

Szinmü 4 felvonásban. Irta Ohnet György. Forditotta Fáy J. Béla.

Személyek:

Beaulieuné	Lendvayné	Sophie, neje	Nagy I.
Claire, leány	Török	Derblay	Mihályfi
Octave fia	Dezső	Susanne	Ligeti J.
Bligny herceg	Gyenes	Moulinet	Vizvári
Préfont báró	Hetényi	Athenais	Maróthy

Kezdete 7½ órakor.

MAGYAR SZINHAZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

Florodóra.

Énekes játék 4 képben. Irták Owen Hall, Paul Rubens, Ernest Boyd-Jones. Magyarositotta Bálint Dezső. Zenéjét szerzette Leslie Stuart.

Személyek:

Cyrus Gilfain	Szilágyi	Tweedlepunch	Boross
Angela	Turcsányi	Leandro	Palásthy
Donegal	Ráthonyi	Dolores	Bolgár
Lady Holyrood	Fedák	Vallida	Dóri M.
Frank Abbot	Dalnoki		

Kezdete 7½ órakor.

Szinházjegyek, az Opera, Nemzeti- és Magyar szinház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrássy-ut 2. (Telefon 25—13) sz. a.

VIGSZINHAZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

A páholy.

Bohózat 3 felvonásban. Irták Lauffs és Krantz. Magyarositotta Kabos Ede.

Személyek:

Lipóczi Józsiás	Hegedüs	Csiz Pepi	Szerémy
Klára	Nikó L.	Dinszky	Győző
Lili, leányuk	Aranyosi	Földes Dénes	Bihari
Kéri Annuska	Fábián	Paludán	Vendrei
Hidas Bálint	Tapolczai	Paludánné	Rostagni
Éva, felesége	Gazsi M.	Rendőr	Dayka

Kezdete 7½ órakor.

NÉPSZINHAZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

Először:

Karácsony.

Drámai látványosság 5 képben. Charles Dickens „Karácsonyi ének" c. elbeszélése után irta Boz. Zenéjét Barna I.

Személyek:

Scrooge	Vidor	Malvin	Vidorné
Marley Jakab	Németh	Dilber Bella	Kápolnai
Dr. Strong	Szirmai	Szellem	Bojár F.
Frederick	Raskó	Fezziwig	Horváth
Topper	Szerdahelyi	Fezziwigné	Krecsányi
Cratchit	Tollagi	Murray V.	Solymosiné
Beth Józsi	Kovács M.	A jövő szelleme	Baán

Kezdete 7 órakor.

URANIA SZINHAZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

A hadsereg.

Kezdete 7½ órakor.

VÁRSZINHÁZ.

Csütörtök, 1901. december hó 12-én.

A nagymama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely.

Személyek:

Szeréminé	Prielle K.	Mártha	Mészáros
Ernő	Zilahi	Tódorka	Vizvári
Örkény	Gyenes	Nevelőnő	Rákosi
Kálmán	Horváth	Lelkész	Gabányi
Piroska	Vizvári M.	Galambosné	Vizváriné
Timár Karolin	Boér H.	Pincér	Faludi

Kezdete 7 órakor.

Szinházak heti müsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti szinház	Vigszinház	Népszinház	Magyar szinház
Péntek	Aida	Karácsonyiálom	A páholy	Karácsony	Florodora
Szombat	Hunyady László	Karácsonyiálom	A páholy	Karácsony	Florodora
d. u. Vasárnap	—	A becsület	Ocskay brigadéros	Flórika szerelme	A Gésák
este	Carmen	Karácsonyiálom	A páholy	Karácsony	Florodora

Országos Magyar Képzőművészeti-Társulat.

TÉLI KIÁLLITÁS

a városligeti Műcsarnokban.

1901. nov. 15-től — 1902. január 15-ig

reggel 9-től d. u. 4-ig

Csütörtökön esti 11-ig zeneestély.

Belépődij 1 korona. Vasárnap 1 órától 40 fillér.

Somossy-Mulató

Király-utca 71. szám.

Carola Cecilia

uj müsorával, ragyogó jelmezeivel és a megnyitó müsor kitünőségei:

Thurston, French, She, Szevilla szépei

és a kómikus majomtornászok.

Jegyek a nappali pénztárnál. Mérsékelt áru jegyek a következő dohánytőzsdékben: Sopronyi (Nemzeti szinház) Bürger (Erzsébet-körut 51), Kernberg, Andrássy-ut.

Előadás után az emeleti kávéházban

DAJNA BALOG RUDI

zenekara játszik.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

MILLA BARRY

az utolérhetetlen diva és a fényes

specialitás-programm.

11 órakor:

Az angyalvadászok

nagy kiállitásos ballet 14 képben Regel H.-től, zenéje Bayer J.-től.

½9 órakor:

Tarka Szinpad.

December 16-án föllép

Marcaschani

ausztráliai kreolnő.

Vasárnap, december 15-én

II. családi délutáni előadás

mérsékelt helyárakkal.

Kezdete 4 órakor.

A kávéház télikertjében naponta reggel 5 óráig **Vörös Elek** hangversenyez.

Petánovits

METROPOLE-SZÁLLÓJA

A télikertben ma

Pongrácz Lajos Kolozsvárról

kitünő zenekara játszik.

Páris 1900 Grand Prix. — 1898. állami arany érem.

HAGGENMACHER-félé

a sörfőzde által palaczkozott

GÓLIÁT MALÁTA-SÖR

legkellemesebb üditő és tápláló ital.

Dr. Telbisz János kir. keresk. törvsz. hit. vegyész nyilatkozata: „A Haggenmacher-féle Góliát Maláta Sört, vegyvizsgálatom alapján, főleg magas extract és malátaczukor (Maltose) tartalma következtében a leghitünőbb maláta-sörök közé sorozom."

Megrendelési hely:

Budapest, V., Kádár-utcza 5. sz.

Sodronyágybetét fa és vaskeretben, díszes gyermekvaságyak, mindennemű vasbutorok jutányos árban kaphatók Elbert Mór vasbutorgyárosnál Szövetség-utca 31. mintaraktár VII. Erzsébet-körut 7. New-York palota mellett. Árjegyzéket ingyen és bérmentve. 10860

ÉNZT

SORSJEGYEKRE és ÉRTÉKPAPIROKRA (visszafizethető tetszés szerinti kisebb részletekben is) bármily összeget igen olcsón ad

Kőváry Ármin

bank- és váltó-üzlete osztálysorsjáték-főelárusító, IV. k., Ferenciek-tere 9 Gróf Cziráky-palota.

Nélkülözhetetlen

minden háztartásban a **Képes Budapesti Szakácskönyv.** St.-Hilaire Jozefa és mások nyomán szerkesztette Zemplényi Szabó Antónia. Függelék: **A magyar gazdasszony házi-kincstára.** Hatodik, 4 szinezett képpel, 58 fametszettel és számos kiváló magyar étellel bővitett kiadás. Ára füzve 3 kor. 60 filllér, kötve 4 kor., diszkötésben 4 kor. 80 fill. A szakácsmüvészetnek legkimeritőbb és legmegbizhatóbb kézikönyve ez, mely különös tekintettel van a magyar izlésre s a legkülönfélébb magyar nemzeti ételeknek, az egyes vidékek kedvelt speciálitásainak pontos és hü ismertetését is felöleli. Nagyon becses a szakácskönyvhöz csatolt „Házi kincstár" is, amely kiterjed a háztartás minden szükségletére. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Budapest, Andrássy-ut 21. sz.

Kitünő Harci kanárikat

(Trute törzs) kitünő énekeseket küldök utánvéttel bárhová, nem tetszőt kicserélek vagy visszaadom a pénzt A törzs több éremmel kitüntetve. Utasitás megrendelőnek ingyen **ÓVÁRY JÓZSEF** (ezelőtt: Lukits F.) Budapest, VIII., József-utca 5. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legujabb levelező.

Legujab levelező, önügyvéd és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelek, meghivások, ajánlatok, szerződések stb. mintáival. Ára füzve 2 kor., kötve 2 kor. 40 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Megrendelhető: Lampel Róbert (Wodiáner F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. szám.

Karácsonyi Vásár

leszállitott árak mellett.

Tulhalmozott raktár.

Legfinomabb bel- és külföldi dus aranyozással, remek szép festésü

Porcellán Étkező

teás-, kávés- és mosdó-készletek.

Rendkivüli olcsó

Komplett 6 személyre dusan aranyozott és remek festésü

Étkezőkészlet	6.50	Teakészlet fin.	3.75
Étkező modern	8.50	Rococco	4.75
Étkező rococo	10.50	Kávékészlet	3.75
		Mocca platauval	4.50
		Függőlámpa majolika	4.75
		Mosdó, finom	4.50
		Üvegkészlet csiszolt vésve	9.50

12 személyre 25, 30 és 35 frt. Nagy választék rendkivül **szép és olcsó majolika vázák és fali tányérok.**

ORTNER REZSŐ és Tsa

Teréz-körut 32. Sarok üzlet.

VIDÉKI megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

Rendkivül előnyös bevásárlás!

Ing-Király-utcza 17. Saját készitmény.

Kitünő minőségü **sima** mellü 1.05 1.25 1.50 1.75
„ „ divatos **redős** mellel 1.30 1.50 1.75 2.—
Puha piqué mellel . . . . 1.35 és 1.65
Fehér vagy **szines batiszt** mellü **olcsó árban** . . 1.45
Fehér **selyem ajour mellü** 2 frt; fehér ing gallérral . 1.40
Uj! Uj! **Szabályozható férfi alsónadrágok.** Uj! Uj!
Köpper, himzett, raye Köpper, Damaszt saten, Német szabás.
75 kr. 1 frt 10 1 frt 20 1 frt 40 55 krtól 1.20.

Nyakkendő-Király-utcza 17.

5000 drb tiszta selyemnyakkendő, divat szinekben . . 45 kr.
500 drb finom kötött **Echarpes** remek szinekben . . 75 „
Gallérok, 5 rétü minden formában tucatja 1.75
Kézelők fehér és szines, (laposan vasalva is) 6 pár 1.50 és 1.75
Bélelt **börkeztyü** frt 1.— és 1.20 krümmerrel 1.10
Bokavédő kitünő minőség, minden szinben . . . . 80 kr.

Blous-Király-utcza 17. Kitünő szabás.

Olcsóság! Kitünő mosható flanel blous 78. **Olcsóság!**
„Lavn Tenis" divatos keskenycsiku pastel szinek . . 1.50
„Homespun" legujabb divat facon pastel szinek . . 1.90
Cazán (Zsolnay-féle) és finom szövetből, remek faconban 3 frt
Vidéki megrendelések saját felügyeletem alatt **lelkiismeretesen eszközöltetnek.** Megnemfelelők vissza vétetnek.

Adler D. Adolf férfi- és nőidivat áruháza

Budapest, Király-utca 17. szám.

Karácsonyi könyvpiac.

Már megjelent az ajándékoknak alkalmas diszművek, ifjusági iratok, képes- és mesekönyveket tartalmazó

könyvjegyzékem.

E jegyzék, mely a magyar, német, francia és angol müveket nagy választékban tartalmazza, kivánatra ingyen és bérmentve megküldetik. — Rendelések a beérkezés napján gondteljesen és pontosan lesznek elintézve.

SZILÁGYI BÉLA

könyv-, zeneműkereskedése és antiquariuma

Budapest, IV., Károly-körut 26. sz.

Elismert kitünő

fényképészeti készülékek.

Lechner karácsonyi füzete fényképészeti közleményekről és árjegyzék ingyen. **Kodakok és minden szükségleti cikk** amatőröknek. **Tervező-készülékek és diapositivek nagy választékban.**

R. Lechner (Wilh. Müller)

cs. és k. udv. fényképészeti cikkek áruháza. Fényképészeti készülékek gyára. — Másoló intézet amatőrök részére.

BÉCS, GRABEN 31.

Az „ANKER"

élet- és járadékbiztositó-társaság.

Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker., Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. **Alapittatott 1858.**

Összes vagyon . . . **138 millió** korona
Biztositási állomány . . . **505 millió** korona
Eddigi kifizetések . . . **232 millió** korona

A nyereményrészesüléssel biztositottak **vegyes és haláleseti biztositásoknál A** osztalékterv szerint — ugy mint 26 év óta állandóan — az évi biztositási dij **25%**-át kapták készpénzben kifizetve, mig a **vegyes és takarékpénztári biztositásoknál B** osztalékterv szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztositás kezdete óta befizetett összes dijak **3%**-a, ugymint a biztositási tartam

3 éve után	4 év után,	5 év után,	6 év után,	7 év után
9%,	**12%**,	**15%**,	**18%**,	**21%**

fizettetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasitási és vegyes biztositások.

Prospektussal és felvilágositással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

MEGHIVÓ

AZ UJONNAN ÁTÉPÜLT, MEGNAGYOBBITOTT ÉS ÁTALAKITOTT

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

KEREPESI-UT 38. ÖSSZES IMPOZÁNS CSARNOKAINAK MEGLÁTOGATÁSÁRA KEREPESI-UT 38.

SZABAD A MEGTEKINTÉS

MINDEN VÁSÁRLÁSI KÉNYSZER NÉLKÜL.

E HÉTEN!
10,000 méter
Jó minőségü **mosó Voile**
mig a készlet tart
mtrje **12 kr.**
WEINER MÁTYÁS
női-divat-áruházában
BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 3.

KIVÁLÓ UJDONSÁG
A 142. SZ.
GEKAGO-TOLL
(BEJEGYZETT SZÓJEGY)
EF ÉS F HEGYEKBEN.
KAPHATO AZ ÖSSZES IRÓESZKÖZ-ÜZLETEKBEN,

IRODALOMBARÁTOK FIGYELMÉBE!
Révai Kalendárium
1902-re megjelent.
Egyszerü megkeresésre ingyen küldi meg Révai Testvérek r.-t. Budapest, VIII., Üllői-út 18. szám.

URAIM
SIESSENEK, még mielőtt téli szükségleteiket beszerzik,
KRAUSZ és TÁRSA
URI SZABÓK
Váci-körut 66. sz. (Förster vendéglő mellett)
kirakatát megtekinteni, mely céget a legszebb férfi öltönyök, felöltők és télikabátok készítnek, ugyszintén igen nagy raktár kész ruhákban, melyek a legkényesebb igényeknek megfelelnek.
Szolid mérsékelt árak.
Sacko öltöny rendelve 20 frt.
Felöltő, Raglan „ 20 „ } kész
Télikabát „ 28 „
Mesteri szabás, finom gyapju divat-szövetek.

BAYER-féle
Magyar turista-tapasz
tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés
ellen legjobb és legbiztosabb szer.
1 eredeti tekercs 80 fill.
1 korona beküldése után bérmentve küldi az egyedüli készitő
Vöröskereszt gyógyszertár
Budapesten, VI. Andrássy-ut 84.
Kapható gyógyszertárakban és drogueriákban.

Mechanikai szövöde.
T. c. háziasszonyok!
A legmegfelelőbb **karácsonyi ajándék** az, mely egyuttal praktikus is.
Még van idő
árjegyzéket kérni sirtíng és siffonról ingekhez, brillantin, gradel és virágos damasztok ágyhuzatokhoz, ágyterítőszövetek és koper, valamint klotok és különböző béléseárúk a legszállitóképesebb forrásból hozathatók.
Minták kivánatra bérmentve.
„Columbia“ szállitóház
Unter-Polaun, Csehország.
Fehér- és béléseárú-gyár.

Cs és szab. mosóviz lovak részére.
1 üveg ára 2 korona 30 fillér. — 40 év óta az udvari istállókban, a katonaság és magánosok nagyobb istállóiban használatban van nagyobb munkánál elő- és utóerősitőül, liczamoknál, inak merevségénél stb., az idomitásnál kiváló munkára képesitő a lovakat. Csak a fenti védjegygyel valódi. Kapható Austr. — Magyarország valamennyi gyógyszertárában és gyógyfükereskedésében. Főraktár: Kwizda Ferenc János kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Bécs mellett. Cs és kir. osztr. magyar, román királyi és bolgár fejedelmi udvari szállitó.

Főraktár: Török József gyógyszertára Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

Pekarek kinai teája

eredeti csomagolásban, a hires fajtákban minden jobb füszer-, csemegekereskedésben és drogueriában kapható.
Különösen ajánlható angol fajták:
High-life és five o'clock tea.

ELADÁS!
KABÁTOK
PALETOK
GALLÉROK
LEÁNY-FELÖLTOK
BELÉPŐK
PONGYOLÁK
BLUZOK
KARMANTYUK
COLLIEREKBŐL

KARÁCSONYI és UJÉVI
OCCASSIO.
Minden darabon látható
LESZÁLLITOTT
szabott árak mellett.
HOLZER SIMON
női felöltők áruházában
Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.
Budapest, Kossuth Lajos-utca 9.

KORONAHERCEG-UTCA 8.
Haris-bazár.
Ajánlja
karácsonyi ajándékoknak
legalkalmasabb cikkeit és pedig: **Bronze-árukat, párisi legyezőket, chinai-ezüst- és bördiszmű-árukat, valódi ezüst sétabotokat a legdúsabb** választékban.
A világhirü „Diamantes Carboniques" legszebb gyémántutánzatok egyedüli főraktára.
Óvónatra árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek ellen
25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható
Dr. KAJDACSY,
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
Electrotherapiai rendelő-intézete
IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota
(átjáróház és lift használat).
A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, legsúlyosabb hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait
Elgyengült férfierőt
az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü
Electro-Massage vagy Psychrophor
által, magömlésekot, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legnakacsabb bórbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp lérejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig
Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat
Külön várótermek.
Levelekre díjtalanul szemmel válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

DISKRET
BETEGSÉGEK
elsőrendü gyógyitó intézete
BUDAPEST.
KATAPHORESE.
UJ GYÓGYMÓD!
Fölülmulhatatlan gyógyhatásu
Ideg-, Nemi-, Bőr-, Vérbetegségek és Gyengeségi-állapotok,
Impotencia gyökeres gyógyitására.
Tapasztalt radikális és **gyors eredmények folytán honorárium teljes gyógysiker után fizethető.**
Páratlan sikerü eredményei folytán
általánosan kitünőnek elismert
hydro-elektrotherapiai intézet
a modern Hygiena és legujabb orvosi technika elsőrendü vivmányai szerint berendezett gyógytermekkel
Budapest, Teréz-körut 44. I. emelet
Dr. MITZGER TIVADAR
Az ideg és nemi betegségek gyógyitása. Gyengeségi állapotok, Impotentia. Kataphorese Gyógymód.
Bünök a nemi életben és azok hatásai orvosi munkák szerzőjének, személyes vezetése alatt, nyitva egész nap.
Levelekre díjmentesen válaszoltatik.
Prospectus ingyen.

„Reuma-szesz"
orvosi tekintélyek által kit. ells. külszer. Bámulatos gyors és biztos hatásu, a test bárminemü fájdalmai, u. m. **reuma, csuz, ischias, köszvény, szaggatás, szurás, nyilallás** stb. ellen. **Fog- és fejfájást 5 perc alatt megszüntet.** 1 üveg ár. **1 korona, erősebb üveg ára 2 korona 40 fillér.** Kapható a főváros és vidék összes gyógytárában, ugyszintén a készitő
Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.
Főraktár: Török József gyógysz. urnál Budapest, Király-utca 12. sz. és dr. Egger-féle gyógyszertár a „Nador"-hoz.

Dr. Csapó-féle törv. védett
MENTŐ sziklanövénytea mint vértisztitó páratlan, gyökeresen gyógyit bármily régi **köszvényt,** rheumát, **gyomorbajt,** a teljes gyógyulás kimaradhatatlan, doboza 2 kor. **Dr. Csapó-féle Erzsébet** melltea a legkitünőbb házi szer régi makacs köhögés, rekedtség és mellbajoknál, doboza 50 fillér. — Főraktár: **LUX M. drogustánál, Muzeum-körut 7/N. Budapest.**

Kenyeres Soma-féle
női felöltők
áruraktára
Bpest, IV., Deák Ferenc-utca 13.
az üzlet átadása miatt nagyban és kicsinyben
bármely árban eladó.

Zola—Zola—Zola
legujabb regénye, a **Négy Evangélium** második része **MUNKA** (Travail) cimmel most jelent meg egyedül jogositott magyar forditásban. Az uj század leghatalmasabb alkotása. A párisi mester grandiózus álma a munka uj szervezéséről, melynek nyomában átalakul az egész társadalmi, állami és erkölcsi élet. A két vaskos, izlésesen kiállitott kötet ára **7 korona.** Kiadta Lampel Róbert Wodiner F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedő cég Budapest, Andrássy-ut 21. Ugyanott megrendelhető és bármely könyvkereskedésben is kapható a **Négy Evangélium** első része, a **Termékenység** (Fécondité.) Két vaskos kötet **7 korona.**

VALÓ-
di francia különlegességek (gummi és halhólyag, ugyszintén összes női óvszerek) F. Berguerand fils legnirnevesebb párisi gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők:
FOLGÁR SÁNDOR-nál
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50
Részletes képes árjegyzék ingyen, zárt boritékban. Ezen hirdetés beküldése esetén 15% engedmény.
Kivágatott: a „Budapesti Napló"-ból.

Guzi kenőcs

Törv. védve. Minden cipőért **1 évi irásbeli jótállást vállalok,** ha Guzi kenőcsesel, melyet **ingyen** adok bekeni, a felső bőr repedése ki van zárva. **Posta költség vidékre csupán 30 kr.** és **portomentesen** küldöm nem megfelelőért a **pénzt visszaadom.** Mértékmek elegendő, ha narisnyában egy papirlapra állva a lábtalp körvonalát lerajzoljuk.
Képes árjegyzékem ingyen. Kizárólag magyar gyártmány.

	frt.
Elegáns gavallér vix fűzős cipő	3.20
Erős vix sima cipő	3.—
Elegáns orosznak cugos, posztó szár	3.80
Eleg. oroszl. füz. cipő	4.—
Salónlakk gav. füz. cipő	4.—
Legujabb találmányom az önmegigitó talpbetét, orvosilag megvizsgálva, a legegészségesebb viselet reuma bideg lábak s meghülés ellen, ki egy pár csizmát, vagy 5 frton felüli rendelést tesz, ingyen kapja. Rendelve párja 1 frt.	
Bagaria csizma egy darabból halhólyaggal béleive, vizmentes dupla talppal	7.—
Borjubőr, csizma elegáns kivitel, halhólyaggal, vizmentesitve gazdaszoknak	8.—
Halina csizma teljesen vizmentes erős kivitel, nyelvig bőrborítással	4.50
Hallatlan olcsóság! Halina csizma, térdig érő szárral, egész magas, bagaria bőrrel boritva, halhólyaggal vizmentesitve. 1 önmelegitő talpbetéttel együtt	5.—
Óriási készlet valódi sárcipőkben női	1.40,
férfi	1.80
Gyermek cipő, erős kivitelben 4 évig	1.20
Kamásni fóka- vagy disznóbőrből	2.20
Férfi v. női reggeli cipő	1.20
Fehérnő eleg. gavall. füzős cipő párizsi divat, box v. kénguruborőrből, eleg. szabás férfi	4.50,
női ugyanaz	4.—
Női zerge, füzős vagy cugos, erős kivitel	3.—
Oroszlakk, füzős vagy cugos posztószár	3.40
Báránybőlés füzős, prémszegélylyel	3.80

AGULÁR IGNÁC
Budapest, Deák-tér 6.

Minden szó egyszeri beiktatása nonpareille betükből 4 fill. Vastagabb betükből 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre dijmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetéseket központi irodánkban és ere deti nyugta mellett még a következő fiókokban lehet föladni:

Breuer nővérek dohánytőzsdéje, Teréz-körut 54. szám alatt.

Engelmann Mór gyorssajtónyomda, IV. ker., Kálvin-tér 2. szám.

Franke Pál könyvkereskedése, V., Gróf Cziráky-féle palota. Kossuth Lajos-utca, Kigyó-tér, Koronaherceg-utca sarkán.)

Jambrikovits dohanytőzsdéje, Kerepesi-ut 50. (Takarékp. épül.)

Eckstein Bernát hirdetési iroda, V. ker., Fürdő-utca 4. szám.

Fischer J. D. hirdetési iroda, IV., Zsibárus-utca 7. szám.

Goldberger A. V. hirdetési iroda, IV., ker., Váci-utca 9. szám.

Haasenstein és Vogler hirdetési iroda, V. ker., Dorottya-utca 9. szám.

Leopold Gyula hirdetési irodája, VII., Erzsébet-körut 54. I. em.

Mosse Rudolf hirdetési iroda, VII. ker., Károly-körut 9. sz.

Mezei Antal hirdetési irodája V., Gizella-tér (Haas-palota).

Schwarcz József hirdetési iroda, V. ker., Marokkói-utca 4. sz.

Tenczer Gyula hirdetési iroda, IV. ker., Szervitatér 8. szám.

Sikray Samu hirdetési irodája Budapest, Váci-körut 33.

Kernberg Rozália dohánytőzsdéje, VIII. ker., Muzeum-körut 18. sz.

Ifj. Nagel Otté könyvkereskedő, Muzeum-körut 2. sz. (Nemzeti Szinház bérháza.)

Nemetsek A. J. ujság-árudája, Petőfi-tér 3. szám.

Rohonczi Ilona dohánytőzsdéje, Andrássy-ut 48. szám.

Szántó Mór dohánytőzsdéje, IV., Kecskeméti-utca 14. szám

Sopronyi V. dohánynagyárus, VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.

Schönwald Ferencné dohány-tőzsdéje Ferenc-körut 82. szám.

Toldi Lajos könyvkereskedése, ker., Fő-utca 2. szám

Goldgruber Mór könyvkereskedő Buda II., Fő-utca 17. szám.

Minden apró hirdetés, melyet itt este 6 óráig föladnak, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 58.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Zipser és König zeneműkereskedése, Andrássy-ut 4. szám alatt.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

„Ő"-nek!

Imádott asszonyom! Vasárnap, hétfőn, kedden Budapesten az O—t szállóban leszek. Ha még egy kicsinyt **szeretsz,** jöjj karjaimba, vagy legalább irj; tudni kivánom sorsomat, mert lehetetlen, hogy már nem szeretnél, mikor én oly végtelenül, oly imádattal szeretlek Ez az utolsó kérésem Hozzád, amelyet hiszem teljesitesz, hiszen a halálra itélt utolsó kérelmét is teljesitik. Csókol milliomszor örökre Tiéd. 10876

Komoly házassági

szándékkal, ismeretség hiánya miatt ezen uton keresek egy csinos és müvelt zsidó leányt kifogástalan családból, 22—26 éves korban, ki 30—40 ezer korona hozománynyal rendelkezik és férjhez menne egy 40 éves, tekintélyes vagyonu, müvelt és takarékos haszonbérlő gazdászhoz. Ajánlatokat „X. 40" jelige alatt kérek Sikray hirdetési irodájába, Váci-körut 38. Közvetitők kizárva. 10882

S... I.

Csütörtök este Bristolban még egyszer és utoljára felkeresi M...s. 10885

Ne házasodjék

és ne kössön ismeretséget, mielőtt a vagyoni és egyéni viszonyok felől magát kellőleg nem informálta. Megbizható információkat a bel- és külföld minden helyéről gyorsan és legmélyebb titoktartás mellett ad **kutatásokat és megfigyeléseket** eszközöl: a „Reform" tudakozó-intézet (alapittatott 1888. évben), Budapesten, VII., Erzsébet-körut 12. sz. 10846

KERESLET.

Budapesti

uri családhoz 6 és 8 éves leánygyermekek mellé **okleveles nevelőnő** kerestetik, aki zongorában oktat. Jelentkezhetni 2—3 óra között: Gyár-utca 17., ajtó 10. 10888

Intelligens kisasszony,

reprezentáló külsővel, irodába, vagy nagyobb üzletbe ajánlkozik. Megkeresések „Gépirónő" cimen **Schwarz József hirdetési irodájában Marakkói-utca 4.** kéretnek.

Könyveket

bármily mennyiségben legjobb árban vásárol Bródy F., Budapest, Váci-körut 28. 10887

A vadászati

idény beálltával fölhivom a nagyobb uradalmak **és vadásztársulatok figyelmét arra,** hogy vadak, különösen **nyulakból** bármily nagy **mennyiséget** hajlandó vagyok **átvenni** külföld részére. Groszman **Jágó Miskolcz.**

Könyvelő,

magyar-német levelező önálló megbizható munkaerő, 10 évi gyakorlattal, alkalmazást keres. Szives megkeresések „**prima levelező**" jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 4094

Használt

férfiruhákat, fehérneműt, libatollat veszek legmagasabb árban. Singer Márkusz, Lujza-utca 3. szám.

KINÁLAT.

Kitünő szabónő

kitünően jártas, olcsón elvállal munkát, melyet, a saját lakásán készit el. Renoválásokat is végez kitünő izléssel, özv. Léderer Lipótné, Wesselényi-utca 54. III. em. 42.

Kerékpár

kitünő állapotban, pénzszükségből minden elfogadható áron eladó. Külső Kerepesi-ut 1., III. 17. 6000

Jósnő

lakik József-körut 17. félemelet 6. Található d. e. 9-től d. u. 6-ig. 10051

Boreladás!!

Körülbelül 80 hectoliter hegyaljai kitünő minőségü fehér asztali 1900. évi termésü, és cirka 18 hectoliter gyöngyösi schiller bor tisztán lefejtve, anyagi viszonyok miatt sürgősen eladó. Bővebb felvilágositás a kiadóhivatalban. 4067

Takaritást

elvállalok szerény dijazás mellett özv. Kiss Józsefné VII. Dembinszky-utca 4. II. 24.

Erdélyi füstölt kolbász

tiszta, házilag készült, 1 kiló 1 korona 60 fillér, 5 kilós postaládikával 7 korona 60 fillérért bérmentve **szállit:** Szabó István Székely-Keresztúron, Erdély. 10823

Kitünő szabónő

ki már 20 éve müködik a fővárosban, a legegyszerübb munkát vagy a legdivatosabb és legelegánsabb ruhákat olcsón készit. Cim: Lustgarten A. VI. Izabella-u. 34. földszint 1. 4103

Butor.

Faragott hálószoba, kredenc, diván, olcsón eladók. Dohány-utca 39. ajtó 3. 10880

Kölcsönt szerez

és pedig személyi-, kereskedelmi- és tárcahitelt, valamint ingatlanokra is a legolcsóbb feltételek mellett a **Magyar bizományi részvénytársaság,** VI., Ó-utca 42. Felvilágositások 9—1. és 3—7 óráig. Vidéki megkeresésekre azonnali válasz. 10889

Angol-francia

alapos nyelvoktatást ád: **Lenauel Millen,** nyelvtanár és forditó, saját biztos eredményü tanrendszere alapján Aranykéz-utca 4. 10884

Intelligens asszony

gazdasszonynak privát házhoz vagy plébániához ajánlkozik. Cim: Dohány-utca 26. II. em. ajtó 82. 10878

Jó szabónő

házhoz ajánlkozik. Cim: Dohány-utca 26., II. ajtó 32. 10879

Cimbalmozni

alaposan tanit kottából kitünő cimbalomtanitónő, óránkint 50 kr., ugyanott cimbalomra irt bármilyen darab 15 krért kapható. Salálható 11—2-ig. Nefelejts-u. 38., I. em. 1. 10858

Butor

legjobb minőségben, legolcsóbban, részletre és készpénzért kapható Weinberger Fülöpnél VI., Nagymező-utca 37. 10884

Cimirást,

másolat vagy bárminemü otthon végezhető irodai munkát elvállalok szerény feltételek mellett. Cim a kiadóban. 4026

Eladó

gőzcséplő garnitur, Clayton lokomobill, vasrámás Első magyar cséplő 6 éves. Egy Rusztón garnitur 12 éves teljesen jó karban olcsón eladó. Egy 4 mtres egalisir esztergapad 2 éves, 4 drb Ganz-féle 21-es tartalék henger 1 éves, 1 dinamógép 60 izzólámpával s ivlámpával, 2 hónapig volt üzemben, teljesen jó karban mind uj olyan minden hozzá tartozó vezeték, kapcsolók stb. olcsón eladó. Rónai Gyulánál, Ó-Kanizsán. 0364

Privát kutató.

Iroda Váci-körut 39. Kényes megbizásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal, ugy magán, mint családi-ügyekben: **Kossa Magyary Geza.** Található 10—2-ig. 9201

Kitünő hangu

Steiner hegedü eladó. Cim a kiadóban. 10877

Dió.

Szép idei termésü dió, **métermázsája 13** forintért kapható. **Guttmann Sámuelnél Nagyvárad, Nagypiac-tér.** 10875

Élővirágüzlet eladó.

Főváros egyik legelegánsabb, legjobb forgalmu üzlete 2500 frtért azonnal átadó, a berendezés maga többet ér. Erzsébet-körut 52. 10869

Bőrkereskedés

egyik legnagyobb vidéki városban, megye székhelyén, melyet jelenlegi tulajdonosa már negyven éve bir, mint egészséges üzlet, egyáltalán ismeretes. áru raktár 10.000 korona értékben; évi bér a helyiségért 700 korona; tulajdonos üzlettőli teljes visszavonulása miatt jutányosan eladó. Bővebbet Niemetz Gyula üzletek adásvételi irodájában Budapesten, József-körut 18. 10886

Idei akácméz

elsőrendü pergetett méz, **5 kilós bádogbödöni bérmentve, postán 6 korona. Országos méhészeti egyesület Budapest, VII. Damjanich-utca 34.**

Zongora,

Kramer-féle, kitünő hangu, jutányosan eladó. Megtekinthető délután 2—5-ig. Nefelejts-utca 15. I. 11.

Szép bükkfaszén

vaggonszámra eladó. Bővebb felvilágositást Braun Ede, Dund, u. p. Ternova.

Singer-varrógépeket,

a legolcsóbb árakkal, előnyös fizetési feltételekkel szállitunk. Láng J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körut 41.

Dohánytőzsdében

elárusitónő óvadékképes, nagyobb vidéki városban felvétetik. Fényképpel ellátott ajánlatokat „Tőzsde" jelige alatt a kiadó továbbit.

Üzlet felhagyása

következtében két 8 lóerejü gőzcséplőgép az összes hozzátartozóval tökéletesen kijavitva jutányosan eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 10798

Egy

utcai és udvari szoba és hozzátartozóval vagy butorral vagy butor nélkül azonnal kiadó. Üllői-ut 28. I. 34. 4040

Kerékparokat

zálogházból kiváltottakat, 35 forinttól feljebb szállitunk. Láng és Fia kerékpárüzlet, József-körut 41.

Magyar ruha

finom posztóból, valamint lakkcsizmák kitünő állapotban, igen olcsón eladók. Sándor-utca 30/B. I. 13.

Két szoba

elegánsan butorozva légszesz világitás és fürdő használattal 1—2 ur részére esetleg ellátással azonnal kiadó. Teréz-körut 6. II. 14. Bocskay 4065

Kitünő szabónő

ajánlkozik elegáns ruhák készitésére — saját lakásán — 5 frttól feljebb. Egy próba bárkit kielégit. Szentkirályi-utca 22. II. 26.

A ki hegedüt,

cimbalmot, harmonikát, mechanikai hangszereket, vagy zongorát akar venni, kérjen árjegyzéket Sternberg Ármin és testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosoktól Kerepesi-ut 36. mely cég minden cikkről külön illusztrált árjegyzéket küld teljesen dijtalanul.

Mignon

fekete zongora, keresztthuros, kevéssé használt, olcsón eladó. Pál-utca 5. II. em, 12.

Zongora

fekete, keresztthuros, kevéssé használt, diszes kiállitásu 250 frtért eladó. Fedor, Dohány-utca 90. sz. III. em. ajtó 12. Megtekinthető csak reggel 8—9-ig.

Egy

Koch & Karseltt-féle matt keresztthuros pianinó sürgősen eladó. Aggteleki-utca 4. III. Denker.

Az Országos Magyar

Gyorsiró-Egyesület vezetése alatt uj magyar és német gyors- és gépirászati tanfolyam nyilik meg. Jelentkezőket korlátolt számban felvesz a **Yost irógép részvény-társaság** Budapest, Erzsébet-körut 9—11, New-York palota.

Korona Takarék és Hitelszövetkezet

(Nádor-utca 11.) 1902. évi január 1-ével lépteti életbe VII. évtársulatát. Üzletrészekre előjegyzések már most elfogadtatnak. Hitel iránti kérvények — vidéki megkeresések is — gyors elintézésben és azon előnyben részesülnek, hogy a kölcsön folyósitásánál csupán a kamatok hozatnak levonásba. 10827

Legnagyobb

kényelemmel butorozott különbejáratu alkovos szalon december 1-re kiadó. Uraknak, kik a csendes és barátságos otthont kedvelik, igen ajánlható. (Sem család, sem gyermekek!) Sándor-utca 30B. I., 13.

Valódi Echo-Phonograph,

teljes felszereléssel együtt 20 frt, gyönyörü megzenésitett hengerek, drbja frt 1.50, üres hengerek drbja 80 kr. Sternberg Ármin és Testvére cs. és kir. udv. hangszergyárosok Phonograph-osztályában, Károly-körut 2. (Kossuth Lajos-utca sarok.) Zenepalota.

Két butorozott

udvari szoba, egymásba nyiló Szentkirály-u, 3. III. 26., lépcsőházból bejárat, azonnal kiadó. 4043

Hölgyeim.

Csak egyszer próbaképen rendeljék meg a csodahatásu, valódi angol szépitő szert, **Ugorkatejet** és megfognak róla győződni, hogy ezen csodaszer azonnal eltávolit **szeplőt, májfoltot,** mindenféle tisztátlanságot az arcról és a bőrnek gyönyörü üdeséget, fiatalságot kölcsönöz. Ára 2 korona. Valódi angol ugorka-szappan 1 kor., 3 drb 2 kor. 40, puder 1 kor. 20 és 2 kor. Valódi angol minőségben kapható csakis **Balassa Kornél** gyógytárában, **Temesvár,** a hova minden postai rendelés intézendő. Budapesten kapható Török-féle gyószertárban, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. 6054

Használt férfiruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-tér 2. Kivánatra a vevő a helyszinén megjelenik.

Legjobb árt

fizet ócska arany, ezüst órák, gyémánt és csillár tárgyakért:

Hoffmann Adolf

ékszerész,

Kerepesi-ut 6.

Bazárépület.

Elzálogositott ékszerek kiváltatnak és az érték többlete készpénzben azonnal kifizettetik.

Karácsonyi ajándékminden árban és nagy választékban.

Mindenkin segitve

lehet az összes

zálogcédulák fölöslegével,

vidéki is, Wyshogrodnál, Nagyfuvaros-utca 7. II. 24. Veszek öreg hamis

fogakat és szájpadlásokat,

használt ruhadarabokat, egyenruhákat, valamint minden

elfogadhatót.

Levelezőlap elegendő, rögtön jövök.

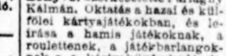

Kártyajátékok

könyve. Szerkesztette Parlaghy Kálmán. Oktatás a hazai és külföldi kártyajátékokban, és leirása a hamis játékoknak, a roulettenek, a játékbarlangoknak s a kártyabüvészkedéseknek. Nemes dombszögi és bugaci Mokány Berci irta hozzá az előszót és az ajánlást. A sok képpel ellátott könyv ára füzve 2 kor. 80 fill., vászonkötésben 3 kor. 60 fill. Az összeg előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik meg. Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udvari könyvkereskedése Budapest, Andrássy-ut 21.

Fogak

2 frttól, a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani,

szájpadlás nélkül is. Foghuzás fájdalom nélkül. — Igen tartós fogtömés. Fogkoronák gyökerekre illesztetnek. — Fogorvos

Dr. Neufeld, Kossuth Lajos-u. 14. Vasár- és ünnepnapokon délután 4-ig.

Szép Pianino,

egész uj, fekete, keresztthuros, jó hanggal **eladó. VI. ker., Uj-utca 41., földsz. 2.**

Zongora,

egész rövid, csak keveset használt, jó gyártmány, remek hanggal, **sürgősen eladó.**

LAWNER MÓR

női szabó,

VI., Nagymező-utca 19. III.

Zongora,

egész jó karban

igen olcsón eladó

Liliom-utca 21., I. 8

Nevelőnőket

francia, angol, német, és magyar okleveles tanitónőket, zene és nyelvismerettel vagy anélkül, minden nemzetségbeli bonneokat és gyermekkertésznőket lelkiismeretesen gondol és elhelyez.

Szeghőné S. Lujza

Budapest. VI. Dessewffy-utca 22. sz.

DÓCZI M.

cipész

Budapest legmegbizhatóbb legnagyobb és legolcsóbb cipő és csizma raktára

Kerepesi-ut 10.

Férfi posztó bőrrel	— — —	3.2[illegible]
	oroszlakkal —	3.8[illegible]
Női posztó bőrrel	— — —	3.–
	oroszlakkal	3.3[illegible]
Férfi báránybőrrel 4.— női		3 8[illegible]
Tart. férfi v. női cugcipő		3.–
Füzős borjubőrből női	—	3.–
Füzős borjubőrből férfi	—	3.2[illegible]
Oroszlak füzős v. cugos női		3.3[illegible]
Oroszlak füzős v. cugos férfi		3.5[illegible]
Férfi v. női box bőr füzős		3.50
Férfi chevreaux 4.50 női		4.–
Fiu csizma lakszárral 1.90-től		
Bőrcsizma 7.— halinából		4.5[illegible]

Árjegyzék, csomagolás ingyen. Vidékre 5 frton felül franko. Nem tetsző árut becserélek.

Legolcsóbb forrás

bronz-csillárok

beszerzésére légszesz- és villamvilágitáshoz. Villam- és légszesz világitási installatiók.

Csillárgyár:

Stern, Merkel és társai

BUDAPEST, VI., Szerecsen-u. 35.

A ki lakást keres vagy kiadó lakása van

A ki személyzetet keres vagy hely nélkül van.

A ki valamit venni vagy eladni akar stb. stb.

a legjobb eredményt érheti el a

„Budapesti Napló" apróhirdetései utján.

Főhirdetés-felvétel a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában

VIII. József-körut 18.

Legolcsóbb árak!

Legjobb eredmény.

fából való testrészekkel, selyem hajjal, minden tagja mozgatható.

30 cm. nágyságban **1** korona, 37 cm. **2**, 43 cm. **3**, 47 cm. **4**, 51 cm. **5**, 55 cm. **6**, 61 cm. **7**, 86 cm. **15** korona.

Vidékre utánvéttel.

Verseny-bazár

Bpest, VII., Kerepesi-ut 50/c, Árjegyzék ingyen.

Butor

csak jó minőségü.

Hálószoba, kredenc, szőnyegdivány, asztal szék, iróasztal, könyvszekrény, uri fotelek, ottomán, szalongarnitura, tükrök, ugy egyenkint is, nagyon olcsón eladó. Vidékre gondosan csomagolva, biztositva. Csak **VI., Gyar-utca 25. szám**

Steinberger Manó butoriparosnál.

Utbaigazitással, tanácscsal

szolgál, minden képzelhető **teendőket** elvégez, **okmányokat** megszerez miniszteriumoknál, bármely hatóságnál, jogtanácsosa segélyével biróságoknál, katona, anyakönyvi, telekkönyvi, illeték, adó, ipar, utlevél, nagykorusitás, örökbefogadás, törvényesités, honpolgárság, illetőség és megsemmisitési ügyekben.

Örökségek, követelések, letétek értékesitése.

Szeszgyáraknak Contingens, uj iparvállalatoknál engedély s állami kedvezmény kieszközlése. (Sokoldalu tapasztalat. Pontos kiszolgálás. Méltányos dijazás). **Rémi és Kormos** Budapest, Régi posta-utca 10.

Zálogházból veszek *cédulákat.*

Eladok karácsonyi és ujévi ajándékul

13 latos ezüst evőkészletet 12 személyre 140 frt, 6 személyre 65 frtól kezdve és feljebb. Mindennemü finom ezüst **tárgyak** barokk és francia stylusban. Nagy raktár arany **férfi láncokból,** massiv aranygyürük 6 forint 40 kr. arany férfi-órák 12 frt, arany női órák 9 frtól kezdve 12 darab massiv evőeszköz 6 frt 50 kr.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Grünberger A. Béla örökösei

Budapesten, Harisbazár. Váci-utca 30. I. em. 23.

BUTOR.

Beraktározott butorok ugymint ebédlő, háló és szalon garniturák, divan és ottomanok, olcsón adatnak el.

Király-utca II. szám az udvarban,

megtekinthető 9-től 12-ig és 2-től 5-ig

Nyomatott a „Pátria" irodalmi és nyomdai vállalat részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IX. Üllői-ut 25.